

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 8 mars 1932 kl. 1 e. m.

*Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1932/1933
av utgifterna under riksstatens fjärde huvudtitel,
innefattande anslagen till försvarsdepartementet.*

(1:a avd.)

I. DEPARTEMENTET.

1:o) I den till riksdagen avlåtna, den 4 januari 1932 dagtecknade propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1932/1933 har Kungl. Maj:t i avseende å fjärde huvudtiteln, innefattande anslagen till försvarsdepartementet, upptagit ordinarie anslaget till departementschefen med oförändrat belopp, 24,000 kronor.

I tre särskilda motioner, väckta två inom första kammaren av herr A. Henriksson (nr 126) och herr J. Pålsson (nr 127) samt en inom andra kammaren av herr K. Kilbom m. fl. (nr 192), hava påyrkats vissa nedsättningar i statsrådets avlöningar.

Beträffande detta ärende kommer utskottet framdeles att avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härmed för riksdagen

anmäla.

2:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 1 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 4 januari 1932) att dels godkänna följande ordinarie stater för försvarsdepartementet, att tillämpas från och med den 1 juli 1932:

Försvars-
departe-
mentet.
[1*].]

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 189,600:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. å kansliavdelningen, <i>förslagsanslag</i>	» 24,340:—
Arvoden till registrator i departementet samt till viss personal å kommandoexpeditionerna	» 43,260:—
<i>Förslagsanslag</i> kronor 257,200:—	

*) Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

B. Övergångsstat.

Avlöningar, *förslagsanslag* ..... kronor 9,900: —
 dels ock minska ordinare förslagsanslaget till departementet, nu 271,700 kronor, med 4,600 kronor till 267,100 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 5—9 av åberopade statsrådsprotokollet.

Kungl. Maj:t har förslagit, att den i departementets stat ingående övergångsstaten, som för närvarande slutar å 14,500 kronor, minskas till 9,900 kronor med hänsyn till att innehavaren av en å övergångsstaten uppförd förste kanslissekreterarfattning avgått ur tjänsten.

Dessutom innebär Kungl. Maj:ts förslag, att för tjänstgöring i sjöförsvarets kommandoexpedition skulle avses en regementsofficer ur flygvapnet i stället för en kompaniofficer ur samma vapen. Härför erfordras, att å flygvapnets stat under flygvapnets avlöningsanslag en kaptensbeställning utbytes mot en beställning för major.

Utskottets
yttrande.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag vare sig i fråga om förändringen å övergångsstaten eller beträffande utbyte av en officersbeställning å flygvapnets stat mot en högre dylik tjänst. Genom sistnämnda åtgärd synes frågan om beredningen av de flygvapnet berörande kommandomålen bliva tillsvidare löst på ett tillfredsställande sätt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande ordinarie stater för försvarsdepartementet, att tillämpas från och med den 1 juli 1932:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 189,600: —
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. å kansliavdelningen, <i>förslagsanslag</i>	» 24,340: —
Arvoden till registrator i departementet samt till viss personal å kommandoexpeditionerna	» 43,260: —
<i>Förslagsanslag</i> kronor 257,200: —	

B. Övergångsstat.

Avlöningar, *förslagsanslag* ..... kronor 9,900: —

b) minska ordinare förslagsanslaget till departementet, nu 271,700 kronor, med 4,600 kronor till 267,100 kronor.

3:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2) rörande anslag till dyrtidstillägg åt befattningshavare i försvarsdepartementet kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

*Dyrtidstillägg
åt befattnings-
havare
i departe-
mentet.*

anmäla.

[2.]

II. LANTFÖRSVARET.

A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

4:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3) rörande ordinarie förslagsanslaget till arméförvaltningen kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

*Arméförvalt-
ningen.*

[3.]

anmäla.

5:o) Ifråga om Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4) rörande anslag till arméförvaltningens verksamhet kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härmed för riksdagen

*Arméför-
valtningens
verksamhet.*

[4.]

anmäla.

6:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5) att

dels godkänna de vid statsrådsprotokollet fogade förslag till stater för generalitetet, arméfördelningsstaberna, militärbefäl och inspektioner, generalstaben, artilleristaben, kommandantskapet i Boden, rullföringsbefälhavare med biträden, bataljonsläkare vid fältläkarkåren m. m., krigsskolan, krigshögskolan, artilleri- och ingenjörhögskolan, ridskolan, skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, artilleriets skjutskola, arméns underofficersskola, truppförband av infanteriet, kavalleriet och artilleriet, överstelöjtnanter och majorer vid kavalleriregementena, artilleriets fabriker och tyganstalter, officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid fortifikationen, ingenjörkårerna och fälttelegrafkåren, officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid trängen, trängkårerna, intendenturkåren, garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden, arméns sjuksköterskekår samt polispersonalen i Boden och å Karlsborg att gälla under budgetåret 1932/1933,

*Avlönings-
anslaget.*

[5.]

dels godkänna de i en vid förenämnda statsrådsprotokoll fogad »Förteckning över vissa i stat icke uppförda löner och arvoden m. fl. ersättningar» under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, lantförsvaret m. fl.» upptagna arvoden,

dels öka ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl., nu 25,000,000 kronor, med 500,000 kronor till 25,500,000 kronor,

dels medgiva, *ej mindre* att vid truppförband av infanteriet, kavalleriet eller artilleriet ledigbliven lön, vilken icke enligt eljest gällande bestämmel-

ser tages i anspråk för beredande av lön åt vid truppförbandet anställd surnumerär fänrik (underlöjtnant), må, enligt Kungl. Maj:ts prövning, under budgetåret 1932/1933 disponeras för beredande åt vid annat truppförband inom truppslaget anställd surnumerär fänrik (underlöjtnant) av lön enligt de grunder, som jämlikt i vederbörliga stater intagna bestämmelser om vissa lönedispositioner gälla beträffande i samma bestämmelser avsedd surnumerär fänrik (underlöjtnant), med rätt att därutöver åtnjuta de övriga förmåner, som tillkomma motsvarande ordinarie beställningshavare, *än även* att, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, under budgetåret 1932/1933 må till surnumerär fänrik (underlöjtnant) vid armén utgå särskild kontant ersättning för dag med belopp, motsvarande sammanlagda värdet av värnpliktig, likaledes för dag, tillkommande förmåner av penningbidrag, portion och ersättning för begagnande av egna persedlar,

dels ock medgiva, att fyllnad till furirs av första klassen löneförmåner må tillsvidare beredas därav förtjänta, vid truppförbanden anställda beställningsmän med avlöning såsom furirer av andra klassen, vilka genomgått vederbörliga utbildningskurser och som eljest icke kunna komma i åtnjutande av sådan avlöning i följd därav, att endast beställningar av lägre grad av den kategori beställningsmän, de tillhöra, finnas i vederbörliga stater uppförda, allt under förutsättning att genom vakanser i manskapsbeställningarna å vederbörligt truppförbands stat inbesparas erforderliga medel för beredande av berörda avlöningsfyllnad.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 11—30 av åberopade statsrådsprotokollet.

Motion.

I samband härmed har utskottet till behandling upptagit en av herr *E. Andersson* i Stockholm inom andra kammaren väckt motion (nr 336), varuti hemställts, att riksdagen måtte vid beräkning av anslagen för garnisons-sjukhusen beräkna detta så, att en rimlig minskning av arbetstiden kan företagas för kokerskor, köksbiträden, sjukhusbiträden och städerskor samt att lön till kokerskan vid sjukhuset i Boden må uppflyttas en lönegrad.

Motionären har till stöd för sin framställning anför följande:

»I motion vid 1931 års riksdag hemställde undertecknad, att anslaget för avlönande av kokerskor, köksbiträden och städerskor vid garnisonssjukhusen måtte beräknas så, att deras arbetstid kunde begränsas till 48 timmar pr vecka. Förslaget avslogs, men i den utredning, som verkställdes, visades, att ifrågavarande personal har en arbetstid uppgående ända till 87 timmar i veckan. Det måste väl dock medgivas, att det under alla förhållanden är staten ovärdigt att i sådan utsträckning utnyttja personalens arbetskraft. I dessa tider av arbetslöshet borde det betraktas som ett samhällsintresse att bereda så många människor som möjligt arbete, vilket dock icke sker, om en del av de i statens tjänst anställda tvingas arbeta i det närmaste dubbelt så lång tid som eljest anses normalt.

Kokerskorna vid garnisonssjukhusen i Stockholm och Boden äro relativt lågt avlönade och enligt vad jag erfarit, har det visat sig svårt att förvärva

och behålla duglig arbetskraft på dessa poster. Chefläkaren vid sjukhuset i Boden har vid olika tillfällen gjort framställning om, att kokerskan därstädes måtte uppflyttas en lönegrad, och kokerskorna i Stockholm ha framställt anspråk i samma riktning. Enligt statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t medgivit en uppflyttning av kokerskorna i Stockholm. Samma skäl föreligger emellertid för en uppflyttning av samma personal i Boden.»

Ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl. har i riksstaten för budgetåret 1931/1932 upptagits med 25,000,000 kronor. Anslaget har beräknats sålunda: Kungl. Maj:ts
förslag.

A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater	kronor 24,537,659: —
B. Kallortstillägg	» 78,000: —
C. Arvoden för upprätthållande av veterinärvården vid vissa infanteritruppförband	» 5,000: —
D. Felräkningspenningar	» 16,000: —
E. Arvoden åt sergeanter, kommenderade såsom bi- träden hos regementsintendenter	» 7,500: —
F. Hyresbidrag åt visst underbefäl	» 138,000: —
G. Anställningspenningar	» 70,000: —
H. Dagavlöning och dagavlöningsstillägg åt indelt manskap	» 109,000: —
I. Kostnader för musikelever	» 14,000: —
J. Gottgörelse för tjänstehästar	» 80,630: —
K. Stipendier för underlättande av officersrekryte- ringen i Boden	» 12,000: —
L. Ekiperingshjälp	» 49,000: —
M. Vissa arvoden m. m.	» 699,985: —
N. Tillfälligt anställande av tjänstemän, oförutsedda utgifter m. m.	» 50,000: —
Summa kronor 25,866,774: —	

Den sålunda erhållna summan har ansetts kunna minskas med dels 770,000 kronor, utgörande beräknad ersättning för tjänstebostäder, dels ock 110,000 kronor, motsvarande beräknad ersättning från respektive landsting till vissa militära sjukhus för vård av civila patienter å sjukhusen. Det återstående beloppet, 24,986,774 kronor, har avrundats till 25,000,000 kronor.

Beträffande budgetåret 1932/1933 har ifråga om staten för rullföringsbefälhavare med biträden föreslagits en ökning av biträdenas antal med 4, därav 3 avsetts för tjänstgöring vid Stockholms stadsrullföringsområde.

Rörande staten för arméns underofficersskola har av Kungl. Maj:t föreslagits upptagande av en ny anslagspost å 4,000 kronor för att bereda arvoden till sådan extra personal, som erfordras för utförande av vissa kvalificerade skrivgöromål vid skolan.

I staten för garnisonssjukhuset i Stockholm har föreslagits en mindre

höjning för att möjliggöra uppflyttning av en av kokerskorna vid sjukhuset från 2:a till 3:e lönegraden.

I övrigt hava vissa mindre jämkningar av Kungl. Maj:t föreslagits i nu gällande stater.

Avlöningsanslaget för budgetåret 1932/1933 har beräknats behöva i riksstaten upptagas med 25,500,000 kronor. Ökningen har föranletts av att överskridanden under de senaste åren skett å anslaget, varför en höjning befunnits ofrånkomlig.

*Utskottets
yttrande.*

De av Kungl. Maj:t föreslagna förändringarna i staterna finner sig utskottet böra tillstyrka.

Beträffande det motionsvis väckta förslaget om begränsning av arbetstiden för viss personal vid garnisonssjukhusen vill utskottet erinra om att utskottet i anledning av en likartad motion vid 1931 års riksdag icke ansåg sig kunna göra annat uttalande än att utskottet förutsatte, att vederbörande myndigheter vidtog de åtgärder, som kunde anses erforderliga och möjliga i det syfte, som angivits i nämnda motion. Med anledning av det ånyo väckta förslaget finner sig utskottet allenast kunna hänvisa till sitt sålunda gjorda uttalande.

Motionärens förslag till uppflyttning i högre lönegrad av kokerskan vid garnisonssjukhuset i Boden har utskottet icke ansett sig böra tillstyrka.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Anderssons i Stockholm förevarande motion (II: 336)

a) godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 4 januari 1932 fogade förslag till stater för generalitetet, arméfördelningsstaberna, militärbefäl och inspektioner, generalstaben, artilleristaben, kommandantskapet i Boden, rullföringsbefälhavare med biträden, bataljonsläkare vid fältläkarkåren m. m., krigsskolan, krigshögskolan, artilleri- och ingenjörhögskolan, ridskolan, skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, artilleriets skjutskola, arméns underofficersskola, truppförband av infanteriet, kavalleriet och artilleriet, överstelöjtnanter och majorer vid kavalleriregementena, artilleriets fabriker och tyg-anstalter, officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid fortifikationen, ingenjörkårerna och fälttelegrafkåren, officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid trängen, trängkåren, intendenturkåren, garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden, arméns sjuksköterskekår samt polispersonalen i Boden och å Karlsborg att gälla under budgetåret 1932/1933,

b) godkänna de i en vid förenämnda statsrådsprotokoll fogad »Förteckning över vissa i stat icke uppförda löner och arvoden

m. fl. ersättningar» under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, lantförsvaret m. fl.» upptagna arvoden,

c) öka ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl., nu 25,000,000 kronor, med 500,000 kronor till 25,500,000 kronor,

d) medgiva, *ej mindre* att vid truppförband av infanteriet, kavalleriet eller artilleriet ledigbliven lön, vilken icke enligt eljest gällande bestämmelser toges i anspråk för beredande av lön åt vid truppförbandet anställd surnumerär fänrik (underlöjtnant), må, enligt Kungl. Maj:ts prövning, under budgetåret 1932/1933 disponeras för beredande åt vid annat truppförband inom truppslaget anställd surnumerär fänrik (underlöjtnant) av lön enligt de grunder, som jämlikt i vederbörliga stater intagna bestämmelser om vissa lönedispositioner gälla beträffande i samma bestämmelser avsedd surnumerär fänrik (underlöjtnant), med rätt att därutöver åtnjuta de övriga förmåner, som tillkomma motsvarande ordinarie beställningshavare, *än även* att, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, under budgetåret 1932/1933 må till surnumerär fänrik (underlöjtnant) vid armén utgå särskild kontant ersättning för dag med belopp, motsvarande sammanlagda värdet av värnpliktig, likaledes för dag, tillkommande förmåner av penningbidrag, portion och ersättning för begagnande av egna persedlar,

e) medgiva, att fyllnad till furirs av första klassen löneförmåner må tillsviðare beredas därav förtjänta, vid truppförbanden anställda beställningsmän med avlöning såsom furirer av andra klassen, vilka genomgått vederbörliga utbildningskurser och som eljest icke kunna komma i åtnjutande av sådan avlöning i följd därav, att endast beställningar av lägre grad av den kategori beställningsmän, de tillhöra, finnas i vederbörliga stater uppförda, allt under förutsättning att genom vakanser i manskapsbeställningarna å vederbörligt truppförbands stat inbesparas erforderliga medel för beredande av berörda avlöningsfyllnad.

7:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6) hemställer utskottet, att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal å övergångsstat vid armén, nu 5,800,000 kronor, med 500,000 kronor till 5,300,000 kronor.

Avlöning till personal å övergångsstat vid armén.

[6.]

8:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7) hemställer utskottet, att riksdagen må till bestridande av kostnaderna för avskedersättning åt övertalig personal vid armén för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra förslagsanslag av 18,000 kronor.

Avskedersättning åt övertalig personal vid armén.

[7.]

Bekryteringskostnader. 9:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8) hemställer utskottet,
[8.]

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till rekryteringskostnader, nu 104,000 kronor, med 29,000 kronor till 75,000 kronor.

Arméns reservstater.
[10.]

10:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10) att dels godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 4 januari 1932 fogade förslag till stater för officerare och underofficerare å reservstat vid armén samt för fältläkarkårens reservstat, att gälla för budgetåret 1932/1933, dels medgiva, att personal, som med rätt till pension under budgetåret 1932/1933 avgår från arméns reservstater, må under sin återstående livstid uppbära pension av statsmedel med de i förenämnda kungörelse den 18 juni 1925 (nr 289) angivna belopp, dels ock minska ordinarie förslagsanslaget till arméns reservstater, nu 681,000 kronor, med 9,000 kronor till 672,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 38 och 39.

Motioner.

Uti tvenne lika lydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *G. Möller m. fl.* (nr 125) och den andra inom andra kammaren av herr *P. A. Hansson m. fl.* (nr 211) har vidare hemställts, att riksdagen ville vid behandlingen av anslagen under riksstatsens fjärde huvudtitel upptaga nedan angivna anslag med följande belopp:

Anslag.

	Föreslaget anslags- belopp.	Minskning (resp. ök- ning) i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag.
<i>Lantförsvaret.</i>		
Arméns reservstater	650,000: —	22,000: —
Arméns personal över stat	600,000: —	300,000: —
De värnpliktigas avlöning	590,000: —	2,171,000: —
Understöd åt värnpliktigas familjer	10,000: —	65,000: —
Inskrivnings-, mönstrings- och färdkost- nader	800,000: —	200,000: —
Undervisningsanslaget	421,000: —	36,000: —
Andliga vården	20,000: —	20,000: —
Frivilliga skytteväsendet	0: —	280,875: —
Expensanslaget	450,000: —	100,000: —
Mathållning	3,039,000: —	3,300,000: —
Munderingsutrustning	2,269,000: —	1,800,000: —
Intendenturanslaget	535,000: —	681,000: —
Bränsleanslaget	2,000,000: —	1,150,000: —
Furagering	2,135,000: —	102,000: —
Anskaffning m. m. av motorfordon	249,500: —	200,000: —
Truppförbandens övningar	640,500: —	739,000: —

	Föreslaget anslags- belopp.	Minskning (resp. ök- ning) i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag.
Fält- och fälttjänstövningar	0: —	700,000: —
Sjukvårdsanslaget	386,000: —	165,000: —
Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig	0: —	20,000: —
Vapenanslaget	2,874,700: —	1,640,000: —
Motorfordon vid artilleriet	169,000: —	100,000: —
Byggnadsanslaget	2,157,000: —	300,000: —
Ingenjörmateriel	162,000: —	20,000: —
Dyrtidstillägg	3,300,000: —	100,000: —
	Summa	14,211,875: —

Sjöförsvaret.

Marinens reservpersonal	80,000: —	20,000: —
De värnpliktigas avlöning	193,000: —	300,000: —
Understöd åt vissa värnpliktigas familjer	5,000: —	10,000: —
Förplägnad	1,602,000: —	392,000: —
Beklädnad	150,000: —	150,000: —
Kasernutredningsanslaget	38,500: —	60,000: —
Bränsleanslaget	700,000: —	100,000: —
Flottans övningar	3,100,000: —	1,200,000: —
Kustartilleriets krigsberedskap och öv- ningar	281,500: —	225,000: —
Krigsövningar vid kustfästningar	10,000: —	10,000: —
Sjukvård för marinen	164,200: —	25,000: —
Flottans underhåll	6,100,000: —	+ 200,000: —
Befästningar, kustartilleriets kaserner m. m.	250,000: —	50,000: —
Kustartilleriets materiel	410,000: —	190,000: —
	Summa	2,532,000: —

Flygvapnet.

Avlöning m. m.	1,293,000: —	30,000: —
Värnpliktigas avlöning m. m.	105,300: —	35,000: —
Mathållning	196,300: —	42,500: —
Beklädnad m. m.	191,100: —	22,500: —
Flygövningar	900,000: —	100,000: —
Underhåll av motorfordon	130,000: —	10,000: —
Sjukvård	20,500: —	2,500: —
Vapen och ammunition	152,000: —	15,000: —
	Summa	257,500: —

Summa summarum minskning 17,001,375: —

Till stöd för sin framställning hava motionärerna anfört följande:

»I betraktande av rådande nödtillstånd för en stor del av Sveriges befolkning och med hänsyn till det ekonomiska läget i vårt land synas särskilda åtgärder i besparingshänseende vara befogade, åtgärder, som under mera normala förhållanden icke skulle anses påkallade. Ett förslag att för viss tid inställa värnpliktsövningarna vid armén och marinen samt i betydlig grad inskränka dem vid flygvapnet torde därför i nuvarande läge vara motiverat och ägnat att för statsverket medföra besparingar av sådan storlek, att hjälpåtgärder för vissa befolkningsgrupper kunna genomföras i större omfattning än som i statsverkspropositionen föreslagits. Genom dessa övningars inställande vid armén och marinen samt minskning av dem i flygvapnet skulle under förutsättning att värnpliktiga allenast inkallas i den omfattning, som erfordras för bevakning och underhåll, besparingar på ungefär 17,000,000 kronor kunna vinnas i det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget rörande anslag under fjärde huvudtiteln.

Härvid synes man böra utgå från att värnpliktsövningarna endast i obetydlig omfattning äga rum under återstående delen av år 1932 och första halvåret 1933. För budgetåret 1932/1933 lär man därför böra räkna med en sänkning av antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med för armén drygt 4,000,000, med för marinen 500,000 samt med 50,000 vid flygvapnet. Genom minskningen av antalet tjänstgöringsdagar skulle vinnas en direkt besparing av ungefär 9,500,000 kronor. Härtill komma de besparingar på i runt tal 7,500,000 kronor, som torde uppstå å andra anslag än dem, som direkt beröras av antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga, eller som eljes synas möjliga att genomföra.

Vid den omräkning av anslagen under fjärde huvudtiteln, som med förslaget avses, lär man böra i största möjliga mån undvika alltför kraftiga sänkningar å anslag, som skola användas till betalandet av arbetslöner och beredandet av arbetstillfällen.»

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet vill erinra om att ett av samma motionärer väckt förslag om befrielse från värnpliktstjänstgöring för vissa grupper av värnpliktiga avslagits av riksdagen. Vid sådant förhållande och då motionärernas förslag till sänkning av de i motionerna angivna anslagen tydligen i allmänhet är beroende av berörda fråga om värnpliktstjänstgöringen under budgetåret 1932/1933, synes anledning icke föreligga att vidtaga de av motionärerna ifrågasatta sänkningarna, i den mån anslagen äga sammanhang med värnpliktsövningarna.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, får hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Möllers m. fl. och herr P. A. Hanssons m. fl. förevarande motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse anslaget till arméns reservstater,

a) godkänna de vid statsrådsprotollet över försvarsärenden den 4 januari 1932 fogade förslag till stater för officerare och underofficerare å reservstat vid armén samt för fältläkarkårens reservstat, att gälla för budgetåret 1932/1933,

b) medgiva, att personal, som med rätt till pension under budgetåret 1932/1933 avgår från arméns reservstater, må under sin återstående livstid uppbära pension av statsmedel med de i förenämnda kungörelse den 18 juni 1925 (nr 289) angivna belopp,

c) minska ordinarie förslagsanslaget till arméns reservstater, nu 681,000 kronor, med 9,000 kronor, till 672,000 kronor.

11:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11) hemställer utskottet,

att riksdagen må för *reservstat för furirer vid Gotlands trupper* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra förslagsanslag av 25,000 kronor.

*Reservstat
för furirer
vid Gotlands
trupper.*

[11.]

12:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12) att öka ordinarie förslagsanslaget till arméns personal över stat, nu 790,000 kronor, med 110,000 kronor till 900,000 kronor.

*Arméns
personal över
stat.*

[12.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 41—43 av statsrådsprotokollet.

Uti förenämnda av herr *Möller m. fl.* och herr *P. A. Hansson m. fl.* väckta motioner (I: 125 och II: 211) har beträffande nu ifrågavarande anslag föreslagits, att detsamma måtte upptagas med 600,000 kronor.

Motioner.

Den av Kungl. Maj:t föreslagna höjningen av förevarande anslag är förorsakad därav, att anslaget, särskilt med hänsyn till de dryga utbetalningarna av vissa kapitaliserade pensioner, icke visat sig tillräckligt.

Utskottet, som icke ansett sig kunna tillstyrka den motionsvis föreslagna sänkningen i anslagsbeloppet, får i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Möllers m. fl. och herr P. A. Hanssons m. fl. förevarande motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse anslaget till arméns personal över stat, öka nämnda ordinarie förslagsanslag, nu 790,000 kronor, med 110,000 kronor till 900,000 kronor.

13:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13) hemställer utskottet,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar, nu 210,000 kronor, med 10,000 kronor till 200,000 kronor.

*Rese- och
traktaments-
penningar.*

[13.]

Rese- och
traktaments-
kostnader
m. m. för
hästuttag-
ningsnämnn-
dernas
ordförande.

[14.]

14:o Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14) hemställer utskottet,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentskostnader m. m. för hästuttagningsnämndernas ordförande, nu 80,000 kronor, med 60,000 kronor till 20,000 kronor.

Rese-
stipendier.

[16.]

15:o På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16) hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaga ordinarie reservationsanslaget till resestipendier utan angivet belopp.

B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

De värn-
pliktigas
avlöning.

[17.]

16:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17) att öka ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning, nu 2,758,000 kronor, med 3,000 kronor till 2,761,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 47—49.

Motioner.

I förenämnda av herr *Möller m. fl.* och herr *P. A. Hansson m. fl.* väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att ifrågavarande anslag skulle upptagas med ett belopp av 590,000 kronor.

Vidare har uti en av herr *O. Öhman m. fl.* inom andra kammaren väckt motion (nr 186) hemställts, att riksdagen måtte, därest ett av motionärerna framställt yrkande om avslag å de under fjärde huvudtiteln äskade anslaget till militärväsendet, 122,097,800 kronor, icke vunne bifall, besluta avslå under fjärde huvudtiteln beräknade anslaget till de militära övningarna för budgetåret 1932/1933 och att därigenom inbesparade medel, sedan avlöningar till försvarsverkens arbetare avräknats, må användas till hjälpåtgärder för de arbetslösa enligt grunder, som av riksdagen beslutats.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till den av samma motionärer väckta motionen nr 106.

ungl. Maj:t.

Till grund för den av Kungl. Maj:t framlagda anslagsberäkningen ligger följande uppgift å antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga vid armén.

	Tjänstgöringsdagar	
	med penning- bidrag å 50 öre	med penning- bidrag å 1 kr.
I. Linjen.		
Studenter och likställda	291,200	384,800
Övriga värnpliktiga	2,664,300	448,300
Säger för linjen	2,955,500	833,100
II. Ersättningsreserven	785,000	—
Säger för linjen och ersättningsreserven	3,740,500	833,100
Tillkommer enligt lagen om värnpliktiga, vilka hysa samvets- betänkligheter mot värnpliktstjänstgöring	59,400	—
Summa tjänstgöringsdagar	3,799,900	833,100
	4,633,000	

Medelsbehovet för de värnpliktigas avlöning har i enlighet härmed beräknats till 2,733,050 kronor, vartill kommer för avlöningstillägg åt reserv-officersaspiranter 27,950 kronor.

Vad till en början beträffar det av herr Öhman m. fl. i motionen nr 186 väckta förslaget, vill utskottet, som i särskilt utlåtande denna dag avstyrkt ett av samma motionärer framlagt förslag om avslag å de under fjärde huvudtiteln åskade anslagen, erinra om att något särskilt anslag till de militära övningarna icke finnes upptaget i riksstaten. Utskottet har emellertid utgått från att motionärernas förslag avser samtliga de anslag, som disponeras för militära övningar. Ett förslag av sådan innebörd måste utskottet avstyrka och får härvid hänvisa till, att innevarande riksdag tidigare avslagit ett i visst hänseende likartat yrkande, nämligen i avseende å befrielse från viss värnpliktstjänstgöring. Ej heller kan utskottet tillstyrka motionärernas förslag i övrigt.

I avseende å de i motionerna av herr Möller m. fl. och herr Hansson m. fl. väckta förslagen om nedsättning av anslaget får utskottet hänvisa till vad under punkt 10 här ovan anförts.

Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts anslagsberäkning, hemställer utskottet,

a) att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Möllers m. fl. och herr P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning, öka nämnda anslag, nu 2,758,000 kronor, med 3,000 kronor till 2,761,000 kronor;

b) att herr Öhmans m. fl. förevarande motion (II: 186) icke må av riksdagen bifallas.

Utskottets
yttrande.

Understöd åt vissa värnpliktigas familjer. 17:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 18) att upptaga ordinarie förslagsanslaget till understöd åt vissa värnpliktigas familjer med oförändrat belopp 75,000 kronor.

[18.] Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 49—51.

Motioner. Ut i förenämnda av herr *Möller m. fl.* och herr *P. A. Hansson m. fl.* väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle i riksstaten upptagas med 10,000 kronor.

Utskottets yttrande. Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkt 10:o) får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Möllers m. fl. och P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse anslaget till understöd åt vissa värnpliktigas familjer, i riksstaten för budgetåret 1932/1933 uppföra ordinarie förslagsanslaget till understöd åt vissa värnpliktigas familjer med oförändrat belopp 75,000 kronor.

Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader. 18:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19) att upptaga ordinarie förslagsanslaget till inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m. med oförändrat belopp 1,000,000 kronor.

[19.] Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 51 och 52.

Motioner. I förenämnda motioner av herr *Möller m. fl.* och herr *P. A. Hansson m. fl.* (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 800,000 kronor.

Utskottets yttrande. Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkt 10:o) får utskottet hemställa,

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Möllers m. fl. och P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie förslagsanslaget till inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaga nämnda anslag med oförändrat belopp 1,000,000 kronor.

G. Undervisning, understöd, expenser m. m.

Undervisningsanslaget. 19:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20) att minska ordinarie reservationsanslaget till undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser, nu 929,000 kronor, med 472,000 kronor till 457,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 53—61.

Motioner. I förenämnda av herr *Möller m. fl.* och herr *P. A. Hansson m. fl.* väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 421,000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot det sätt, varpå undervisningsanslaget av Kungl. Maj:t beräknats. På grund härav får utskottet avstyrka det motionsvis framställda yrkandet.

Utskottet hemställer alltså,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Möllers m. fl. och P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser, minska nämnda anslag, nu 929,000 kronor, med 472,000 kronor till 457,000 kronor.

20:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21) hemställer utskottet, *Granatkastarkurs.*

att riksdagen må för anordnande av en *granatkastarkurs vid infanteriskjutskolan* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 13,000 kronor.

[21.]

21:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22) hemställer utskottet, *Studiestipendier.*

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaga ordinarie reservationsanslaget till studiestipendier utan angivet belopp.

[22.]

22:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23) hemställer utskottet, *Understöd åt föreningar m. m.*

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till understöd åt föreningar och till skrifers utgivande, nu 25,750 kronor, med 6,750 kronor till 19,000 kronor.

[23.]

23:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24) att minska ordinarie reservationsanslaget till befrämjande av den andliga vården vid armén, nu 50,000 kronor, med 10,000 kronor till 40,000 kronor. *Befrämjande av den andliga vården vid armén.*

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 66.

[24.]

I förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 20,000 kronor. *Motioner.*

Utskottet vill erinra om att Kungl. Maj:t under punkt 128 i statsrådsprotokollet föreslagit upptagande i riksstaten av ett nytt ordinarie anslag till befrämjande av den andliga vården vid flygvapnet å 2,900 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Enligt utskottets mening måste det anses ändamålsenligt, att samtliga medel, som erfordras för befrämjande av den andliga vården vid försvars-

väsendet, sammanföras under ett anslag. Utskottet kommer därför att under rubiken »Gemensamma anslag» föreslå uppförandet av ett nytt ordinarie reservationsanslag till befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsendet.

För budgetåret 1932/1933 synes under detta anslag böra anvisas 42,000 kronor, avsedda för armén och flygvapnet. Till ett kommande år torde jämväl under anslaget böra inräknas de medel, som nu för samma ändamål disponeras vid sjöförsvaret av andra anslag än avlöningsanslaget.

Det motionsvis gjorda yrkandet på anslagets sänkning finner sig utskottet icke kunna tillstyrka i vidare mån än som innebäres i utskottets förslag.

Utskottet hemställer alltså under denna punkt,

att riksdagen, med avslag å herrar Möllers m. fl. och P. A. Hanssons m. fl. förenämnda motioner (I: 125 och II: 211) i nu förevarande del, må fr. o. m. budgetåret 1932/1933 ur riksdagen utesluta ordinarie reservationsanslaget till befrämjande av den andliga vården vid armén.

Frivilliga
skyttväsen-
dets befräm-
jande.

[25].

24:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 25) att dels till det frivilliga skyttväsendets befrämjande för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 280,875 kronor, dels medgiva, att av kronans äldre ammunitionspartier må till de frivilliga skytteföreningarna under budgetåret 1932/1933 försäljas högst 5,000,000 skarpa patroner m/94 till ett pris av 5 öre för patron, inklusive hylsa, dels ock medgiva, att till den vid skytteförbundens överstyrelses expedition anställda personalen, med undantag av kassaförvaltaren, må från förefintliga reservationer under extra anslaget till det frivilliga skyttväsendets befrämjande under år 1932 utbetalas dyrtidstillägg enligt de grunder, som för samma år äro eller kunna vara bestämda i fråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 66—72.

Motioner.

Uti två likalydande motioner, väckta, den ena av herr J. B. Johansson m. fl. inom första kammaren (nr 132) och den andra av herr C. Larson i Tönnersa inom andra kammaren (nr 189) har hemställts, att riksdagen ville besluta att till det frivilliga skyttväsendets befrämjande för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 470,000 kronor.

Vidare har uti förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211) föreslagits, att något anslag icke skulle utgå till det frivilliga skyttväsendet för budgetåret 1932/1933.

Slutligen har uti en av herr C. Lindhagen inom första kammaren väckt motion (nr 216), i samband med väckt förslag om höjning av det under tredje huvudtiteln uppförda anslaget till upplysningsarbete för freden, föreslagits att anslagets belopp, 50,000 kronor, i sin helhet eller till viss del borde utgå genom motsvarande minskning i det föreslagna anslaget till det frivilliga skyttväsendet.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna.

Under en följd av år har riksdagen anvisat anslag till det frivilliga Kungl. Maj:t. skytteväsendets befrämjande. I riksstaten för innevarande budgetår har för berörda ändamål upptagits ett extra reservationsanslag av 470,000 kronor.

Härjämte har riksdagen medgivit,

dels att av kronans äldre ammunitionspartier finge till de frivilliga skytteföreningarna under budgetåret 1931/1932 försäljas högst 5,000,000 skarpa patroner m/94 till ett pris av 5 öre för patron, inklusive hylsa,

dels ock att till den vid skytteförbundens överstyrelses expedition anställda personalen, med undantag av kassaförvaltaren, finge från förefintliga reservationer under extra anslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande under år 1931 utbetalas dyrtidstillägg enligt de grunder, som för samma år vore eller kunde varda bestämda i fråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

Efter att hava redogjort för vissa av skytteförbundens överstyrelse, arméförvaltningen och statens organisationsnämnd gjorda framställningar har departementschefen anfört bland annat följande:

»Jag tillstyrker, att jämväl för nästkommande budgetår statsunderstöd utgår till befrämjande av det frivilliga skytteväsendet samt att härvid anvisningen sker i form av ett extra anslag å riksstaten i likhet med förhållandet under de föregående år understöd utgått. Vidkommande den summa, som bör avses för detta ändamål, finner jag mig, i anslutning till det av statens organisationsnämnd framlagda förslaget samt med hänsyn till nödvändigheten att på grund av de statsfinansiella förhållandena söka begränsa utgifterna för kommande statsreglering, böra föreslå anvisande av allenast 280,875 kronor, att disponeras enligt plan, som sedermera må komma att fastställas av Kungl. Maj:t.

Såsom arméförvaltningen erinrat, hava med riksdagens medgivande under budgetåren 1930/1931 och 1931/1932 till de frivilliga skytteföreningarna försålts patroner av äldre tillverkning till ett pris av 5 öre för patron, inklusive hylsa, varvid den för försäljning avsedda ammunitionsmängden för vardera perioden begränsats till 5,000,000 patroner. Då, enligt vad arméförvaltningen meddelat, de skäl, som hittills motiverat, att patroner tillhörande vissa äldre ammunitionspartier på detta sätt avyttrades, fortfarande äro för handen, synes även under budgetåret 1932/1933 dylik försäljning böra få ske. En höjning av ammunitionsmängden — varom arméförvaltningen framställt förslag — torde emellertid icke böra ifrågakomma. Jag förordar alltså, att av riksdagen utverkas medgivande, att till de frivilliga skytteföreningarna må under budgetåret 1932/1933 av kronans äldre ammunitionspartier försäljas intill 5,000,000 skarpa patroner m/94 till ett pris av 5 öre för patron, inklusive hylsa.»

Utskottets
yttrande.

Med hänsyn till det statsfinansiella läget har utskottet ej funnit sig böra ifrågasätta någon höjning av det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet. Att, såsom motionsvis yrkats, icke upptaga något anslag för kommande budgetår eller sänka anslaget med hänsyn till det belopp, som kan komma att beviljas till upplysningsarbete för freden, kan utskottet icke förorda. Utskottet ansluter sig följaktligen till Kungl. Maj:ts förslag i avseende å anslagsbeloppet. Ej heller i övrigt finner utskottet anledning till erinran mot vad Kungl. Maj:t föreslagit.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å de av herr J. B. Johansson m. fl. och herr Larson i Tönnersa väckta motionerna (I: 132 och II: 189), i vad de samma skilja sig från Kungl. Maj:ts förslag, ävensom de av herr Möller m. fl. och herr Hansson m. fl. väckta motionerna (I: 125 och II: 211) samt den av herr Lindhagen väckta motionen (I: 216), för så vitt sistnämnda tre motioner avse anslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande,

a) till det *frivilliga skytteväsendets befrämjande* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 280,875 kronor,

b) medgiva, att av kronans äldre ammunitionspartier må till de frivilliga skytteföreningarna under budgetåret 1932/1933 försäljas högst 5,000,000 skarpa patroner m/94 till ett pris av 5 öre för patron, inklusive hylsa,

c) medgiva, att till den vid skytteförbundens överstyrelses expedition anställda personalen, med undantag av kassaförvaltaren, må från förefintliga reservationer under extra anslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande under år 1932 utbetalas dyrtidstillägg enligt de grunder, som för samma år äro eller kunna varda bestämda i fråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

Skriv-
materialier
och expenser.

[26.]

25:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 26) att minska ordinarie reservationsanlaget till skrivmaterialier och expenser, nu 555,000 kronor, med 5,000 kronor till 550,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 73—77 av återopade statsrådsprotokollet.

Motioner.

Uti förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle i riksstaten upptagas med 450,000 kronor.

Kungl. Maj:t.

Medelsbehovet under ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier och expenser för budgetåret 1931/1932 har beräknats till sammanlagt 576,400 kronor. För täckande av detta behov har å anslaget i riksstaten upptagits

ett belopp av 555,000 kronor, under det att det återstående erforderliga beloppet, 21,400 kronor, ansetts kunna tagas i anspråk av förefintlig odisponerad reservation å anslaget.

Sedan departementschefen redogjort för arméförvaltningens framställning rörande medelsbehovet under förevarande anslag för nästkommande budgetår, vilket av arméförvaltningen beräknats till 581,000 kronor har han för egen del i ärendet anfört följande:

»Medelsbehovet till skrivmaterialier och expenser, som för innevarande budgetår uppskattats till 576,400 kronor, skulle enligt den av arméförvaltningen verkställda beräkningen för budgetåret 1932/1933 utgöra 581,000 kronor. Den av ämbetsverket föreslagna höjningen avser, som nämnts, dels att intendenturförrådets i Stockholm anslagsandel å titel I skulle ökas med 600 kronor till 2,400 kronor, dels ock att det under titel II för expenser m. m. vid rullföringsexpeditionerna upptagna beloppet skulle ökas med 4,000 kronor till 85,200 kronor. Mot ifrågakommande förslag har jag icke något att invända. Med erinran om att under titel I för försvarsdepartementets expensutgifter i anslagsberäkningen för innevarande budgetår upptagits 43,000 kronor, vill jag ifrågasätta, att för täckande av förberörda merkostnader å tillhoppa 4,600 kronor ett däremot svarande belopp disponeras av departementets anslagspost, vilket enligt verkställd undersökning utan större olägenhet lär kunna ske för budgetåret 1932/1933. I enlighet härmed skulle medelsbehovet till skrivmaterialier och expenser även för nästkommande budgetår komma att stanna vid 576,400 kronor. För täckande av detta behov torde utav å anslaget förefintliga besparingar kunna disponeras 26,400 kronor. Medelsanvisningen å riksstaten begränsas härigenom till 550,000 kronor.

Vidkommande den i arméförvaltningens framställning berörda, utav 1928 års riksdag begärda utredningen om rullföringsexpeditionernas inrymmande i kasernetablissemangen eller eljest i kronan tillhöriga fastigheter får jag i sammanhang härmed erinra om följande. Sedan Kungl. Maj:t den 11 maj 1928 uppdragit åt arméförvaltningens fortifikationsdepartement att verkställa och till Kungl. Maj:t inkomma med fullständig utredning i nämnda hänseende, framlade fortifikationsdepartementet uti skrivelse den 6 november 1929 resultatet av det sålunda erhållna uppdraget. Härvid framhöllos till en början vissa allmänna synpunkter, vilka vore att beakta vid valet av lokal till rullföringsexpedition, såsom att dylik lokal i regel ej borde inrymmas i byggnad, som disponerades för manskapsförläggning, enär mobiliseringsarbetet härigenom kunde försvåras, att allmänheten borde kunna beredas tillträde till rullföringsexpeditionen utan att nödgas passera det staket, som omgärdade kasernen, att rullföringsexpeditionen borde ligga lämpligt ur synpunkten att oordningar kunde förhindras, samt att allmänheten ej borde onödigtvis besväras genom lång väg till expeditionen med därav följande extra kostnader för de besökande. Ur dessa synpunkter och med understrykande att en besparad utgift för förhyrande av lokal för rullföringsexpedition endast i det fallet vore en verklig besparing för statsverket, att den till sådan expedition upplåtna lokalen icke kunde på annat sätt giva bättre ekonomisk avkastning, förklarade fortifikationsdepartementet sig hava vid den verkställda undersökningen kommit till den uppfattningen, att de enda orter, där ett förläggande av rullföringsexpeditioner till kronan tillhöriga byggnader, utöver vad redan vore fallet, för närvarande kunde ifrågakomma, vore Malmö, Landskrona och Gävle. Över utredningen införades härrefter arméförvaltningens civila departements yttrande. Vissa i samband med ärendets beredning inom försvarsdepartementet införskaffade uppgifter för utredningens komplettering gävo emellertid vid handen, att det ur olika syn-

punkter icke var lämpligt att i någotdera av nyss angivna fall nu låta verkställa flyttning av expeditionerna. Ej heller eljest i något fall befanns så lämpligen böra ske. Jämlikt beslut den 6 februari 1931 fann Kungl. Maj:t, med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst, den verkställda utredningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.»

*Utskottets
yttrande.*

Under hänvisning till vad utskottet under punkt 10:o) här ovan anfört och då utskottet icke haft något att erinra mot vad Kungl. Maj:t föreslagit, får utskottet hemställa,

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Möllers m. fl. och P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse nu förevarande anslag, minska ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier och expenser, nu 555,000 kronor, med 5,000 kronor till 550,000 kronor.

*General-
stabens över-
siktsskarta över
Sverige.*

[28.]

26:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för underhåll av *generalstabens översiktsskarta över Sverige* i skalan 1 : 400,000 för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 7,200 kronor.

*Konservering
av vissa
samlingar
i krigsarkivet.*

[29.]

27:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29) hemställer utskottet,

att riksdagen må för *konservering av vissa samlingar i krigsarkivet* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 7,000 kronor.

*Verket
»Sveriges krig
åren 1611—
1632».*

[30.]

28:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för fortsatta arbeten å *verket »Sveriges krig åren 1611—1632»* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 19,000 kronor.

D. Förplägnad, intendenturmateriel, remontering, övningar m. m.

Mathållning.

[31.]

29:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31) att minska ordinarie förslagsanslaget till mathållning, nu 6,587,000 kronor, med 248,000 kronor till 6,339,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 83—88.

Motioner.

Uti förenämnda av herr *Möller m. fl.* och herr *P. A. Hansson m. fl.* väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle uppföras i riksstaten med ett belopp av 3,039,000 kronor.

Kungl. Maj:t.

I 1931 års statsverksproposition beräknades medelsbehovet under ordinarie förslagsanslaget till mathållning för budgetåret 1931/1932 — bortsett

från de utgifter å anslaget, som voro förenade med tillämpning av det nya utspisningssystemet med utbyte av militär handräckningspersonal mot civil personal jämte införande av s. k. individuell utspisning — på grundval av ett belopp för man och dag av 87 öre, varav 75 öre beräknades motsvara kostnaden för proviant å förläggningssorten (normalportionspriset) samt återstående 12 öre avsågos för bestridande av övriga mathållningskostnader, nämligen merkostnader för proviant utom förläggningssorten, under transporter och vissa övningar samt för sjukföda, utgifter för de centrala magasinens drift m. m. ävensom av arméförvaltningens intendentsdepartement direkt bestridda utgifter. Nyssnämnda utspisningssystem avsågs under budgetåret 1931/1932, i enlighet med vad av arméförvaltningen föreslagits, att tillämpas vid sammanlagt 36 truppförband samt arméns underofficersskola och infanteriskjutskolan, och kostnaderna för de förevarande anslag belastande utgifterna för arvoden, bostadsersättning och naturaförmåner åt den i matinrättningarna anställda kvinnliga personalen — efter avdrag av den besparing, som genom förbättrad hushållning skulle vinnas inom anslagets ram — uppskattades till 436,000 kronor, med vilket belopp den efter ovan angivna beräkningsgrund erhållna summan skulle ökas. I överensstämmelse härmed upptogs mathållningsanslaget i 1931 års statsverksproposition med 6,587,000 kronor.

Den framlagda anslagsberäkningen blev sedermera av riksdagen godkänd. I enlighet härmed uppfördes ordinarie mathållningsanslaget i riksstaten för innevarande budgetår med 6,587,000 kronor.

Efter att hava redogjort för arméförvaltningens förslag till beräkning av medelsbehovet för budgetåret 1932/1933 har departementschefen anfört följande.

»Såsom förut nämnts, har för innevarande budgetår medelsbehovet för de egentliga mathållningskostnaderna vid armén beräknats efter ett belopp per manskapstjänstgöringsdag av 87 öre, varav 75 öre avsetts motsvara kostnaden för proviant å förläggningssorten, det s. k. normalportionspriset, och 12 öre övriga mathållningskostnader. Beträffande denna beräkning har nu arméförvaltningen för nästkommande budgetår föreslagit ändring såtillvida, att normalportionspriset skulle uppskattas till 74 öre eller det belopp, som, i helt örestal, utgjort den genomsnittliga normalportionskostnaden under budgetåret 1930/1931. Jag har emellertid infordrat uppgift från arméförvaltningens intendentsdepartement rörande priserna vid de under hösten 1931 verkställda upphandlingarna. Att döma av härvid framkomna upphandlingsresultat torde man för budgetåret 1932/1933 kunna räkna med en normalportionskostnad av 70 öre. Övriga mathållningskostnader synas däremot jämväl för sistnämnda budgetår böra oförändrat uppskattas till ett belopp av 12 öre för man och dag. Utgifterna för manskapets mathållning skulle i enlighet härmed för nästa budgetår beräknas efter ett dagskostnadsbelopp av $(70 + 12 =) 82$ öre.

Vidkommande härefter systemet med utbyte av militär handräckningspersonal mot kvinnlig personal i matinrättningarna jämte införandet av s. k. individuell utspisning, innebär arméförvaltningens förevarande framställning,

att under nästkommande budgetår detta utspisningssystem skulle tillämpas vid ytterligare 9 truppförband utöver dem, vid vilka systemet tidigare vunnit tillämpning. Härigenom skulle också systemet i fråga vara slutligt infört vid armén. Under hänvisning till det förut omförmälda, av 1930 års riksdag gjorda uttalandet rörande önskvärdheten av, att ifrågavarande utspisningssystem snarast komme att genomföras vid armén, finner jag mig böra tillstyrka detta ämbetsverkets förslag.

Tillämpningen av det utav mig förordade normalportionspriset påkallar emellertid en jämkning beträffande arméförvaltningens beräkning av de med utspisningssystemet förenade merkostnaderna å förevarande anslag. Dessa merkostnader, i det föregående angivna till 549,500 kronor, böra sålunda i stället beräknas till 551,800 kronor. Ifrågavarande kostnader torde, i likhet med vad fallet är beträffande motsvarande utgifter under innevarande budgetår, få bestridas av medel å ordinarie mathållningsanslaget.

Då, såsom i det föregående nämnts, antalet manskapstjänstgöringsdagar för budgetåret 1932/1933 bör beräknas till 7,057,000, torde för manskapets mathållning böra upptagas ett belopp av $(7,057,000 \times 0.82 =) 5,786,740$ kronor. Härtill bör läggas förenämnda belopp av 551,800 kronor. Anslaget bör således upptagas med $(5,786,740 + 551,800 =)$ i avrundat tal 6,339,000 kronor.»

*Utskottets
yttrande.*

Beträffande det motionsvis väckta förslaget om anslagets sänkning får utskottet hänvisa till vad som anförts under punkt 10:o).

Mot den av Kungl. Maj:t framlagda anslagsberäkningen har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Möllers m. fl. och P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie förslagsanslaget till mathållning, minska nämnda anslag, nu 6,587,000 kronor, med 248,000 kronor till 6,339,000 kronor.

*Munderings-
utrustning.*

[32.]

30:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 32) att minska ordinarie reservationsanslaget till munderingsutrustning, nu 4,076,000 kronor, med 7,000 kronor till 4,069,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 88—91.

Motioner.

I förenämnda motioner av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 2,269,000 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Mot den av Kungl. Maj:t framlagda anslagsberäkningen, som utgår från hittills tillämpade grunder, har utskottet icke funnit anledning till erinran. Härav följer, att utskottet avstyrker det motionsvis framställda yrkandet på anslagets minskning.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Möllers m. fl. och P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till munderingsutrustning, minska nämnda anslag, nu 4,076,000 kronor med 7,000 kronor till 4,069,000 kronor.

31:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 33) att minska ordinarie reservationsanslaget till kasernutredning, intendenturfordon m. m., nu 1,266,000 kronor, med 50,000 kronor till 1,216,000 kronor.

*Intendentur-
anslaget.
[33.]*

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 91—94.

I förenämnda av herr *Möller m. fl.* och herr *P. A. Hansson m. fl.* väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 535,000 kronor.

Motioner.

Utskottet får under hänvisning till punkt 10:o) avstyrka det motionsvis väckta förslaget. Mot Kungl. Maj:ts förslag har utskottet intet att erinra.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Möllers m. fl. och P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till kasernutredning, intendenturfordon m. m., minska nämnda anslag, nu 1,266,000 kronor, med 50,000 kronor till 1,216,000 kronor.

32:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 34) att upptaga ordinarie förslagsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt med oförändrat belopp, 3,150,000 kronor.

*Bränsle-
anslaget.
[34.]*

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 94—97.

I förenämnda av herr *Möller m. fl.* och herr *P. A. Hansson m. fl.* väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle uppföras med 2,000,000 kronor.

Motioner.

Utskottet, som icke kan tillstyrka den motionsvis föreslagna sänkningen, ansluter sig till Kungl. Maj:ts förslag, och får alltså hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Möllers m. fl. och P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie förslagsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt, i riksstaten för budgetåret 1932/1933 uppföra nämnda anslag med oförändrat belopp, 3,150,000 kronor.

33:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35) hemställer utskottet,

*Remontering.
[35.]*

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till remontering, nu 422,000 kronor, med 4,000 kronor till 418,000 kronor.

Furagering. 34:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 36) att minska ordinarie förslagsanslaget till furagering, nu 2,318,000 kronor, med 81,000 kronor till 2,237,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 103—105.

Motioner. I förenämnda motioner av herr *Möller m. fl.* och herr *P. A. Hansson m. fl.* (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 2,135,000 kronor.

Utskottets yttrande. Under hänvisning till vad som anförts under punkt 10:o) hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Möllers m. fl. och P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie förslagsanslaget till furagering, minska nämnda anslag, nu 2,318,000 kronor, med 81,000 kronor till 2,237,000 kronor.

Anskaffning, underhåll och drift av motorfordon. 35:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37) att minska ordinarie reservationsanslaget till anskaffning, underhåll och drift av motorfordon, nu 612,000 kronor, med 162,500 kronor till 449,500 kronor.

[37.] Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 106—113.

Motioner. I förenämnda motioner av herr *Möller m. fl.* och herr *P. A. Hansson m. fl.* (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 249,500 kronor.

Kungl. Maj:t. Efter att hava redogjort för arméförvaltningens anslagsberäkning har departementschefen anfört följande.

»Vad först angår medelsbehovet för *förnyelse av motormaterielen*, har jag icke något att erinra mot den föreslagna nyanskaffningen av lastbilar för ekonomikörslor, som enligt arméförvaltningens beräkning skulle betinga en kostnad av 23,500 kronor. Den föreslagna nyanskaffningen av personbilar vid fälttelegrafkåren finner jag mig icke kunna förorda i vidare mån, än att medel för nästkommande budgetår synas böra beredas för inköp av 2 personlastbilar för kårens räkning. Efter ett beräknat upphandlingspris av 3,000 kronor per bil erfordras härför alltså 6,000 kronor. Nyanskaffningen av motorcyklar för staber och truppförband m. fl., som av arméförvaltningen avsetts skola omfatta 10 motorcyklar av tung och 20 motorcyklar av lätt typ, synes även böra begränsas, och vill jag förorda, att för nästa budgetår medel beräknas för inköp av 5 motorcyklar av tung samt 10 av lätt typ. Med ledning av arméförvaltningens à-prisberäkning skulle således för nyanskaffning av motorcyklar erfordras 21,000 kronor. Beträffande slutligen frågan om nyanskaffning av i trängens bilkompanier ingående motorfordon, synes den till grund för arméförvaltningens anslagsäskande i denna del liggande beräkningen, som slutar å 35,000 kronor, vara lämpligt avvägd och

därför böra följas. I enlighet härmed skulle för förnyelse av motormaterielen för budgetåret 1932/1933 avses ett belopp av (23,500 + 6,000 + 21,000 + 35,000 =) 85,500 kronor.

Vidkommande anslagsbehovet för *motormaterielens underhåll och drift*, har någon anledning till anmärkning icke synts mig föreligga mot arméförvaltningens förslag till beräkning vare sig av kostnaderna, 81,000 kronor, för underhåll och drift av lastbilar, avsedda för ekonomikörslor, eller av utgifterna av motsvarande art, 300,000 kronor, för de i trängens bilkompanier ingående motorfordonen. Däremot bör posten för underhåll och drift av personbilar, tilldelade staber och truppförband m. fl., nedsättas från nu beräknat belopp av 50,000 kronor till 48,000 kronor i anledning av att från denna post bestridd avlöning till en civil garageförman och chaufför vid generalitetsbyggnaden i Stockholm jämlikt av Kungl. Maj:ts den 24 september 1931 fattat beslut i stället skall avföras å ordinarie avlöningsanslaget. För motormaterielens underhåll och drift torde sålunda böra beräknas (81,000 + 300,000 + 48,000 =) 429,000 kronor.

Medelsbehovet under anslaget till anskaffning, underhåll och drift av motorfordon skulle alltså för budgetåret 1932/1933 uppgå till (85,500 + 429,000 =) 514,500 kronor. Då för täckandet av detta behov torde kunna disponeras reservationer å anslaget till ett belopp av 65,000 kronor, nedsättes härigenom anvisningen å riksstaten till 449,500 kronor.»

Utskottet, som avstyrker en så avsevärd sänkning i anslagsbeloppet som i motionerna föreslagits, ansluter sig till Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Möllers m. fl. och P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till anskaffning, underhåll och drift av motorfordon, minska nämnda anslag, nu 612,000 kronor, med 162,500 kronor till 449,500 kronor.

36:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av *engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 34,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Engångs-
kostnader
för an-
skaffning av
intendentur-
materiel.
[38.]

37:o) Kungl. Maj:ts har föreslagit riksdagen (punkt 39) att minska ordinarie reservationsanslaget till truppförbandens övningar, nu 1,730,000 kronor, med 350,500 kronor till 1,379,500 kronor.

Utredningen förekommer i statsrådsprotokollet sid. 113—122.

I förenämnda motioner av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 640,500 kronor.

Truppför-
bandens
övningar.
[39.]

Motioner.

Kungl. Maj:t. Medelsbehovet under anslagets särskilda titlar har för budgetåret 1932/1933 beräknats sålunda:

Titel	I.	Hästlega	kronor	286,500: —
»	II.	Befälsövningar	»	96,500: —
»	III.	Vinterövningar	»	52,500: —
»	IV.	Truppförbandens övriga övningar	»	970,500: —
»	V.	Frivilliga övningar med landstormen och övningar med frivilliga automobilkåren	»	56,000: —
Summa kronor				1,462,000: —

För täckande av detta medelsbehov ha reservationer å anslaget till sammanlagt 82,500 kronor beräknats kunna tagas i anspråk. Medelsanvisningen å riksstaten skulle härigenom kunna begränsas till 1,379,500 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Under hänvisning till vad som anförts under punkt 10:o) får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Möllers m. fl. och P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till truppförbandens övningar, minska nämnda anslag, nu 1,730,000 kronor, med 350,500 kronor till 1,379,500 kronor.

*Fält- och
fälttjänst-
övningar.
[40.]*

38:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 40) att upptaga ordinarie reservationsanslaget till fält- och fälttjänstövningar med oförändrat belopp 700,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 122—124.

Motioner.

I förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att något anslag till fält- och fälttjänstövningar icke skulle beviljas för budgetåret 1932/1933.

Kungl. Maj:t.

Efter att hava redogjort för vissa av arméförvaltningen, 1930 års försvarskommission samt chefen för generalstaben gjorda framställningar, som beröra ifrågavarande anslag, har departementschefen anfört följande.

»Av det anförda framgår, att för bedömande av vissa viktiga spörsmål, som föreligga till 1930 års försvarskommissions undersökning och prövning, det är av stor betydelse, att innevarande år fälttjänstövningar komma till stånd i ändamål att utröna och klarlägga såväl mindre som större truppenheters lämpliga sammansättning i en blivande ny arméorganisation. Då det uppenbarligen är angeläget, att försvarskommissionen ej fördröjes i sitt arbete genom att för kommissionens ståndpunktstagande till tillämnade organisationsformer nödvändiga praktiska rön saknas, har jag ansett mig böra biträda kommissionens framställning och tillstyrker alltså, att av ändamålet betingade fälttjänstövningar anordnas instundande höst.

Med hänsyn till å anslaget förefintliga reservationer och då det icke lär vara uteslutet, att de av chefen för generalstaben preliminärt beräknade

kostnaderna för ifrågavarande fälttjänstövningar kunna begränsas, torde det med dessa övningar förbundna syftet kunna ernås utan att någon ökning av anslaget behöver ifrågakomma.»

Utskottet, som ansluter sig till Kungl. Maj:ts förslag och alltså avstyrker de motionsvis gjorda yrkandena, får hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Möllers m. fl. och P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till fält- och fälttjänstövningar, i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaga nämnda anslag med oförändrat belopp 700,000 kronor.

E. Sjukvård m. m.

39:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 42) att öka ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m., nu 542,000 kronor, med 9,000 kronor till 551,000 kronor.

Sjuk- och
veterinärvård
m. m.

[42.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 125 i åberopade statsrådsprotokollet.

I förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 386,000 kronor.

Motioner.

Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkt 10:o) får utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Möllers m. fl. och herr P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m., öka nämnda anslag, nu 542,000 kronor, med 9,000 kronor till 551,000 kronor,

40:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43) hemställer utskottet

Arméns bak-
teriologiska
laboratorium

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av kostnaderna för arméns bakteriologiska laboratorium för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra förslagsanslag av 2,000 kronor.

[43.]

41:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 44) att till befrämjande av det frivilliga sjukvårdsväsendet i krig för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

Frivilliga
sjukvårdsvä-
sendet i
krig.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 126 av åberopade statsrådsprotokollet.

[44.]

Motioner.

I förenämnda av herr *Möller m. fl.* och herr *P. A. Hansson m. fl.* väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att något anslag till frivilliga sjukvårdsväsendet i krig icke skulle beviljas för budgetåret 1932/1933.

Utskottets yttrande.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och alltså avstyrker de motionsvis gjorda yrkandena, hemställer,

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Möllers m. fl. och herr P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse anslaget till befrämjande av det *frivilliga sjukvårdsväsendet i krig*, för budgetåret 1932/1933 till nämnda ändamål såsom extra reservationsanslag anvisa 20,000 kronor.

Engångskostnader för anskaffning av sjuk- och veterinärvårdsmateriel.

42:o) Utskottet får i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45) hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av *engångskostnader för anskaffning av sjuk- och veterinärvårdsmateriel* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor.

[45.]

Vissa ändringsarbeten vid garnisonssjukhuset i Stockholm.

43:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 46) att för vissa ändringsarbeten vid garnisonssjukhuset i Stockholm för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 127—130 av åberopade statsrådsprotokollet.

[46.]

I sin skrivelse den 31 augusti 1927 angående lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1928/1929 hemställde arméförvaltningen om anvisande av medel för utförande av vissa förbättringsarbeten vid garnisonssjukhuset i Stockholm, såsom införande av centralvärmeledning, installerande av hissar, anordnande av serverings-, disk- och sköljrum i samtliga avdelningar m. m. Det sammanlagda kostnadsbeloppet för härvid ifrågasatta arbeten hade beräknats till 426,960 kronor. Denna framställning föranledde emellertid icke något förslag till 1928 års riksdag, vilket främst torde hava berott på, att utredning vid ifrågavarande tid pågick beträffande frågan om överflyttande av garnisonssjukvården till ett planerat rikssjukhus, avsett att inrymma de för karolinska institutets undervisningsbehov erforderliga klinikerna, vilken utredning kunde komma att leda till, att garnisonssjukhusbyggnaden frigjordes från sitt nuvarande ändamål.

Sedermera har vid 1930 års riksdag (riksdagens skrivelse nr 386) beslut fattats om uppförande av ett nytt kliniskt sjukhus, benämnt karolinska sjukhuset, samt om sammanslagning av det nuvarande garnisonssjukhuset i Stockholm med det karolinska sjukhuset.

Uti en med arméförvaltningens civila departement gemensam skrivelse av den 17 april 1931 har sjukvårdsstyrelsen gjort framställning i syfte att besparingar å ordinarie sjukvårdsanslaget måtte få disponeras för anordnande av sköljrum m. m. inom garnisonssjukhuset i Stockholm. Utgifterna för de ifrågasatta förbättringsarbetena skulle enligt en av sjukvårdsstyrelsen uppgjord kostnadsberäkning belöpa sig till 30,141 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Med hänsyn till statsmakernas beslut, att verksamheten vid garnisons-sjukhuset i Stockholm skall upphöra och garnisonssjukvården i samband därmed överflyttas till det avsedda nya karolinska sjukhuset, böra givetvis icke några ändringsarbeten inom det nuvarande garnisonssjukhuset komma till utförande i andra fall, än då desamma äro oundgängligen av behovet påkallade för att sjukhuset skall på ett tillfredsställande sätt kunna fylla sin uppgift. Ett sådant fall måste emellertid här uppenbarligen anses föreligga.

Mot den verkställda kostnadsberäkningen, enligt vilken för ändamålet erfordras ett belopp av 30,141 kronor, har jag icke funnit anledning till någon erinran. För kostnadernas bestridande erforderliga medel torde böra anvisas å riksstaten. Då emellertid, enligt vad jag inhämtat, anslagsmedlen utan allt för stor olägenhet kunna fördelas på två budgetår, finner jag mig böra förorda, att för budgetåret 1932/1933 ett belopp av 15,000 kronor härför avses.»

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må för *vissa ändringsarbeten vid garnisonssjukhuset i Stockholm* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor.

F. Vapen och ammunition.

44:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 47) att minska ordinarie reservationsanslaget till vapen och ammunition m. m., nu 4,514,800 kronor, med 100 kronor till 4,514,700 kronor.

*Vapen och
ammunition
m. m.*

[47.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 130—134 av återopade statsrådsprotokollet.

I förenämnda av herr *Möller m. fl.* och herr *P. A. Hansson m. fl.* väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 2,874,700 kronor.

Motioner.

Ordinarie reservationsanslaget till vapen och ammunition m. m. har i riksstaten för innevarande budgetår upptagits med 4,514,800 kronor. Anslagsbehovet har beräknats sålunda:

Titel I. Artillerimateriel	kronor	552,800: —
Titel II. Artilleriammunition	»	1,160,000: —

Titel III.	Materiel för målskjutningsövningar med artilleripjäser	kronor	62,500: —
Titel IV.	Handvapen och kulsprutemateriel m. m.	»	453,000: —
Titel V.	Handvapen- och kulspruteammuniton m. m.	»	1,998,500: —
Titel VI.	Materiel för målskjutningsövningar med handvapen och kulsprutor m. m.	»	138,000: —
Titel VII.	Till artilleridepartementets förfogande för den industriella krigsberedskapen, för experiment och försök samt till oförutsedda utgifter	»	150,000: —
Summa kronor			4,514,800: —

I bilaga (nr 1:18) till 1925 års försvarsutskotts utlåtande nr 1 har ordinarie vapenanslaget beräknats på följande sätt:

Titel I.	Artillerimateriel	kronor	485,000: —
Titel II.	Artilleriammunition	»	1,160,000: —
Titel III.	Materiel för målskjutningsövningar med artilleripjäser	»	62,500: —
Titel IV.	Handvapen och kulsprutemateriel m. m.	»	328,000: —
Titel V.	Handvapen- och kulspruteammuniton	»	2,261,500: —
Titel VI.	Materiel för målskjutningsövningar med handvapen och kulsprutor m. m.	»	138,000: —
Titel VII.	Till artilleridepartementets förfogande för den industriella krigsberedskapen, för experiment och försök samt till oförutsedda utgifter	»	150,000: —
Summa kronor			4,585,000: —

För budgetåret 1932/1933 har vapenanslaget av departementschefen beräknats sålunda:

Tit. I. Artillerimateriel.

Underhållskostnader för till övningar utlämnad materiel ..	kronor	302,800: —	
Förråds-kostnader, transporter m. m.	»	250,000: —	kronor 552,800: —

Tit. II. Artilleriammunition.

Skarp ammunition för årets övningar	kronor	900,000: —	
Lös » » » » »	»	60,000: —	
Revidering av äldre ammunition, transporter, provskjutningar m. m.	»	200,000: —	» 1,160,000: —

Tit. III. Materiel för målskjutningsövningar med artilleripjäser .....

» 62,500: —

Tit. IV. Handvapen och kulsprutemateriel m. m.

Underhållskostnader, 6,400,000 tjänstgöringsdagar à 0.02 kr. .... kronor 128,000: —

Vård av till övningar utlämnade kulsprutor, kulsprutegevär och granatkastare	kronor 146,800: —	
Underhåll och vård av till övningar utlämnade gasmasker.....	» 75,000: —	
Förrådiskostnader, transporter m. m.	» 150,000: —	kronor 499,800: —

Tit. V. Handvapen- och kulspruteammunition m. m.

13,400,000 st. 6.5 mm. skarpa patroner m/94 à 0.0915 kr.	kronor 1,226,100: —	
2,000,000 st. 6.5 mm. kammarpatroner m/12 à 0.03 kr.	» 60,000: —	
8,000,000 st. 6.5 mm. lösa patroner m/94 à 0.035 kr.	» 280,000: —	
2,000,000 st. 6.5 mm. lösa patroner m/14 à 0.035 kr.	» 70,000: —	
600,000 st. 9 mm. skarpa pistolpatroner m/07 à 0.08 kr.	» 48,000: —	
Gevärs- och handgranatmateriel.....	» 30,000: —	
Lypistolammunition m. m.....	» 50,000: —	
Ammunition för granatkastare m. m.	» 125,000: —	
Kavalleriets sprängmedel, transporter, ammunitionsvård m. m.	» 62,500: —	» 1,951,600: —

Tit. VI. Materiel för målskjutningsövningar med handvapen och kulsprutor m. m.

Målskjutningskostnader, 15,400,000 skott med skarpa och kammarpatroner à 0.007 kr.....	kronor 107,800: —	
Särskild materiel för de nya vapnen	» 10,000: —	
Transporter m. m.	» 20,200: —	» 138,000: —

Tit. VII. Till artilleridepartementets förfogande.

För den industriella krigsberedskapen, för experiment, försök samt till oförutsedda utgifter	» 150,000: —	
Summa kronor 4,514,700: —		

Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkt 10:o), får utskottet, som icke haft något att erinra mot den av departementschefen framlagda beräkningen av vapenanslaget, hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Möllers m. fl. och P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad desamma avse ordinarie vapenanslaget, minska ordinarie reservationsanslaget till vapen och ammunition m. m., nu 4,514,800 kronor, med 100 kronor till 4,514,700 kronor.

*Engångs-
kostnader för
anskaffning
av artilleri-
materiel.*

45:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 48) att till bestridande av engångskostnader för anskaffning av artillerimateriel för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 918,800 kronor.

[48.] Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 134—138 av åberopade statsrådsprotokollet.

I kostnadsberäkningarna för 1925 års härordning hava, såsom förut nämnts, upptagits vissa engångskostnader för materielanskaffning. Ifrågavarande kostnader hava avsetts att fördelas på en period av tio år. För anskaffning av materiel, stående under artilleridepartementets förvaltning, hava beräknats följande belopp, nämligen:

för luftvärnsmateriel	kronor	1,900,000:—
» kulsprutor och kulsprutegevär	»	7,050,000:—
(därav enligt försvarspropositionen 2,400,000 kronor för kulsprutor och 4,400,000 kronor för kulsprute- gevär samt enligt försvarsutskottets beräkningar ytterligare 250,000 kronor för båda materielslagen)		
» gasskydd	»	620,000:—
» motorisering av visst artilleri	»	3,000,000:—
» mät- och observationsmateriel för artilleriet	»	248,000:—
» diverse artillerimateriel	»	400,000:—
» infanteriartilleri	»	150,000:—
» mobiliseringsammunition	»	2,500,000:—
» industriens krigsorganisation	»	2,000,000:—
» meteorologiska instrument för arméns väderlekstjänst	»	120,000:—
» strålkastare för luftvärnsartilleriet	»	500,000:—
» ballongmateriel	»	300,000:—
» stridsvagnar	»	400,000:—
Summa kronor		19,188,000:—

För bestridande av här ifrågavarande engångskostnader har riksdagen alltsedan budgetåret 1926/1927 å riksstaten för varje budgetår anvisat en tiondedel av det för ändamålet avsedda engångsbeloppet eller 1,918,800 kronor.

I sin skrivelse den 31 augusti 1931 angående lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1932/1933 har arméförvaltningen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till bestridande av engångskostnader för anskaffning av artillerimateriel jämväl för nämnda budgetår anvisa ett belopp av 1,918,800 kronor.

Det förslag till reduceringar beträffande i arméförvaltningens nyssnämnda skrivelse den 31 augusti 1931 gjorda medelsäskanden för budgetåret 1932/1933, som ämbetsverket sedermera framlagt, innebure med avseende å förevarande anslag, att anvisningen å nämnda budgetårs riksstat skulle begränsas till 918,800 kronor. Denna nedsättning i årskvoten med 1,000,000 kronor hade ämbetsverket ansett sig kunna föreslå under den uttryckliga förutsättningen, att för ett vart av de återstående fyra åren av den för en-

gångsanslagets utgående bestämda tioårsperioden årskvoten i stället komme att i motsvarande mån ökas.

Att en sådan minskning ansetts kunna vidtagas i fråga om den på nästa budgetår belöpande tiondedelen av engångsanslaget sammanhängde, enligt vad departementschefen inhämtat, därmed, att medel å detta anslag blivit reserverade, dels för att under återstående del av tioårsperioden trygga upprätthållandet av driften vid gevärsfaktoriet i nuvarande omfattning genom tillverkning av kulsprutegevär och kulsprutor, dels ock för att möjliggöra anskaffning av vissa andra materielslag i så stora poster som möjligt för ernående av gynnsamma priser. De å engångsanslaget förefintliga reservationerna vore av sådan storlek, att, därest för budgetåret 1932/1933 anvisades 918,800 kronor, medelsbehovet under detta budgetår kunde anses säkerställt såväl för verksamhetens upprätthållande vid gevärsfaktoriet som för nödvändiga materielanskaffningar. Med hänsyn härtill har departementschefen funnit sig böra tillstyrka, att för budgetåret 1932/1933 allenast avses ett anslag å sistnämnda belopp.

Med hänsyn till de betydande reservationer, som förefinnas å detta anslag, har utskottet ansett en något större sänkning än som föreslagits av Kungl. Maj:t kunna ske. Enligt utskottets mening bör medelsanvisningen för budgetåret 1932/1933 kunna fastställas till 650,000 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till bestridande av *engångskostnader för anskaffning av artillerimateriel* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 650,000 kronor.

46:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49) hemställer utskottet,

*Underhåll av
och försök
med strids-
vagnar.*

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för *underhåll av och försök med stridsvagnar* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

[49.]

47:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 50) att för försök med viss artillerimateriel för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 70,000 kronor.

*Försök med
viss artilleri-
materiel.*

[50.]

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 139—143.

För anställande av försök med viss artillerimateriel har riksdagen, på därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar, för budgetåret 1927/1928 anvisat 130,000 kronor, för vart och ett av budgetåren 1928/1929, 1929/1930 och 1930/1931 100,000 kronor samt för budgetåret 1931/1932 80,000 kronor.

De sammanlagda kostnaderna för dylika försök under budgetåret 1932/1933 hava av arméförvaltningen beräknats till följande belopp, nämligen:

Bihang till riksdagens protokoll 1932. 6 saml. 4 häft. (Nr 4.)

500 32 3

för försök med gasskydd	kronor 10,000: —
» » » motorisering av visst artilleri	» 46,000: —
» » » luftvärnskulsprutor	» 10,000: —
» » » beträffande ljudmätning med radio	» 14,000: —
Summa kronor 80,000: —	

Även för nästkommande budgetår har departementschefen ansett särskilda medel böra ställas till förfogande för anordnande av försök med artillerimateriel. Det av arméförvaltningen för ändamålet begärda anslagsbeloppet, 80,000 kronor, har emellertid ansetts av besparingsskäl böra reduceras till 70,000 kronor. Rörande anslagets användning för olika slag av försök med här ifrågavarande materiel har departementschefen ansett, att det bör ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles meddela beslut.

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot vad Kungl. Maj:t föreslagit, får hemställa,

att riksdagen må för *försök med viss artillerimateriel* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 70,000 kronor.

Underhåll och
drift av motor-
fordon vid
artilleriet.

[51.]

48:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 51) att dels i riksstaten uppföra ett ordinarie anslag, benämnt »Underhåll och drift av motorfordon vid artilleriet, reservationsanslag», dels ock under detta anslag anvisa ett belopp av 269,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 143—147.

Motioner.

I förenämnda av herr *Möller m. fl.* och herr *P. A. Hansson m. fl.* väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 169,000 kronor.

Kungl. Maj:t.

Arméförvaltningen har gjort framställning om uppförande i riksstaten av ett särskilt anslag för bestridande av kostnaderna för underhåll och drift av artilleriets motorfordon.

De sammanlagda kostnaderna härför under nästkommande budgetår hava av arméförvaltningen beräknats uppgå till nedanstående belopp, nämligen:

För anskaffad motormateriel:

underhåll	kronor 126,600: —
driv- och smörjmedel	» 124,350: —
bilskatt	» 18,100: —
kronor 269,050: —	

För förhyrd motormateriel:

hyreskostnader	kronor 22,875: —
underhåll	» 3,800: —
driv- och smörjmedel	» 3,582: —
» 30,257: —	

Summa kronor 299,307: —,

eller, i avrundat tal, 300,000 kronor.

Under förutsättning att detta belopp bleve anvisat för underhåll och drift av motorfordon vid artilleriet under nästkommande budgetår, behövde enligt arméförvaltningens mening icke några medel, som hittills skett, uppföras för övningar med motoriserat artilleri å anslaget till truppförbandens övningar. Med anledning härav hade icke heller några kostnader för detta ändamål under nästkommande budgetår beräknats å sagda anslag.

De medel, som anvisades för underhåll och drift av artilleriets motorfordon, omhänderhades av artilleridepartementet. Detta vore i full överensstämmelse med gällande principer beträffande de inför intendentsdepartementet redovisade motorfordonen, för vilkas såväl anskaffning som underhåll och drift erforderliga medel vore underställda ett och samma departements förvaltning, nämligen intendentsdepartementet. Anslaget till underhåll och drift av motorfordon vid artilleriet borde sålunda underställas artilleridepartementets förvaltning och erhålla ordinarie anslags natur.

Under hänvisning till det anförda hemställde arméförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att i riksstaten för budgetåret 1932/1933 till underhåll och drift av motorfordon vid artilleriet upptaga ett ordinarie reservationsanslag å 300,000 kronor.

Departementschefen har i ärendet anført följande:

»Med arméförvaltningen är jag ense därom, att erforderliga medel för bestridande av kostnaderna för underhåll och drift av artilleriets motormateriel hädanefter böra beräknas å ett särskilt anslag i riksstaten i stället för, såsom för närvarande, under ordinarie anslaget till truppförbandens övningar. Det för ändamålet avsedda nya anslaget synes böra uppföras såsom ordinarie samt erhålla reservationsanslags natur.

Enligt den av arméförvaltningen verkställda beräkningen skulle medelsbehovet för drift och underhåll av den motormateriel, som förutsättes anskaffad vid ingången av nästkommande budgetår — tillhoppa 195 fordon av olika slag mot ett antal av 107 vid ingången av innevarande budgetår — uppgå till i runt tal 269,000 kronor. Mot den till grund för denna beräkning liggande kostnadsutredningen har jag ej funnit anledning till någon erinran. I det ordinarie truppövningsanslaget är, såsom i det föregående nämnts, för närvarande inräknade i runt tal 150,000 kronor för bestridande av utgifter för övningar med det motoriserade artilleriet, vilket belopp bör överflyttas å det nya anslaget. Härutöver skulle för övningarna med ifrågasvarande motorpark ytterligare 119,000 kronor sålunda behöva beredas.

Vidkommande arméförvaltningens förslag att å det nya anslaget jämväl skola upptagas medel för förhyrande av för vissa övningar under nästkommande budgetår erforderlig motormateriel, kan jag icke ansluta mig härtill. I vilken omfattning övningar med förhyrda motorfordon må äga rum, torde få bero av tillgången på härför disponibla besparingar å övningsanslaget.»

Under hänvisning till vad utskottet anført under punkt 10:o) får utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställa,

att riksdagen må

a) i riksstaten uppföra ett ordinarie anslag, benämnt »Underhåll och drift av motorfordon vid artilleriet, reservationsanslag»,

*Utskottets
yttrande.*

b) i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Möllers m. fl. och P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad desamma avse anslag till motorfordon vid artilleriet, under detta anslag anvisa ett belopp av 269,000 kronor.

Anskaffning
av granat-
kastarmate-
riel.

49:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 52) att för anskaffning av granatkastarmateriel för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 260,000 kronor.

[52.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 148 och 149 av återopade statsrådsprotokollet.

I sin framställning angående lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1931/1932 hemställde arméförvaltningen på därom av inspektörerna för infanteriet och kavalleriet framställda förslag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå 1931 års riksdag att för anskaffning av granatkastarmateriel bevilja ett extra reservationsanslag av 1,888,000 kronor samt därav för budgetåret 1931/1932 anvisa 944,000 kronor. Detta anslagsäskande upptogs emellertid icke i 1931 års statsverksproposition.

Härefter har arméförvaltningen i sin framställning rörande lantförsvarets utgifter för budgetåret 1932/1933 meddelat, att inspektörerna för infanteriet och kavalleriet avlätit förnyade förslag om anskaffning av ytterligare granatkastarmateriel samt att chefen för generalstaben hos ämbetsverket framhållit den stora betydelse, som det för försvarsberedskapen innebure, att behovet av granatkastare snarast möjligt tillgodosåges. På grund härav har arméförvaltningen — under återopande av vad artilleridepartementet i särskild skrivelse den 31 augusti 1931 närmare anförte i detta ämne — funnit sig böra ånyo framlägga denna anskaffningsfråga inför Kungl. Maj:t. Därvid har emellertid ämbetsverket, i avsikt att, jämlikt anvisningarna i Kungl. Maj:ts cirkulär den 12 juni 1931 till vederbörande statsmyndigheter angående sträng återhållsamhet i avseende å anslagsäskanden att föreläggas 1932 års riksdag, i möjligaste mån begränsa statsutgifterna för nästa budgetår, ansett sig för närvarande endast böra föreslå anskaffning av granatkastarmateriel till den omfattning, som erfordrades för fyllande av det mest trängande behovet. Kostnaderna härför hava av ämbetsverket beräknats till 1,323,000 kronor. I anslutning härtill och med förmälan, att denna anskaffning lämpligen borde fördelas på två år, har arméförvaltningen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå 1932 års riksdag att för anskaffning av granatkastarmateriel bevilja ett extra reservationsanslag av 1,323,000 kronor samt härav för budgetåret 1932/1933 anvisa 661,500 kronor.

Departementschefen har i ärendet gjort följande uttalande:

»Det enligt kostnadsberäkningarna för 1925 års härordning avsedda, under engångsanslaget för anskaffning av artillerimateriel upptagna beloppet av

150,000 kronor för infanteriartilleri är till fullo disponerat för anskaffning av granatkastarmateriel. Härigenom har dock icke det förefintliga behovet utav sådan materiel kunnat fyllas.

Ehuru det, såsom chefen för generalstaben framhållit, måste anses vara av stor betydelse för försvarsberedskapen, att behovet av granatkastarmateriel snarast möjligt tillgodoses, har jag emellertid icke ansett mig kunna nu biträda arméförvaltningens föreliggande anslagskrav i dess helhet. Jag har låtit verkställa utredning beträffande anskaffning av granatkastarmateriel i mindre omfattning, än arméförvaltningen föreslagit, och med stöd av vad härvid förekommit inskränker jag mig till att förorda, att för det närmaste budgetåret för ändamålet äskas 260,000 kronor.»

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingar, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må för *anskaffning av granatkastarmateriel* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 260,000 kronor.

G. Byggnader och ingenjörmateriel.

50:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 53) att minska ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor, nu 2,694,300 kronor, med 237,300 kronor till 2,457,000 kronor.

*Byggnader,
övningsfält
och skjut-
banor.*

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 149—153 av åberopade statsrådsprotokollet.

[53.]

I förenämnda av herr *Möller m. fl.* och herr *P. A. Hansson m. fl.* väckta motioner (I:125 och II:211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 2,157,000 kronor.

Motioner.

Ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor har i riksstaten för innevarande budgetår upptagits med 2,694,300 kronor. Vid uppskattandet av anslagsbehovet har behållningen av hyror, arrenden m. m. för nämnda budgetår beräknats till 102,300 kronor. I den av Kungl. Maj:t den 15 maj 1931 fastställda staten för anslaget har sammanlagda medelstillgången under anslaget alltså upptagits med (2,694,300 + 102,300 =) 2,796,600 kronor.

Kungl. Maj:t.

Enligt de grunder, som framlades för 1915 års riksdag, hava de årliga kostnaderna för underhållet av lantförsvarets byggnader beräknats till $\frac{1}{2}$ procent av anläggningskostnaderna under 1—4 året, $\frac{3}{4}$ procent under 5—8 året och 1 procent från och med 9 året.

I sin skrivelse den 31 augusti 1931 angående lantförsvarets utgifter för budgetåret 1932/1933 har arméförvaltningen beräknat medelsbehovet under förevarande anslag till 3,009,200 kronor. Detta belopp har emellertid an-

setts kunna minskas med dels för budgetåret 1932/1933 beräknad behållning av hyror, arrenden m. m., 56,300 kronor, dels överskott å anslagstiteln för arrende-, jordskylds- och tomtöresmedel för budgetåret 1929/1930, 39,100 kronor, eller till i runt tal 2,913,800 kronor.

Departementschefen har i fråga om den framlagda anslagsberäkningen anfört följande:

»Arméförvaltningens förevarande beräkning av medelsbehovet under ordinarie byggnadsanslaget slutar som nämnts på 2,913,800 kronor.

Det av arméförvaltningen sedermera framlagda förslaget till begränsning av utgifterna under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1932/1933 innebär, att ifrågavarande beräkning skulle ändras sålunda, att det belopp av 205,000 kronor, som upptagits för bestridande av merkostnader till följd av bristande tillgång på militär handräckningspersonal, skulle utgå, samt att med utförandet av åtskilliga inre reparationsarbeten inom lantförsvarets byggnader skulle anstå till efter budgetåret 1932/1933, vilket skulle föranleda en utgiftsminskning för sistnämnda budgetår av 200,000 kronor. Vad angår beräkningen av inkomster och utgifter under anslagstiteln för arrende-, jordskylds- och tomtöresmedlen m. m., har av verkställd undersökning framgått, att genom att uppskjuta en del till utförande under det närmaste budgetåret planerade arbeten till en senare tidpunkt den å denna titel för nämnda budgetår uppskattade behållningen kan ökas med ett belopp av i runt tal 51,800 kronor.

I anslutning till vad sålunda förekommit och då jag i övrigt ej anser mig böra ifrågasätta några jämkningar för nästkommande budgetår i fråga om arméförvaltningens anslagsberäkning, skulle alltså medelsanvisningen å anslaget för nämnda budgetår komma att reduceras till (2,913,800 — 205,000 — 200,000 — 51,800 =) 2,457,000 kronor.»

Utskottets
yttrande.

Mot Kungl. Maj:ts beräkning av byggnadsanslaget har utskottet icke funnit anledning till erinran. Härav följer, att utskottet anser sig böra avstyrka de väckta motionerna.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Möllers m. fl. och P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad desamma avse ordinarie byggnadsanslaget, minska ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor, nu 2,694,300 kronor, med 237,300 kronor till 2,457,000 kronor.

Flyttning
av vissa
förråds-
byggnader.

51:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 55) att för flyttning av vissa förrådsbyggnader för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 29,000 kronor.

[55.]

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 154 och 155.

Ifrågavarande flyttning av förrådsbyggnader är påkallad av att förutvarande Jönköpings regementes kasernetablissemang i Jönköping skall omändras till sinnessjukanstalt. Då utskottet är av den uppfattningen, att kostnaderna för ifrågavarande flyttning böra gäldas av de medel, som anvisats för denna anstalt, hemställer utskottet,

Utskottets
yttrande.

att Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke må av riksdagen bifallas.

52:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57) hemställer utskottet,

Ny uppvärmningsanläggning inom Göta ingenjörkårs kasernbyggnad.

att riksdagen må för installerande av *ny uppvärmningsanläggning inom Göta ingenjörkårs kasernbyggnad* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor.

[57.]

53:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 58) att öka ordinarie reservationsanslaget till ingenjörmateriel, nu 172,000 kronor, med 10,000 kronor till 182,000 kronor.

Ingenjörmateriel.

[58.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 157 och 158 av åberopade statsrådsprotokollet.

I förenämnda av herr *Möller m. fl* och herr *P. A. Hansson m. fl* väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 162,000 kronor.

Motioner.

I fråga om medelsbehovet till fortifikationsdepartementets åtgärder för industriens krigsorganisation, för vilket ändamål riksdagen för vart och ett av budgetåren 1926/1927—1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag av 21,000 kronor, har departementschefen i betraktande av medelsbehovets stadigvarande natur, funnit sig böra tillstyrka ett av arméförvaltningen framfört förslag, enligt vilket det erforderliga beloppet borde upptagas bland ordinarie anslagsmedel och därvid inberäknas såsom en särskild post i ordinarie ingenjörmaterielanslaget. Såsom arméförvaltningen erinrat, skulle härigenom överensstämmelse vinnas med det för artilleridepartementets motsvarande åtgärder avsedda anslagsbeloppet, vilket vore upptaget under ordinarie vapenanslaget. I samband med berörda förändring syntes enligt departementschefens mening den behållning, som vid utgången av budgetåret 1931/1932 förefunnos å det nuvarande extra reservationsanslaget för ifrågavarande ändamål, böra överföras till det ordinarie ingenjörmaterielanslaget.

Kungl. Maj:t.

Vidkommande härefter beräkningen för budgetåret 1932/1933 av medelsbehovet under sistnämnda anslag, har departementschefen tillstyrkt arméförvaltningens förslag, enligt vilket anslagsbehovet beräknats till 193,000 kronor. Med hänsyn emellertid till storleken av de reservationer, som förefunnos å omförmälda extra anslag, har departementschefen ansett medelsanvisningen å riksstaten kunna begränsas till 182,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som avstyrker det motionsvis framställda yrkandet och icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Möllers m. fl. och P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad desamma avse ordinarie reservationsanslaget till ingenjörmateriel, öka nämnda anslag, nu 172,000 kronor, med 10,000 kronor till 182,000 kronor.

Försök med
ny ingenjör-
materiel.

[59.]

54:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 59) att till försök med ny ingenjörmateriel för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 158 och 159 av åberopade statsrådsprotokollet.

För försök med ny ingenjörmateriel anvisade riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag för budgetåret 1925/1926 94,000 kronor, för vartdera av budgetåren 1926/1927 och 1927/1928 200,000 kronor samt för vart och ett av budgetåren 1928/1929, 1929/1930 och 1930/1931 100,000 kronor.

Kostnaderna för dylika försök under budgetåret 1932/1933 hava av arméförvaltningen med hänsyn till förefintliga reservationer å tidigare medelsanvisningar beräknats till 20,000 kronor.

Då enligt departementschefens mening de försök med ny ingenjörmateriel, som alltsedan år 1925 pågått, jämväl under nästa budgetår borde i viss omfattning fullföljas, har departementschefen funnit sig böra tillstyrka arméförvaltningens framställning om anvisande för ändamålet av 20,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till försök med ny ingenjörmateriel för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

Engångs-
kostnader
för anskaff-
ning av
ingenjör-
materiel.

[60.]

55:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 60) att till bestridande av engångskostnader för anskaffning av ingenjörmateriel för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 122,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 159 och 160 av åberopade statsrådsprotokollet.

I kostnadsberäkningarna för 1925 års härordning hava upptagits vissa engångskostnader för materielanskaffning. Ifrågavarande kostnader avses att fördelas på en period av tio år. Bland den till anskaffning avsedda materielen ingår följande ingenjörmateriel till nedan angivna kostnadsbelopp:

radiomateriel	kronor	700,000: —
tung pontonmateriel	»	250,000: —
diverse fortifikationsmateriel	»	270,000: —

Summa kronor 1,220,000: —

Till bestridande av engångskostnader för anskaffning av ingenjörmateriel har riksdagen för vart och ett av budgetåren 1926/1927—1931/1932 såsom extra reservationsanslag anvisat en tiondedel av det för ändamålet avsedda totala kostnadsbeloppet, eller 122,000 kronor.

Enahanda belopp har av arméförvaltningen begärts för budgetåret 1932/1933.

Departementschefen har tillstyrkt arméförvaltningens framställning och ansett, att det, liksom tidigare varit fallet, bör ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles meddela beslut beträffande dispositionen av det beviljade anslagsbeloppet för anskaffning av olika slag av här avsedd ingenjörmateriel.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av *engångskostnader för anskaffning av ingenjörmateriel* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 122,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

56:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *arméns breveduväsende* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,000 kronor.

Arméns
breveduve-
väsende.
[61.]

57:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 62) att till förvärv av mark för nytt ammunitionsförråd vid Vendes artilleriregemente för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra förslagsanslag av 40,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 161—164 av återopade statsrådsprotokollet.

Förvärv av
mark för nytt
ammunitions-
förråd vid
Vendes
artilleri-
regemente.
[62.]

I sin skrivelse den 31 augusti 1931 angående lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1932/1933 har arméförvaltningen gjort framställning om anvisande av medel för uppförande av nya byggnader för Vendes artilleriregementes ammunitionsförråd.

Beträffande platsen för förrådet har arméförvaltningen därvid meddelat, att verkställd utredning under medverkan av statens sprängämnesinspektör givit vid handen, att Norra Lingenäset, gränsande intill Norra skånska infanteriregementets övningsfält, synnerligen väl lämpade sig för ändamålet och vore att föredraga framför övriga ifrågasatta platser. Området gränsade i väster och norr mot Araslövsjön. Den nordvästra delen utgjordes av en med tät lövträdsvegetation beklädd ås i sträckning öster och väster, som mot norr stupade tämligen brant ned mot sjön. Vid förläggning av ammunitionsmagasinen till åsens norra sluttnings erhöles genom ingrävning i densamma naturligt och betryggande skydd mot söder. Marken ägdes icke av staten, men gränsade intill statens mark. Utredning i ärendet påginge inom arméförvaltningens fortifikationsdepartement, och syntes resultatet därav inom den närmaste tiden kunna anmälas för Kungl. Maj:t.

Vidkommande kostnaderna för uppförande av nytt ammunitionsförråd å Norra Lingenäset har arméförvaltningen meddelat, att dessa enligt verkställd beräkning uppginge till 375,000 kronor, oberäknat utgifter för erforderlig nyanskaffning av maskinell utrustning samt markförvärv. Arméförvaltningen har i förevarande sammanhang hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för berörda nybyggnadsbehov för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 115,000 kronor.

Efter att hava redogjort för det i skrivelse den 20 oktober 1931 av arméförvaltningens artilleri- och fortifikationsdepartement framlagda resultatet av utredningen rörande förvärvandet av mark för ammunitionsförrådet har departementschefen för egen del i ärendet anfört följande:

»Vidkommande arméförvaltningens framställning om anvisande av medel å riksstaten för nästkommande budgetår för påbörjande av vissa byggnadsarbeten för ammunitionsförrådet har ämbetsverket i sitt sedermera framlagda förslag till utgiftsreduceringar förordat, att med anvisning av medel för detta ändamål skulle anstå ännu ett år. Härutinnan instämmer jag med arméförvaltningen.

Genom den i ärendet förebragta utredningen, och sedan jag vid besök å stället inhämtat kännedom om förhållandena, har jag blivit övertygad om, att den lämpligaste platsen för det nya ammunitionsförrådet utgör det utav myndigheterna nu enstämmigt föreslagna området invid Araslövsjön. I ett tidigare skede av utredningen har såsom byggnadsplats varit på tal dels den s. k. Granbacken å Norra skånska infanteriregementets övningsfält mellan nämnda regementes och Vendes artilleriregementes skjutbanor, dels Rinkaby skjutfält. Såsom skäl mot valet av Granbacken har framhållits den nära belägenheten av infanteriregementets kasern — avståndet är endast omkring 400 meter — ävensom de betydande inskränkningar i regementets övningsmöjligheter, som därav skulle bliva följden. I händelse att förrådet förlägges till Rinkaby, måste, enligt vad jag inhämtat, vinterbonad förläggningsslokal för den militära arbetspersonalen uppföras. Vidare synes man även i detta fall vara nödsakad att räkna med inköp av mark för ändamålet, vartill kommer, att driftskostnaderna säkerligen skulle ökas.

Jag finner mig alltså böra tillstyrka, att åtgärd vidtages i syfte att ifrågasvara markområde invid Araslövsjön må av kronan med äganderätt förvärfvas för anläggande därstädes av ett nytt ammunitionsförråd. Enligt vad den verkställda utredningen giver vid handen, lär området ej kunna åtkommas för skäligt pris annorledes än genom expropriation. Vad angår kostnaderna för markförvärvet, synes mig den utav arméförvaltningen såsom härför erforderlig angivna summan av 55,000 kronor — i betraktande av det stadsägorna åsatta taxeringsvärdet samt då värderingen av området under Råbelövs fideikommiss förefaller allt för hög — kunna nedsättas till 40,000 kronor. Detta belopp torde i riksstaten för nästkommande budgetår böra uppföras såsom förslagsanslag.

Beträffande de beräknade byggnadskostnaderna för ammunitionsförrådet vill det synas mig, att det av arméförvaltningen härför angivna beloppet bör

genom vissa reduceringar i det avsedda nybyggnadsprogrammet kunna i avsevärd mån nedbringas. Härutinnan bör en ingående undersökning hava verkställts, innan frågan om medelsanvisning för ändamålet upptages till avgörande.»

Utskottet, som icke haft något att erinra mot det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget, får hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må till förvärv av mark för nytt ammunitionsförråd vid Vendes artilleriregemente för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra förslagsanslag av 40,000 kronor.

58:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställning rörande anslag för utvidgning av Skillingaryds skjutfält (punkt 63) kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

*Utvidgning av
Skillingaryds
skjutfält.*

[63.]

anmäla.

H. Diverse.

59:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64) hemställer utskottet,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering, nu 290,000 kronor, med 15,000 kronor till 275,000 kronor.

*Ersättning
för rustning
och rotering.*

[64.]

60:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65) hemställer utskottet,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter, nu 400,000 kronor, med 50,000 kronor till 350,000 kronor.

*Extra
utgifter.*

[65.]

61:o) Kungl. Maj:t har i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptagit ordinarie förslagsanslaget till semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare med oförändrat belopp, 160,000 kronor.

*Semester åt
vid lant-
försvaret
anställda
arbetare.*

[66.]

I en inom andra kammaren av herr E. Andersson i Stockholm väckt motion (nr 356) har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att semester till arbetarna vid försvarsväsendet skall utgå efter de grunder, som äro fastställda för extra-ordinarie befattningshavare vid samma verk.

Motion.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Sedan departementschefen (sid. 183) redogjort för arméförvaltningens framställning rörande medelsbehovet under förevarande anslag för budgetåret

*Kungl. Maj:ts
förslag.*

1932/1933 och därvid tillstyrkt arméförvaltningens förslag, att anslaget måtte upptagas med oförändrat belopp, 160,000 kronor, har departementschefen anført följande:

»Jag vill erinra om, att 1930 års riksdag, på grund av väckt motion, i skrivelse nr 4 (punkten 68) uttalat, att enligt riksdagens mening anledning syntes föreligga att taga under övervägande, huruvida icke föreskrifterna om semester för försvarsväsendets arbetare kunde bättre än för närvarande vore fallet anpassas efter vederbörandes anställningstid och tjänsteålder. Utredning rörande denna fråga har igångsatts men är ännu icke slutförd.»

Utskottets
yttrande.

Såsom av departementschefens ovan återgivna uttalande framgår, har utredning rörande det i motionen väckta spörsmålet igångsatts men vid statsverkspropositionens avlämnande icke hunnit slutföras. Enligt vad utskottet inhämtat, lär emellertid utredningen i fråga nu vara i huvudsak verkställd.

På grund härav har utskottet icke ansett anledning för närvarande föreligga att föreslå riksdagen vidtaga någon åtgärd i anledning av motionärens framställning.

Mot Kungl. Maj:ts förslag har utskottet icke haft något att erinra.

Utskottet hemställer alltså,

a) att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaga ordinarie förslagsanslaget till semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare med oförändrat belopp, 160,000 kronor;

b) att herr Anderssons i Stockholm förevarande motion (II: 356) icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Ersättning
till staden
Lund.

[67.]

62:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 67) att för gäldande av viss ersättning till staden Lund för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra anslag av 12,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 183 och 184 av åberopade statsrådsprotokollet.

Enligt ett mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, och Lunds stad, å andra sidan, ingånget avtal angående reglerandet av vissa ersättningsanspråk med anledning av att Södra skånska infanteriregementet i samband med genomförandet av 1925 års härordningsbeslut förflyttats från Lund har kronan förbundit sig att för tiden från och med den 1 juli 1930 och intill dess en i avtalet närmare angiven sinnesslöanstalt, som skall uppföras invid Lund, blivit färdig och tagits i bruk, till staden betala ersättning, som skall utgå för tiden intill den 30 september 1934 med belopp, beräknat efter 12,000 kronor för helt år, samt för tid efter den 30 september 1934 med belopp, beräknat efter 20,000 kronor för helt år.

Den staden Lund enligt ifrågavarande avtal tillkommande ersättningen å 12,000 kronor för tiden 1 juli 1931—30 juni 1932 har bestritts av ett för ändamålet å riksstaten för innevarande budgetår uppfört extra anslag.

I sin skrivelse rörande lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1932/1933 har arméförvaltningen hemställt, att för bestridande av den ersättning, som för tiden 1 juli 1932—30 juni 1933 skall utgå till Lunds stad, å riksstaten för budgetåret 1932/1933 måtte anvisas ett extra anslag å 12,000 kronor, vilket belopp nu av Kungl. Maj:t äskats.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för gäldande av viss *ersättning till staden Lund* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra anslag av 12,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

63:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställning rörande anslag till dyrtids-tillägg åt befattningshavare vid lantförsvaret (punkt 68) ävensom förenämnda av herr *Möller m. fl.* och av herr *P. A. Hansson m. fl.* väckta motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse nämnda anslag, kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

Dyrtids-
tillägg åt
befattnings-
havare vid
lantförsvaret.

[68.]

anmäla.

III. SJÖFÖRSVARET.

A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

64:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69) hemställer utskottet,

Marin-
förvaltningen.

att riksdagen må

[69.]

a) godkänna vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 4 januari 1932 fogat förslag till stat för marinförvaltningen, att tillämpas under budgetåret 1932/1933;

b) minska ordinarie förslagsanslaget till marinförvaltningen, nu 253,200 kronor, med 24,400 kronor till 228,800 kronor.

65:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 70) att dels godkänna de vid statsrådsprotokollet fogade förslag till stater för flottans officerskår, underofficerskår, sjömanskår och skeppsgossekår, kustartilleriets officerskår, underofficerskår och manskap m. fl., mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, flottans ecklesiastikstat och flottans poliskår m. fl., vid marininstaben anställd personal, vid flottans sjukhus i Karlskrona anställd personal, sjörullföringsbefälhavare med biträden, sjökrigshögskolan, sjökrigsskolan, marinens underofficersskolor och skeppsgosseskolorna, att gälla under budgetåret 1932/1933,

Avlönings-
anslaget.

[70.]

dels godkänna de i en vid statsrådsprotokollet fogad »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.» under rubriken »A. Arvoden till ordi-

narie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, sjöförsvaret m. fl.» upptagna arvoden,

dels medgiva att, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, under budgetåret 1932/1933 må till surnumerär fänrik (underlöjtnant, marinunderintendent) vid marinen utgå särskild kontant ersättning för dag med belopp, motsvarande sammanlagda värdet av värnpliktig, likaledes för dag, tillkommande förmåner av penningbidrag, portion och ersättning för begagnande av egna persedlar,

dels ock öka ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl., nu 11,500,000 kronor, med 100,000 kronor till 11,600,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 185—196.

I 1931 års statsverksproposition föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att i riksstaten för budgetåret 1931/1932 upptaga ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl. med 11,500,000 kronor.

Anslaget var beräknat sålunda:

A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater kronor	11,406,897: —
B. Felräkningspenningar	» 3,460: —
C. Inkvarteringsbidrag till kadetter m. fl.	» 7,000: —
D. Avlöning till icke-ordinarie personal å stationskon-	
toren m. fl. expeditioner	» 61,000: —
E. Kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal vid kust-	
artilleriet och skeppsgosse-kåren i Marstrand	» 4,380: —
F. Ekiperingshjälp	» 29,450: —
G. Arvoden m. m. enligt förteckning	» 54,838: —
H. Kostnader för musikelever vid flottan	» 2,000: —
I. Kostnader för musikelever vid kustartilleriet	» 800: —
J. Kostnadsfria hemresor för skeppsgossar	» 10,000: —
K. Tillfälligt anställande av tjänstemän, oförutsedda	
utgifter m. m.	» 12,000: —
L. Ålderstillägg	» 10,000: —
Summa kronor 11,601,825: —	

Härutöver beräknades såsom merkostnad för avlöning till manskap, kvarstående å äldre löneplan, ett belopp av 100,000 kronor, varmed den nyssnämnda summan, 11,601,825 kronor, alltså höjdes. Från den sålunda beräknade anslagssumman, 11,701,825 kronor, gjordes däremot avdrag dels med 125,000 kronor för ersättning för tjänstebostäder och dels med 48,000 kronor för vakanta löner för högbåtsmän, vadan beräkningen utvisade ett medelsbehov av 11,528,825 kronor, eller, i runt tal, 11,500,000 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag upptog riksdagen förevarande anslag med 11,500,000 kronor.

För budgetåret 1932/1933 har Kungl. Maj:t framlagt följande anslagsberäkning.

	Kronor.	Kronor.	Summa kronor.
A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater för:			
Kärer och stater m. m.			
Flottans officerskår, underofficerskår, sjömanskår och skeppsgossekår	8 312 898 —		
Kustartilleriets officerskår, underofficerskår och manskap m. fl.	1 730 950 —		
Mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren m. fl.	1 153 893 —		
Vid marininstaben anställd personal	49 568 —		
Vid flottans sjukhus i Karlskrona anställd personal	48 868 —		
Sjörullföringsbefälhavare med biträden	22 950 —	11 319 127 —	
Undervisningsverken.			
Sjökrigshögskolan	30 675 —		
Sjökrigsskolan	49 248 —		
Marinens underofficersskolor	16 050 —		
Skeppsgosseskolorna	56 800 —	152 773 —	11 471 900 —
B. Felräkningspenningar, förslagsvis	— —	— —	3 460 —
C. Inkvarteringsbidrag till kadetter m. fl., förslagsvis	— —	— —	7 000 —
D. Avlöning till icke-ordinarie personal å stationskontoren m. fl. expeditioner, förslagsvis	— —	— —	58 200 —
E. Kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal vid kustartilleriet och skeppsgossekåren i Marstrand, förslagsvis	— —	— —	4 380 —
F. Ekiperingshjälp, förslagsvis	— —	— —	29 450 —
G. Arvoden m. m. enligt förteckning	— —	— —	54 838 —
H. Kostnader för musikelever vid flottan	— —	— —	2 000 —
I. Kostnader för musikelever vid kustartilleriet	— —	— —	800 —
J. Kostnadsfria hemresor för skeppsgossar, förslagsvis	— —	— —	10 000 —
K. Tillfälligt anställande av tjänstemän, oförutsedda utgifter m. m., förslagsvis	— —	— —	12 000 —
L. Ålderstillägg, förslagsvis	— —	— —	10 400 —
Summa kronor	— —	— —	11 664 428 —
Härutöver beräknas i merkostnad för manskap, kvarstående å äldre löneplan	— —	— —	100 000 —
Härifrån avgå följande poster:			11 764 428 —
Ersättning för tjänstebostäder	— —	130 000 —	— —
Besparing på grund av vakanser bland högbåtsmän	— —	46 000 —	176 000 —
Återstår summa	— —	— —	11 588 428 —

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 4 januari 1932 fogade förslag till stater för flottans officerskår, underofficerskår, sjömanskår och skeppsgossekår, kustartilleriets officerskår, underofficerskår och manskap m. fl., mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren,

Utskottets
yttrande.

flottans ecklesiastikstat och flottans poliskår m. fl., vid marin-staben anställd personal, vid flottans sjukhus i Karlskrona anställd personal, sjörullföringsbefälhavare med biträden, sjö-krigshögskolan, sjökrigsskolan, marinens underofficersskolor och skeppsgosseskolorna, att gälla under budgetåret 1932/1933,

b) godkänna de i en vid samma protokoll fogad »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.» under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, sjöförsvaret, m. fl.» upptagna arvoden,

c) medgiva att, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, under budgetåret 1932/1933 må till surnumerär fänrik (underlöjtnant, marinunderintendent) vid marinen utgå särskild kontant ersättning för dag med belopp, motsvarande sammanlagda värdet av värnpliktig, likaledes för dag, tillkommande förmåner av penningbidrag, portion och ersättning för begagnande av egna persedlar,

d) öka ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl., nu 11,500,000 kronor, med 100,000 kronor till 11,600,000 kronor.

Avlöning
till personal
å övergångs-
stat vid
marinen.

66:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71) hemställer utskottet,

[71.]

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal å övergångsstat vid marinen, nu 1,900,000 kronor, med 100,000 kronor till 1,800,000 kronor.

Avskedsersätt-
ning åt över-
taligamånads-
lönare m. fl.
vid marinen.

67:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72) hemställer utskottet,

[72.]

att riksdagen må till bestridande av kostnaderna för *avskedsersättning åt övertaliga månadslönare m. fl. vid marinen* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra förslagsanslag av 22,000 kronor.

Marinens
reservstat.

68:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73) hemställer utskottet,

[73.]

att riksdagen må

a) godkänna vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 4 januari 1932 fogat förslag till stat för marinens reservstat, att gälla för budgetåret 1932/1933,

b) medgiva, att personal, som med rätt till pension under budgetåret 1932/1933 avgår från reservstat, må under sin återstående livstid uppbära pension av statsmedel med i förenämnda kungörelse den 18 juni 1925 (nr 290) angivna belopp,

c) i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaga ordinarie

förslagsanslaget till marinens reservstat med oförändrat belopp, 58,000 kronor.

69:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 74) att öka ordinarie förslagsanslaget till marinens reservpersonal, nu 80,000 kronor, med 20,000 kronor till 100,000 kronor.

*Marinens
reserv-
personal.
[74.]*

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 200.

I förenämnda av herr *Möller m. fl.* och herr *P. A. Hansson m. fl.* väckta motioner I: 125 och II: 211 har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 80,000 kronor.

Motioner.

Utskottet ansluter sig till Kungl. Maj:ts förslag och får följaktligen avstyrka det motionsvis väckta förslaget.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å de av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motionerna (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie förslagsanslaget till marinens reservpersonal, öka nämnda anslag, nu 80,000 kronor, med 20,000 kronor till 100,000 kronor.

70:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75) hemställer utskottet,

*Resestipen-
dier.*

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaga ordinarie reservationsanslaget till resestipendier utan an- givet belopp.

[75.]

B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

71:o) Kungl. Maj:t har i förslaget till riksstat upptagit ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning med oförändrat belopp 493,000 kronor (punkt 76).

*De värnplik-
tigas avlö-
ning.*

[76.]

Utredning i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 201 och 202.

Uti tvenne likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *J. Nilsson* i Malmö (nr 8) och den andra inom andra kammaren av herr *A. Törnkvist* i Karlskrona (nr 13) har föreslagits, att antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga m. fl. vid marinen måtte för budgetåret 1932/1933 beräknas till 715,370 samt att anslaget för de värnpliktigas vid marinen avlöning måtte bestämmas till 462,000 kronor.

Motioner.

Motionärerna hava till stöd för sin framställning anfört följande.

»I 1925 års riksdagsbeslut om försvarsväsendets ordnande avsågs icke att avdela värnpliktiga ur ersättningsreserven till tjänstgöring vid flottan. I skrivelse till Kungl. Maj:t i oktober 1926 hemställde emellertid marinför-

valtningen och chefen för marinstaben, i anslutning till ett av flottans organisationssakkunniga avgivet förslag i ämnet, att för huvudsaklig tjänstgöring vid flottans varv måtte uttagas ett antal av 500 värnpliktiga ur ersättningsreserven. Myndigheterna gjorde år 1927 förnyad liknande hemställan med resultat, att Kungl. Maj:t till 1928 års riksdag framlade förslag i ärendet. Detta förslag blev av riksdagen sedermera antaget, i andra kammaren med den knappa majoriteten av fem röster. Riksdagens beslut innebar, att antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga skulle ökas med 62,000.

Vid statsutskottets tillstyrkande betänkande i ärendet, nr 116 vid 1928 års riksdag, var fogad en reservation av 11 utskottets ledamöter, varur här anfördes följande:

'Det lär vara tvivel underkastat, huruvida detta förslag kan anses stå i god överensstämmelse med gällande värnpliktslag, då de värnpliktigas tjänstgöring vid varven icke avser att bibringa dem militär utbildning, utan allenast kommer att, såsom av departementschefen framhållits, ersätta civil arbetskraft. Därest förslaget överhuvud skall kunna genomföras, torde för övrigt en omläggning av grunderna för uttagning av värnpliktiga för tjänstgöring vid flottan vara nödvändig, så att för detta ändamål lämplig personal erhålles. Utskottet anser sig i detta sammanhang icke kunna underlåta att erinra om att en anordning, liknande den som nu ifrågasatts, genomförts beträffande s. k. samvetsömma värnpliktiga, men att detta då skett med stöd av särskilda lagbestämmelser.

Även om man, såsom departementschefen synes hava förutsatt, vid beräkningen av kostnaderna för ifrågavarande, ersättningsreserven tillhörande värnpliktigas tjänstgöring å varven, utgår från att de ej skola erhålla någon militär utbildning, lär det vara ganska tvivelaktigt, huruvida den besparing, som ansetts komma att uppstå, verkligen vinnes. Kostnaderna för nämnda värnpliktiga under 62,000 tjänstgöringsdagar uppgå å nedan angivna anslag till följande belopp:

Värnpliktigas avlöning	50 öre om dagen	.....	kronor	31,000
Förplägnad	86 » » »	.....	»	53,320
Beklädnad	55 » » »	.....	»	34,100
Kasernutredning	12 » » »	.....	»	7,440
	203			125,860

Då kostnaderna för de värnpliktigas färder, sjukvård, tvätt m. m., ävensom för uppvärmning av förlägningslokaler m. m. torde kunna uppskattas till omkring 25 öre om dagen, bör ovan angivna belopp ökas med 15,500 kronor till (2:28 × 62,000) 141,360 kronor. Kostnaderna för civil arbetskraft hava av vederbörande myndigheter och departementschefen beräknats för Karlskrona stations vidkommande utgöra 180,000 kronor. Däremot föreligger någon motsvarande beräkning icke för Stockholms station. Teoretiskt skulle alltså kunna anses uppkomma en icke oväsentlig besparing. Denna lär emellertid i verkligheten komma att uppvägas av det bättre arbetsresultatet och den större varsamhet vid skötseln av arbetsmaskiner och verktyg, som otvivelaktigt följer, därest fast anställd arbetarpersonal, i stället för i flera omgångar årligen tjänstgörande värnpliktiga, anlitas för utförande av ifrågavarande arbeten vid flottans varv.

Utskottet vill vidare erinra om att ifrågavarande antal av 500 värnpliktiga tillhörande ersättningsreserven med en tjänstgöringstid av 140 dagar skulle ungefär motsvara ett antal av 170 ständigt tjänstgörande värnpliktiga. Det antal varvsarbetare, som skulle erfordras för utförandet av det arbete, som

ansetts böra åläggas nämnda värnpliktiga, uppgår emellertid endast till 75 å 85.'

Dessa av reservanterna 1928 uttalade synpunkter äro ännu giltiga.

Härtill kan läggas, att erfarenheterna om ersättningsreservens insatser uti varvens arbeten icke varit odelat fördelaktiga under den tid, som gått sedan här anförda beslut fattades. Det är visserligen nu, liksom när beslutet fattades, sant, att dessa värnpliktiga kunna leverera en viss arbetsprestation, som vederbörande myndigheter kunna dirigera för sådana uppgifter den kan vara ägnad att få hand om, men självfallet kan det icke vara tal om kvalificerade arbetsprestationer i någon som helst uppgift, även om vederbörande, som vi tro, samvetsgrant uppfylla var och en sin förelagda uppgift. Det torde nog ej heller böra råda något tvivel därom, att vederbörande myndigheter helst skulle vilja förfoga över en helt och hållet efter vanliga grunder rekryterad arbetarstam för allt civilt arbete vid varven. Att krav därpå icke reses från myndigheterna, torde icke vara beroende på särskilt stor belåtenhet med ersättningsreservisternas arbetsprestationer.

Det torde också böra påpekas att i tider som dessa, då arbetstillfällena alltmer inskränkas, en rekryteringsform som här ifrågavarande för en arbetarpersonal icke kan anses vara tillfredsställande. Den utestänger från tävlan om arbetstillfällena ett antal också av dem, som ha plikter mot av dem ekonomiskt beroende. Det är en akt av förståelse för detta prekära tidsläge att undanröja en sådan tvångsplacering av arbetskraft, som ersättningsreservisternas placering i arbete på varven är, och därmed öka arbetstillfällena för de arbetssökande. Det är främst i detta syfte som yrkande nu sker, att värnpliktiga ur ersättningsreserven icke vidare skola tagas i anspråk för arbete å varven. På denna punkt göres därför yrkande, att anslaget till värnpliktigas avlöning skall nedsättas med ett belopp av 31,000 kronor, 50 öre om dagen för 62,000 tjänstgöringsdagar.

I anslutning till anslagen till Förplägnad, Beklädnad och Kasernutredning göras yrkanden i särskilda motioner om motsvarande nedsättningar. I fråga om anslagen till Sjukvård och Bränsle, lyse etc. göras inga yrkanden i detta sammanhang. Som en följd härav yrkas i särskild motion, i anslutning till yrkandet av 1928 års anförda reservanter, att anslaget till flottans underhåll och byggnader ökas med 200,000 kronor.»

Vidare har uti de tidigare omnämnda av herr *Möller m. fl.* och herr *P. A. Hansson m. fl.* väckta motionerna (I: 125 och II: 211) föreslagits, att anslaget till de värnpliktigas avlöning skulle upptagas med 193,000 kronor.

Utskottet vill erinra om att uti den av Kungl. Maj:t framlagda anslagsberäkningen upptagits 62,000 tjänstgöringsdagar för värnpliktiga, tillhörande ersättningsreserven. Dessa värnpliktiga äro avsedda för tjänstgöring å flottans stationer och varv. Herrar Nilssons i Malmö och Törnkvists i Karlskrona förslag, som innebär att ifrågavarande värnpliktiga skola utbytas mot fast anställd personal, anser utskottet böra närmare övervägas, särskilt med hänsyn till frågan, i vad mån dessa värnpliktiga lämpligen kunna ersättas med personal, som har tjänstgöring under hela året. Därest i viss utsträckning så kunde ske och inkallelser av ersättningsreservister endast ägde rum för att möta tillfälligt behov av personalförstärkning under vissa delar av året, skulle det i motionerna I: 8 och II: 13 upptagna spørsmålet möjligen kunna

*Utskottets
yttrande.*

lösas på ett ur försvarsväsendets synpunkt lämpligt sätt. Huruvida detta låter sig göra, har utskottet icke möjlighet att med ledning av i motionerna lämnade eller på annat sätt erhållna uppgifter nu bedöma. Utskottet förutsätter emellertid, att vederbörande marina myndigheter till nästkommande år ägna dessa frågor ett ingående övervägande. I avseende å budgetåret 1932/1933 synes den i sistnämnda motioner ifrågasatta sänkningen av antalet tjänstgöringsdagar för ersättningsreserven vid marinen i varje fall icke böra genomföras.

Vad beträffar Kungl. Maj:ts anslagsberäkning, har utskottet intet att erinra mot densamma. Av vad som anförts under punkt 10:o) framgår, att utskottet avstyrker de i motionerna I: 125 och II: 211 gjorda yrkandena.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Nilssons i Malmö och herr Törnkviks i Karlskrona motioner (I: 8 och II: 13) ävensom herr Möllers m. fl. och herr P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad sistnämnda motioner avse ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning, i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaga nämnda anslag med oförändrat belopp, 493,000 kronor.

Understöd åt vissa värnpliktigas familjer. 72:o) Kungl. Maj:t har i förslaget till riksstat upptagit ordinarie förslagsanslaget till understöd åt vissa värnpliktigas familjer med oförändrat belopp, 15,000 kronor (punkt 77).

[77.] Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 202 och 203.

Motioner. I förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att nämnda anslag skulle upptagas med 5,000 kronor.

Utskottets yttrande. Under hänvisning till vad utskottet under punkt 10:o) här ovan anført, får utskottet hemställa,

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Möllers m. fl. och herr P. A. Hanssons m. fl. förevarande motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie förslagsanslaget till understöd åt vissa värnpliktigas familjer, i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaga nämnda anslag med oförändrat belopp, 15,000 kronor.

C. Undervisning, understöd, expenser m. m.

73:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 79) hemställer utskottet,

*Studie-
stipendier.*

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaga ordinarie reservationsanslaget till studiestipendier utan angivet belopp.

[79.]

74:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 80) hemställer utskottet,

*Understöd åt
föreningar.*

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till understöd åt föreningar, nu 24,450 kronor, med 6,450 kronor till 18,000 kronor.

[80.]

D. Förplägnad, beklädnad m. m.

75:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 81) att minska ordinarie förslagsanslaget till förplägnad, nu 2,280,000 kronor, med 286,000 kronor till 1,994,000 kronor.

Förplägnad.
[81.]

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 205 och 206.

Uti tvenne likalydande av herr *J. Nilsson* i Malmö och herr *A. Törnkvist* i Karlskrona väckta motioner (I: 11 och II: 15) har föreslagits, att förevarande anslag måtte bestämmas till 1,950,000 kronor.

Motioner.

Vidare har uti de av herr *Möller m. fl.* och herr *P. A. Hansson m. fl.* väckta motionerna I: 125 och II: 211 föreslagits, att anslaget skulle bestämmas till 1,602,000 kronor.

De motionsvis väckta yrkandena sammanhånga med ifrågasatta nedsättningar i antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga. Med hänvisning till vad utskottet anfört under punkterna 10:o) och 71:o) och då utskottet icke funnit anledning till erinran mot den av Kungl. Maj:t verkställda anslagsberäkningen, får utskottet hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Nilssons i Malmö och herr Törnkvists i Karlskrona motioner (I: 11 och II: 15) ävensom de av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motionerna (I: 125 och II: 211), sistnämnda motioner i vad de avse ordinarie förslagsanslaget till förplägnad, minska nämnda anslag, nu 2,280,000 kronor, med 286,000 kronor till 1,994,000 kronor.

Beklädnad. 76:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 82) att minska ordinarie reservationsanslaget till beklädnad, nu 1,109,000 kronor, med 809,000 kronor till 300,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 206 och 207.

Motioner. Uti tvenne likalydande motioner väckta den ena inom första kammaren av herr *J. Nilsson* i Malmö (nr 12) och den andra inom andra kammaren av herr *A. Törnkvist* i Karlskrona (nr 14) har hemställts, att riksdagen ville besluta, att anslaget till beklädnad måtte beräknas till 1,074,900 kronor samt att under detta anslag anvisas för budgetåret 1932/1933 266,000 kronor.

I de av herr *Möller m. fl.* och herr *P. A. Hansson m. fl.* väckta motionerna I: 125 och II: 211 har vidare föreslagits, att anslaget till beklädnad skulle upptagas med 150,000 kronor.

Utskottets yttrande. De motionsvis väckta yrkandena sammanhänga med ifrågasatta nedsättningar i antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga. Med hänvisning till vad utskottet anfört under punkterna 10:o) och 71:o) och då utskottet icke funnit anledning till erinran mot den av Kungl. Maj:t verkställda anslagsberäkningen, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och och med avslag å herr Nilssons i Malmö och herr Törnkvists i Karlskrona motioner (I: 12 och II: 14) ävensom de av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motionerna (I: 125 och II: 211), sistnämnda motioner i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till beklädnad, minska nämnda anslag, nu 1,109,000 kronor, med 809,000 kronor till 300,000 kronor.

Kasern-utredningsanslaget. 77:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 83) att minska ordinarie reservationsanslaget till kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m., nu 156,900 kronor, med 58,400 kronor till 98,500 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 207 och 208.

Motioner. Uti tvenne likalydande motioner väckta den ena inom första kammaren av herr *J. Nilsson* i Malmö (nr 10) och den andra inom andra kammaren av herr *A. Törnkvist* i Karlskrona (nr 16) har hemställts, att riksdagen ville besluta, att detta anslag måtte beräknas till 149,460 kronor samt att under anslaget anvisas för budgetåret 1932/1933 91,060 kronor.

Uti förenämnda av herr *Möller m. fl.* och herr *P. A. Hansson m. fl.* väckta motioner (I: 125 och II: 211) har vidare föreslagits, att kasernutredningsanslaget skulle upptagas med 38,500 kronor.

Utskottets yttrande. De motionsvis väckta yrkandena sammanhänga med de ifrågasatta nedsättningar i antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga. Med hänvisning

till vad utskottet anfört under punkterna 10:o) och 71:o) och då utskottet icke funnit anledning till erinran mot den av Kungl. Maj:t verkställda anslagsberäkningen, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Nilssons i Malmö och herr Törnkvists i Karlskrona motioner (I: 10 och II: 16) ävensom de av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motionerna (I: 125 och II: 211), sistnämnda motioner i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till kasern- och förplädnadsutredning samt sängservis m. m., minska nämnda anslag, nu 156,900 kronor, med 58,400 kronor till 98,500 kronor.

78:o) Kungl. Maj:t har i förslaget till riksstat upptagit ordinarie förslagsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m. med oförändrat belopp, 800,000 kronor.

*Bränsle-
anslaget.*

Uti förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 700,000 kronor.

Motioner.

Utskottet, som icke kan tillstyrka det motionsvis väckta förslaget om anslagets sänkning, får hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Möllers m. fl. och herr P. A. Hanssons m. fl. förenämnda motioner (I: 125 och II: 211), sistnämnda motioner i vad de avse ordinarie förslagsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m., i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaga nämnda anslag med oförändrat belopp, 800,000 kronor.

E. Övningar.

79:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 84) att minska ordinarie reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar, nu 4,510,000 kronor, med 210,000 kronor till 4,300,000 kronor.

*Flottans
krigsbered-
skap och
övningar.*

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 208—210.

[84.]

Uti förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 3,100,000 kronor.

Motioner.

Utskottet anser sig icke kunna tillstyrka det motionsvis framställda kravet på anslagets nedsättning till 3,100,000 kronor, en fråga, som i viss mån sammanhänger med det under punkt 10:o) omnämnda förslaget till inskränk-

*Utskottets
yttrande.*

ning i värnpliktsövningarna. Utskottet finner sig däremot böra tillstyrka vad Kungl. Maj:t föreslagit.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar, minska nämnda anslag, nu 4,510,000 kronor, med 210,000 kronor till 4,300,000 kronor.

Ökade för-
måner under
sjökommende-
ring åt
personal,
tjänstgörande
å under-
vattensbåt.

[85.]

80:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 85) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för beredande av *ökade förmåner under sjökommendering åt personal, tjänstgörande å undervattensbåt*, för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 45,000 kronor.

Kust-
artilleriets
krigsbered-
skap och
övningar.

81:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att upptaga ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar med oförändrat belopp, 506,500 kronor.

Motioner.

I förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 281,500 kronor.

Utskottets
yttrande.

Under hänvisning till vad utskottet under punkt 79:o) anført, får utskottet med avstyrkande av det motionsvis gjorda yrkandet hemställa,

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar, i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaga nämnda anslag med oförändrat belopp, 506,500 kronor.

Krigs-
övningar vid
kustfäst-
ningarna.

[86.]

82:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 86) att upptaga ordinarie reservationsanslaget till krigsövningar vid kustfästningarna med oförändrat belopp, 20,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 211.

Motioner.

Uti förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 10,000 kronor.

Utskottet anser sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag och får följaktligen avstyrka det motionsvis gjorda yrkandet.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å de av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motionerna (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till krigsövningar vid kustfästningarna, i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaga nämnda anslag med oförändrat belopp, 20,000 kronor.

F. Sjukvård.

83:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 87) att öka ordinarie reservationsanslaget till sjukvård för marinen, nu 188,800 kronor, med 400 kronor till 189,200 kronor.

*Sjukvård för
marinen.
[87.]*

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 211 av åberopade statsrådsprotokollet.

I förenämnda av herr *Möller m. fl.* och herr *P. A. Hansson m. fl.* väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 164,200 kronor.

Motioner.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får utskottet, under hänvisning till vad som anförts under punkterna 10:o) och 71:o), hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å de av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motionerna (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till sjukvård för marinen, öka nämnda anslag, nu 188,800 kronor, med 400 kronor till 189,200 kronor.

G. Flytande materiel och byggnader.

84:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 88) att upptaga ordinarie reservationsanslaget till underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m. med oförändrat belopp, 5,900,000 kronor.

*Flottans
underhålls-
anslag.*

Utredning i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 212—215.

[88.]

I förenämnda av herr *Möller m. fl.* och herr *P. A. Hansson m. fl.* väckta motioner (I: 125 och II: 211) ävensom i två av herr *Nilsson* i Malmö och herr *Törnkvist* i Karlskrona väckta likalydande motioner (I: 9 och II: 17) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 6,100,000 kronor.

Motioner.

Under punkterna 10:o) och 71:o) har utskottet avstyrkt av nämnda motionärer framlagda förslag om förändring i den av Kungl. Maj:t framlagda beräkningen rörande antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga under budgetåret 1932/1933.

*Utskottets
yttrande.*

Med hänsyn härtill och då utskottet icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt, får utskottet hemställa,

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Nilssons i Malmö och herr Törnkvists i Karlskrona förenämnda motioner (I: 9 och II: 17) ävensom de av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motionerna (I: 125 och II: 211), sistnämnda motioner i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m., i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaga nämnda anslag med oförändrat belopp, 5,900,000 kronor.

*Flottans
ersättnings-
byggnad.*

[89.]

85:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 89) att för flottans ersättningsbyggnad anvisa ett extra reservationsanslag av 5,282,000 kronor.

Utredning förekommer i statsrådsprotokollet sid. 215—218.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 89) hemställer utskottet,

att riksdagen må för *flottans ersättningsbyggnad* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,282,000 kronor.

*Befästningar,
kustartil-
leriets
kaserner m. m.*

[90.]

86:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 90) att upptaga ordinarie reservationsanslaget till befästningar, kustartilleriets kaserner m. m. med oförändrat belopp, 300,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 219—221.

Motioner.

I förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 250,000 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet, som avstyrker de väckta motionerna om en sänkning av anslaget, hemställer,

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till befästningar, kustartilleriets kaserner m. m., i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaga nämnda anslag med oförändrat belopp, 300,000 kronor.

*Kustartil-
leriets
materiel m. m.*

[91.]

87:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 91) att upptaga ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets materiel m. m. med oförändrat belopp, 600,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 221—223.

Motioner.

I förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 410,000 kronor.

Utskottet, som avstyrker de väckta motionerna om en sänkning av anslaget, hemställer,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets materiel m. m., i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaga nämnda anslag med oförändrat belopp, 600,000 kronor.

88:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 92) att öka ordinarie reservationsanslaget till anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon, nu 24,000 kronor, med 18,000 kronor till 42,000 kronor.

*Anskaffning,
underhåll oc
drift av sjö-
försvarets
motorfordon.*

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 223—226.

[92.]

På förslag av Kungl. Maj:t beslöt 1930 års riksdag att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie reservationsanslag, benämnt »Anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon», från vilket anskaffnings-, underhålls- och driftskostnaderna för sjöförsvarets motorfordon, med undantag av lastbilar avsedda för örlogsvarens transporter, skulle bestridas. Detta anslag har i riksstaten för budgetåret 1931/1932 upptagits med ett belopp av 24,000 kronor.

Medelsbehovet under anslaget har beräknats sålunda:

för underhåll och drift av 4 personbilar och 4 lastbilar	
å 2,000 kronor	kronor 16,000: —
» underhåll och drift av 1 lastbil	» 3,000: —
» underhåll och drift av 2 brandbilar	» 5,000: —
	Summa kronor 24,000: —

Medelsbehovet under förevarande anslag för nästkommande budgetår har av departementschefen beräknats på följande sätt:

för anskaffning av två nya lastbilar	kronor 12,000: —
» underhåll och drift av 4 person- och	
6 lastbilar å 2,000 kronor	kronor 20,000: —
» underhåll och drift av 1 lastbil	» 3,000: —
» underhåll och drift av 2 brandbilar	
och 1 stegbil	» 5,000: —
» underhåll och drift av 1 redskapsbil	» 2,000: —
	Summa kronor 42,000: —

Den av Kungl. Maj:t framlagda anslagsberäkningen har icke givit utskottet anledning till erinran, varför utskottet hemställer,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon, nu 24,000 kronor, med 18,000 kronor till 42,000 kronor.

*Förnyelse
av kust-
fästningarnas
båtmateriel.*
[93.]

89:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 93) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till *förnyelse av kustfästningarnas båtmateriel* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 200,000 kronor.

*Utvärkning
av elektriska
verkstaden
vid flottans
varv i
Karlskrona.*
[94.]

90:o) På därom av Kungl. Maj:t framställt förslag (punkt 94) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till *utvärkning av elektriska verkstaden vid flottans varv i Karlskrona* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 53,150 kronor.

*Torped-
inskjutnings-
station i
Stockholms
skärgård.*
[95.]

91:o) I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 95) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för uppförande av en *torpedinskjutningsstation i Stockholms skärgård* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 105,000 kronor.

*Säkerhets-
anordningar
å under-
vattensbåtar.*
[97.]

92:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 97) att för säkerhetsanordningar å undervattensbåtar för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 64,600 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 231—234 av återopade statsrådsprotokollet.

Med anledning av en utav inspektören för undervattensbåtvapnet gjord framställning i ämnet uppdrog Kungl. Maj:t genom brev den 15 november 1929 åt marinförvaltningen att gå i författning om utredning rörande de åtgärder i avseende å materiel, som kunde befinnas erforderliga för att i möjligaste mån trygga undervattensbåtvapnets personal och materiel mot de risker, som vore förbundna med undervattensbåttjänsten.

Med skrivelse den 30 januari 1931 överlämnade marinförvaltningen den sålunda begärda utredningen. Av densamma framgår, att den sammanlagda kostnaden för de erforderliga säkerhetsanordningarna skulle fördela sig på följande sätt:

Utgagningsanordningar	9,500 kronor
Övningstank	43,300 »
Provtank	13,700 »
Två dekompressionstankar	23,600 »

Summa 90,100 kronor.

Enär med anskaffning av provtanken samt en av dekompressionstankarna kunde enligt marinförvaltningens mening anstå till ett kommande budgetår, uppginge det för ifrågavarande ändamål erforderliga beloppet för det dåvarande till 64,600 kronor. Marinförvaltningen hemställde därför, att för an-

skaffning och utförande av anordningar, avsedda att möjliggöra bärgning av överlevande besättningar från sjunkna undervattensbåtar, måtte för budgetåret 1931/1932 anvisas ett extra reservationsanslag av 64,600 kronor.

Då marinförvaltningens omförmälda förslag — som inkom till försvarsdepartementet först den 11 februari 1931 — icke föranledde någon framställning i ämnet till 1931 års riksdag, har ämbetsverket i sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår ånyo upptagit denna fråga och därvid anfört, bland annat, följande.

Enär det måste anses synnerligen angeläget, att de föreslagna säkerhetsåtgärderna snarast komme till stånd, torde anskaffningen av i ämbetsverkets skrivelse den 30 januari 1931 angivna utstigningsanordningar, övnings- och provtankar samt två dekompressionstankar, vilken beräknats uppgå till en kostnad av 90,100 kronor, snarast möjligt äga rum.

De i utredningen omnämnda andningsapparaterna vore redan anskaffade.

Förutom de nämnda åtgärderna föreläge även önskemål om att iordningställa en utrangerad undervattensbåt för utstigningsövningar. Kostnaden härför beräknades till cirka 45,000—50,000 kronor. Tillgodoseendet av detta önskemål ansåges dock tillsvidare kunna anstå.

På grund av vad sålunda anförts hemställde marinförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för säkerhetsanordningar å undervattensbåtar för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 90,100 kronor.

Departementschefen har i ärendet gjort följande uttalande:

»I likhet med marinförvaltningen anser jag det synnerligen angeläget, att åtgärder vidtagas för att i möjligaste mån minska riskerna för den å undervattensbåtarna tjänstgörande personalen. Emot de anordningar, som marinförvaltningen i sådant avseende föreslagit, har jag icke något att erinra. Jag finner mig därför böra förorda, att medel för ifrågavarande ändamål äskas av riksdagen. Enligt av marinförvaltningen uppgjord beräkning skulle kostnaderna för de ifrågasatta anordningarna uppgå till sammanlagt 90,100 kronor. I detta belopp ingå, bland annat, dels 13,700 kronor för en provtank, dels ock 23,600 kronor för två dekompressionstankar. Då med anskaffningen av provtanken och den ena av dekompressionstankarna utan större olägenhet torde kunna anstå till ett följande budgetår, synes medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål för nästkommande budgetår kunna begränsas till (90,100 — 13,700 — 11,800 =) 64,600 kronor.»

Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får hemställa,

att riksdagen må för *säkerhetsanordningar å undervattensbåtar* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 64,600 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

93:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 98) att för verkställande av förbättringar i inredningen för underofficerare och manskap å flottans fartyg för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 34,250 kronor.

*Förbättringar
i inredningen
för under-
officerare och
manskap å
flottans
fartyg.*

[98.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 234 och 235 av åberopade statsrådsprotokollet.

I sin skrivelse den 30 augusti 1930 rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1931/1932 framhöll marinförvaltningen behovet av anvisning av medel till förbättringar i inredningen för underofficerare och manskap å vissa flottans fartyg och beräknade härför erforderligt ett belopp av cirka 100,000 kronor för budgetåret 1931/1932. Efter verkställd närmare utredning i ärendet hemställde ämbetsverket i skrivelse den 20 december 1930, att för nämnda förbättringars utförande måtte äskas ett anslag av 106,250 kronor för sistnämnda budgetår.

Marinförvaltningens berörda förslag föranledde emellertid icke någon framställning till riksdagen.

Marinförvaltningen har nu ånyo gjort framställning i ämnet samt därvid anført följande.

Då med säkerhet kunde förutses, att det ordinarie underhållsanslaget, som i första hand måste användas till egentligt underhåll, ej komme att medgiva utförandet av mer än en ytterst ringa, om ens någon del av de behöfliga förbättringarna i inredningen för underofficerare och manskap å flottans fartyg, finge marinförvaltningen nu ånyo framhålla behovet av ett extra anslag för desammas utförande.

På grund av cirkuläret till statsmyndigheterna angående sträng återhållsamhet i avseende å framställningar om anslagsäskanden att föreläggas 1932 års riksdag och med hänsyn tagen till andra viktiga anslagskrav för sjöförsvaret under budgetåret 1932/1933 ansåge marinförvaltningen sig för närvarande böra föreslå medels äskande endast till förbättringar rörande underofficerarnas hytter och badrum samt manskapets tvättrum å pansarskeppet Sverige, som under år 1932 komme att vara under ombyggnad för förseende med luftvärnsartilleri m. m.

Kostnaden för nämnda inredningsförbättringar å pansarskeppet Sverige beräknades uppgå till 34,250 kronor.

På grund av vad sålunda anförts hemställde marinförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till förbättringar i inredningen för underofficerare och manskap å flottans fartyg för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 34,250 kronor.

Marinförvaltningens förevarande framställning har departementschefen funnit sig böra tillstyrka.

Utskottet, som icke haft något att invända mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må för verkställande av *förbättringar i inredningen för underofficerare och manskap å flottans fartyg* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 34,250 kronor.

94:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 99) att till ångpanneanläggningar i manskapetsköket vid Oskar-Fredriksborg för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor.

Under en följd av år har marinförvaltningen gjort framställning om äskande av ett anslag av 40,000 kronor för anskaffande av nya ångpannor i

Utskottets
yttrande.

Ångpanne-
anläggningar
i manskaps-
köket vid
Oskar-
Fredriksborg.

[99.]

manskapsköket vid Oscar-Fredriksborg och utförande av i samband därmed stående arbeten. Framställningarna hava icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

I sin skrivelse den 29 augusti 1931 rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1932/1933 har marinförvaltningen ånyo gjort framställning i ämnet samt därvid anförde:

Kommendanten i Vaxholms fästning hade i 1931 års »julskrivelse» förnyat sin anhållan i fråga om berörda arbete. Däri framhölles särskilt, att pannorna på grund av sitt dåliga tillstånd ej längre lämnade möjlighet att på en gång tillreda mat i tillräcklig omfattning, vilket förhållande givetvis mest framträdde under regementsövningarna. Enligt av militieombudsmannen under år 1931 avgiven inspektionsrapport tvingade pannornas ringa kapacitet även till inställande av badning under trenne dagar vid de månatliga pannrengöringarna, då den i drift varande pannan ej förmådde lämna ånga i tillräcklig omfattning för behovets täckande. Med hänsyn härtill och till att pannorna vore gamla och ofta reparerade, framhölles även behovet av deras ersättande med nya.

Under vidhållande av sin tidigare i detta ärende hävdade ståndpunkt och då ifrågavarande manskapskök vid Oscar-Fredriksborg förbleve behövt, huru än förlägningsfrågan i Vaxholm komme att ordnas, hemställde ämbetsverket sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till ångpanneanläggningar i manskapskök vid Oscar-Fredriksborg för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor.

Departementschefen har biträtt marinförvaltningens förevarande framställning.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *ångpanneanläggningar i manskapsköket vid Oscar-Fredriksborg* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

95:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 100) att för förbättring av brandväsendet i Vaxholms fästning för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 18,500 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 236—238 av åberopade statsrådsprotokollet.

*Förbättring
av brand-
väsendet i
Vaxholms
fästning.*

[100.]

Marinförvaltningen har gjort framställning om anvisande av medel för förbättring av brandväsendet i Vaxholms fästning samt därvid framhållit, att med anledning av branden i Vaxholms fästnings tvättinrättning i augusti 1929, då kronan fått vidkännas förluster i persedlar, materiel och byggnader till ett värde av omkring 180,000 kronor, kommendanten i fästningen hade verkställt utredning angående behovet av brandmateriel därstädes. Av ifrågavarande utredning framginge, bland annat, att de allvarligaste olägenheterna i brandfareavseende kunde avhjälpas genom anskaffande av en ny motorspruta med tillhörande lastbil, samtidigt anordnad som slang- och redskapsvagn, för densammas förflyttande till önskad plats.

Anskaffandet av en motorspruta jämte redskapsbil krävde, framhöll marinförvaltningen, jämväl anordnande av uppställningsplatser för sprutorna, vartill kommandanten begärt 5,250 kronor. Efter granskning av förslaget ansåge emellertid marinförvaltningen, att 4,650 kronor vore tillfyllest för detta ändamål. Totala kostnaden för den föreslagna förbättringen av brandväsendet i Vaxholms fästning uppginge följaktligen till 18,500 kronor.

För redskapsbilens underhåll och drift borde enligt marinförvaltningens mening, i likhet med vad fallet vore beträffande marinens övriga bilar, beräknas 2,000 kronor, vilken summa vore införd under ordinarie anslaget till anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon.

Marinförvaltningen, som ansåge det vara av synnerlig vikt, att brandväsendet i Vaxholms fästning förbättrades, på sätt kommandanten föreslagit, hemställde alltså, att ett belopp av 18,500 kronor måtte anvisas för nämnda ändamål.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»För närvarande finnas inom Vaxholms fästning två större och en mindre motorspruta. Av de båda större sprutorna, vilka vardera hava en kapacitet av omkring 1,000 liter per minut, är den ena placerad på Värmdön och den andra inom Oscar-Fredriksborgs förlägningsområde på östra Rindön. Den mindre sprutan, vilken endast har en kapacitet av 400 liter per minut, är placerad å Vaxholms kastell. Vid eldsvåda å kastellet eller å västra Rindön är dessutom Vaxholms stads 800 l/m motorspruta att påräkna, då avtal om samarbete i eldsläckningshänseende träffats mellan fästningen och staden. Värdet härav minskas dock väsentligt till följd av den tidsutdräkt, som en transport av stadens motorspruta från Vaxön till brandplatsen alltid måste beräknas medföra. Då därtill kommer, att den å kastellet placerade motorsprutan är starkt försliten och för övrigt icke har tillräcklig styrka för sin uppgift, måste såväl kastellet som västra Rindön anses vara synnerligen illa utrustade i brandskyddshänseende. Detta har också visat sig vid de två stora eldsvådor, som under åren 1922 och 1929 uppstått inom nämnda delar av fästningen och medfört avsevärda förluster för kronan. En förbättring av brandväsendet inom fästningen synes således vara av behovet påkallad. Jag finner mig därför böra tillstyrka, att medel för ifrågavarande ändamål nu äskas av riksdagen.

Emot marinförvaltningens i ärendet framlagda förslag, enligt vilket för fästningens räkning skulle anskaffas en ny modern motorspruta jämte redskapsbil samt uppföras en mindre byggnad å västra Rindön för förvaring av brandredskap ävensom verkställas vissa byggnadsarbeten å det nuvarande spruthuset vid Oscar-Fredriksborg, allt för en kostnad av tillhopa 18,500 kronor, har jag icke något att erinra.»

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må för *förbättring av brandväsendet i Vaxholms fästning* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 18,500 kronor.

96:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 101) att för förlängning av Oscar II:s docka i Karlskrona m. m. för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 63,000 kronor.

*Förlängning
av Oscar II:s
docka i
Karlskrona
m. m.*

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 238 och 239 av åberopade statsrådsprotokollet.

[101.]

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1932/1933 har marinförvaltningen gjort framställning om anvisande av medel för förlängning av Oscar II:s docka i Karlskrona m. m. samt därvid, bland annat, anfört, att varvschefen vid Karlskrona örlogsvarv på anmodan av marinförvaltningen inkommit med förslag och kostnadsberäkning för nämnda förlängning och för de övriga arbeten, som borde utföras i samband med densamma.

Ifrågavarande kostnadsberäkning upptager följande huvudsummor.

	Kronor.
1) Förlängning, cirka 15 meter, av Oscar II:s docka jämte därmed förenade nödvändiga rivnings-, ändrings- m. fl. arbeten, inklusive vattenklosettanläggning m. m. i stället för nuvarande bekvämlighetsinrättning, som på grund av förlängningen måste rivas	124,150: —
2) Anordningar för tillgodoseende av ökat kraftbehov för läns-pumparna i Oscar II:s docka samt för torped- och mindepartementet	44,100: —
3) Elektriskt förhållningsspel med 5 tons dragkraft samt ledningar och montage ävensom ackumulatortralla för spelets transport	20,000: —
4) Anordnande av pall för waterstöttor och gångplan för dockningspersonal längs dockans båda långsidor, 0.5 meter över medelvattenytan	57,650: —
5) Byggnad med anordningar för att i dockan förlagt fartygs besättning må kunna rengöra skaffningseffekter m. m.	3,600: —
Summa	249,500: —

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande:

»Då det av flera skäl måste anses synnerligen önskvärt, att dockningsmöjligheter beredas för flygplankryssaren vid den örlogsstation, densamma skall tillhöra, har jag ansett mig böra tillstyrka marinförvaltningens förslag om förlängning av Oscar II:s docka i Karlskrona. I likhet med marinförvaltningen anser jag det lämpligt och ändamålsenligt, att i samband med arbetet på dockans förlängning vidtagas erforderliga åtgärder dels för tillgodoseende av det ökade kraftbehovet för dockans läns-pumpar samt för varvets torped- och mindepartement, dels ock för modernisering av vissa förhållnings- och transportanordningar vid varvet. Jag tillstyrker därför, att jämväl de under punkterna 2) och 3) i varvschefens förenämnda kostnadsberäkning angivna anordningarna må komma till utförande. Däremot synas de under punkterna 4) och 5) i sagda kostnadsberäkning upptagna arbetena utan större olägenhet kunna tillsvidare anstå.

Enligt varvschefens beräkning skulle de under punkterna 1)—3) upptagna

arbetena och anordningarna betinga en kostnad av tillhoppa 188,250 kronor. Emot denna beräkning har jag icke något att erinra.

Då dessa kostnader, enligt vad marinförvaltningen meddelat, med hänsyn till arbetenas utförande kunna fördelas på 3 år, erfordras alltså för nästkommande budgetår ett anslagsbelopp av cirka 63,000 kronor för ifrågavarande ändamål.»

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som lämnat Kungl. Maj:ts förslag utan erinran, får hemställa,

att riksdagen må för *förlängning av Oscar II:s docka i Karlskrona m. m.* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 63,000 kronor.

Reparation
och ombygg-
nad av orgel-
verket i
Amiralitets-
kyrkan i
Karlskrona.

97:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 102) att för reparation och ombyggnad av orgelverket i Amiralitetskyrkan i Karlskrona för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 16,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 240 och 241 av åberopade statsrådsprotokollet.

[102.]

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har marinförvaltningen gjort framställning om anvisande av medel för reparation och ombyggnad av orgelverket i Amiralitetskyrkan i Karlskrona.

Efter att hava redogjort för innehållet av nämnda skrivelse har departementschefen för egen del i ärendet anfört följande:

»Av den i ärendet verkställda utredningen synes framgå, att orgelverket i Amiralitetskyrkan nu befinner sig i sådant skick, att detsamma icke utan risk för störande avbrott kan användas vid gudstjänstfirandet inom kyrkan. Med hänsyn härtill finner jag mig böra tillstyrka marinförvaltningens förslag om anvisande av medel för erforderlig reparation och ombyggnad av orgelverket i fråga. Emot de av marinförvaltningen för ifrågavarande ändamål beräknade kostnaderna, 16,000 kronor, har jag icke något att erinra.»

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må för *reparation och ombyggnad av orgelverket i Amiralitetskyrkan i Karlskrona* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 16,000 kronor.

Kajarbeten å
Stockholms
örlogsvarv.

98:o) I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 103) hemställer utskottet,

[103.]

att riksdagen må medgiva, att för *kajarbeten å Stockholms örlogsvarv* må disponeras ett belopp av 39,000 kronor ur Stockholms varvs byggnadsfond.

H. Artilleri-, min-, torped-, radio- och annan teknisk materiel.

99:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 104 och 105) hemställer utskottet,

*Luftvärns-
materiel m. m.
för flottans
fartyg och
för kustfäst-
ningarna.*

att riksdagen må i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum,

a) för anskaffning av *luftvärnsmateriel m. m. för flottans fartyg* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 80,000 kronor;

[104 och
105.]

b) för anskaffning av *luftvärnsmateriel m. m. för kustfästningarna* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 135,000 kronor.

100:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 106) hemställer utskottet,

*Nya kärnrör
m. m. i
marinens
artilleri-
pjäser.*

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till isättande av *nya kärnrör m. m. i marinens artilleripjäser* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 30,000 kronor.

[106.]

101:o) På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 107) hemställer utskottet,

*Modern
artilleri-
ammunition
för kustfäst-
ningarna.*

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för anskaffning av *modern artilleriammunition för kustfästningarna* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor.

[107.]

102:o) Utskottet får i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 108) hemställa,

*Eldlednings-
materiel för
nya sjöfronts-
batterier.*

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för anskaffning av *eldledningsmateriel för nya sjöfrontsbatterier* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

[108.]

103:o) Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag under punkt 109, får hemställa,

*Minmateriel
för marinen.*

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till anskaffning av *minmateriel för marinen* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

[109.]

104:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 110) hemställer utskottet,

*Prövning och
undersökning
av brisanta
sprängämnen
m. m.*

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för *prövning och undersökning av brisanta*

[110.]

sprängännen m. m. för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

Motmedel mot undervattensbåtar. 105:o) På därom av Kungl. Maj:t framställt förslag (punkt 111) hemställer utskottet,

[111.] att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för anskaffning av *motmedel mot undervattensbåtar* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

Radiopejlstationer. 106:o) I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 112) hemställer utskottet,

[112.] att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för anskaffning av *radiopejlstationer* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 19,000 kronor.

Gasskyddsmateriel för kustfästningarna. 107:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 113) hemställer utskottet,

[113.] att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för anskaffning av *gasskyddsmateriel för kustfästningarna* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor.

Försök med teknisk materiel. 108:o) Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag under punkt 114, får hemställa,

[114.] att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till *försök med teknisk materiel* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

Minkabel för kustfästningarna. 109:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 115) att för anskaffning av minkabel för kustfästningarna för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 35,000 kronor.

[115.]

I särskild skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har marinförvaltningen gjort framställning om anvisande av medel för anskaffning av minkabel för kustfästningarna. Kostnaderna för fyllande av kabelbehovet hava av ämbetsverket beräknats uppgå till 70,000 kronor, vilket belopp dock ansetts kunna fördelas på två budgetår. Marinförvaltningen har därför hemställt, att för anskaffning av minkabel för kustfästningarna måtte för nästkommande budgetår anvisas ett belopp av 35,000 kronor.

Departementschefen har tillstyrkt, att medel för ifrågavarande ändamål äskas av riksdagen. Emot det av marinförvaltningen för nästkommande budgetår beräknade beloppet har departementschefen icke haft något att erinra.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må för anskaffning av *minkabel för kustfästningarna* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 35,000 kronor.

110:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 116) att för anskaffning av radiostationer för kustfästningarna för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 29,000 kronor.

Radiostationer för kustfästningarna.

[116.]

Marinförvaltningen har gjort framställning om anskaffning av radiostationer för kustfästningarna. Den avsedda materielanskaffningen har beräknats draga en kostnad av 58,000 kronor. Marinförvaltningen har därför hemställt, att till anskaffning av radiostationer för kustfästningarna måtte för nästkommande budgetår anvisas ett belopp av 58,000 kronor.

Departementschefen har funnit sig böra tillstyrka, att medel för ifrågasvarande ändamål äskas av riksdagen. Emellertid syntes departementschefen den för materielanskaffningen i dess helhet erforderliga medelsanvisningen, 58,000 kronor, kunna fördelas på två budgetår och anslagsbeloppet för nästkommande budgetår begränsas till 29,000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, varför utskottet hemställer,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må för anskaffning av *radiostationer för kustfästningarna* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 29,000 kronor.

111:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 117) att för anskaffning av kortvägsradiomateriel för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 55,500 kronor.

Kortvägsradiomateriel.

[117.]

Marinförvaltningen har framlagt förslag till anskaffning av kortvägsradiomateriel. Kostnaderna för den materiel, som nu avses att anskaffas, hava av marinförvaltningen beräknats till 222,000 kronor, vilket belopp emellertid ansetts kunna fördelas på två budgetår. Ämbetsverket har därför hemställt, att för ifrågasvarande ändamål måtte för nästkommande budgetår anvisas ett belopp av 111,000 kronor.

Departementschefen har funnit sig böra tillstyrka, att medel för ändamålet begäras hos riksdagen. Dock syntes departementschefen den för materielanskaffningen i dess helhet erforderliga medelsanvisningen, 222,000 kronor, kunna fördelas på fyra budgetår och anslagsbeloppet för nästkommande budgetår alltså begränsas till 55,500 kronor.

Utskottets
yttrande.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för anskaffning av *kortvågsradiomateriel* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 55,500 kronor.

Åtgärder för
industriens
krigsorganisa-
tion.

[118.]

112:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 118) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till *åtgärder för industriens krigsorganisation* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

I. Sjökarteverket.

Tidskriften
»Under-
rättelser för
sjöfarande».

[119.]

113:o) I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 119) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i liket med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till redigering och utgivning av *tidskriften »Under rättelser för sjöfarande»* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 38,000 kronor.

Inter-
nationella
hydrografiska
byrån.

[120.]

114:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 120) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till beredande av bidrag till *internationella hydrografiska byrån* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra förslagsanslag av 8,500 kronor.

J. Diverse.

Ersättning för
rustning och
rotering.

[121.]

115:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 121) hemställer utskottet,

att riksdagen må ur riksstaten utesluta det under fjärde huvudtiteln, avdelning 3, sjöförsvaret, uppförda ordinarie förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering.

Dyrtidstillägg
åt befattnings-
havare vid
sjöförsvaret.

[122.]

116:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställning (punkt 122) om anvisande av anslag till dyrtidstillägg åt befattningshavare vid sjöförsvaret kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

anmäla.

IV. FLYGVAPNET.

A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

117:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 123) att dels godkänna de vid statsrådsprotokollet fogade förslag till stater för officerare och underofficerare m. fl. vid flygvapnet samt för flygkårerna och flygskolkåren att gälla för budgetåret 1932/1933, dels ock öka ordinarie förslagsanslaget till avlöning, rekrytering, resekostnader m. m., nu 1,254,000 kronor, med 69,000 kronor till 1,323,000 kronor.

Avlöning,
rekrytering,
resekostnader
m. m.

[123.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 254—270 av återopade statsrådsprotokollet.

I förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta likalydande motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 1,293,000 kronor.

Motioner.

Ordinarie förslagsanslaget till avlöning, rekrytering, resekostnader m. m. har för innevarande budgetår i riksstaten uppförts med 1,254,000 kronor.

Kungl. Maj:ts
förslag.

Genom brev den 2 oktober 1931 har Kungl. Maj:t på framställning av flygstyrelsen förordnat, att stamhästbeståndet vid flygvapnet omedelbart skulle avvecklas, och skulle de vid flygvapnet befintliga stamhästarna överlämnas till armén. Enligt gällande organisation skall chefen för flygvapnet vara beriden å egen tjänstehäst. Flygstyrelsen har nu i skrivelse den 15 december 1931 gjort framställning om, att chefen för flygvapnet måtte från och med nästa budgetår befrias från denna skyldighet. I följd härav borde enligt departementschefens mening anslagsposterna »Arvoden för upprätthållande av veterinärvården» och »Gottgörelse för tjänstehäst» utgå ur anslagsberäkningen för nästkommande budgetår. Däremot har departementschefen ansett, att för nämnda budgetår bör tillkomma en ny anslagsrubrik: »Avlöning till icke-ordinarie personal å kårexpeditionerna». Säsom en följd härav har littereringen av rubrikerna måst ändras.

I fråga om staten för officerare och underofficerare m. fl. har föreslagits, att en ny beställning för en major (kommendörkapten av 2. graden) bör uppföras å staten för officerare och underofficerare m. fl. vid flygvapnet. I samband härmed borde emellertid antalet kaptensbeställningar å staten minskas med en beställning. Antalet beställningar för majorer (kommendörkapten av 2. graden) i staten för nästkommande budgetår skulle härigenom ökas till 4 och antalet kaptensbeställningar minskas till 20.

Å förevarande stat har vidare föreslagits, att för nästkommande budgetår ytterligare 2 befattningar upptagas för pensionerade underofficerare, varigenom antalet dylika befattningar komme att uppgå till 18. Då en av de

nyuppförda befattningarna tillsvidare vore avsedd att bestridas av en beställningshavare på övergångsstat, syntes avlöningsmedel å staten endast behöva beräknas för ytterligare en pensionerad underofficer. Anslagsposten för arvoden till pensionerad personal skulle sålunda komma att ökas med 2,130 kronor till 14,880 kronor.

I övrigt har departementschefen icke ifrågasatt för nästkommande budgetår någon ändring i staten för officerare och underofficerare m. fl. vid flygvapnet. Departementschefen har dock ansett sig i detta sammanhang böra meddela, att jämväl den omräkning av lönerna, som i vissa fall måst företagas till följd av den genom kungörelsen den 16 april 1931 (nr 59) beslutade nya dyrortsgrupperingen medfört ändring av den under förevarande stat upptagna anslagsposten till löner till ordinarie beställningshavare. Posten komme att sluta å ett belopp av 861,110 kronor.

Beträffande flygvapnets manskapsstater har departementschefen tillstyrkt ett av flygstyrelsen framlagt förslag om utökning av mekanikerpersonalen vid 2. flygkåren och flygskolkåren. Staten för 2. flygkåren skulle härigenom komma att ökas med 2 korprals- och 2 vicekorpralsbeställningar samt staten för flygskolkåren med 1 furirs-, 2 korprals- och 5 vicekorpralsbeställningar. Den härav föranledda kostnadsökningen för löner uppginge till sammanlagt 12,648 kronor, varav 4,272 kronor hänförde sig till 2. flygkårens och 8,376 kronor till flygskolkårens stat.

Departementschefen har vidare förordat ett av flygstyrelsen framställt förslag om ändrad uppställning av flygvapnets manskapsstater, i syfte att samtliga beställningsmän, utom sjukvårdare, i staterna komme att sammanföras med övrigt manskap.

Anslagsposten till felräkningspenningar är för innevarande budgetår upptagen med 900 kronor. Med hänsyn till bestämmelserna i nådiga brevet den 5 juni 1931, varuti medgivits, att felräkningspenningar till ett belopp av 300 kronor för år finge utgå jämväl till beställningshavare, som förestode kassaförvaltningen vid 2. flygkåren, har anslagsposten ansetts för nästkommande budgetår böra höjas till 1,200 kronor.

Den under rubriken »Hyresbidrag åt visst underbefäl» uppförda anslagsposten har ansett böra ökas från 1,800 kronor till 5,700 kronor.

Med hänsyn till ökningen av vissa av manskapsstaterna har under rubriken »Anställningspenningar» beräknats ett till 1,500 kronor förhöjt belopp.

I fråga om anslagsposten till avlöning till icke-ordinarie personal å kår-expeditionerna har departementschefen i anslutning till flygstyrelsens förslag förordat, att medel för bestridande av kostnaderna för avlöningar åt skrivbiträden å kår-expeditionerna och telefonvakter upptagas såsom en särskild anslagspost under förevarande anslag. Med hänsyn till vad lönenämnden i ärendet anfört, syntes det departementschefen böra ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan fullständig utredning blivit verkställd rörande skrivbiträdenas arbetsuppgifter, meddela erforderliga föreskrifter angående dessa befattningshavares inplacering i lönegrad. Mot flygstyrelsens förslag att telefon-

vakterna placerades i 2:a lönegraden å löneplanen för e. o. tjänstemän vid försvarsverket har departementschefen icke haft något att erinra. I enlighet med flygstyrelsens hemställan har förevarande anslagspost upptagits med förslagsvis 20,000 kronor.

Anslagsposten till ekiperingshjälp har med hänsyn till det å flygvapnets stat upptagna antalet beställningar för sergeanter och viss civilmilitär personal ansetts böra ökas från 450 kronor till 1,500 kronor.

Under anslagsposten till vissa arvoden m. m. har departementschefen, med erinran att hos flygstyrelsen vore anställd en civil automobilförare, till vilken avlöning för närvarande utginge från anslaget till flygövningar, förordat, att kostnaderna för denne befattningshavares avlöning i stället upptoges å flygvapnets arvodesförteckning samt att avlöningen i fråga beräknades enligt 6:e lönegraden å löneplanen för e. o. tjänstemän vid försvarsväsendet. Vidare har föreslagits, att med hänsyn till de goda erfarenheter, som vid arméns truppförband vunnits genom utbyte i viss utsträckning av värnpliktig handräckningspersonal mot civila förrådsmän, det vid armén införda systemet vinner tillämpning även vid flygvapnet. Departementschefen har tillstyrkt, att under förevarande anslagspost upptagas medel för avlöning åt en civil förrådsman vid varje flygkår. I likhet med de vid arméns truppförband anställda civila förrådsmännen syntes de befattningshavare, varom här är fråga, böra tillerkännas avlöning enligt 5:e lönegraden å löneplanen för e. o. tjänstemän vid försvarsväsendet.

I anledning av vad sålunda föreslagits har anslagsposten till vissa arvoden m. m. för nästkommande budgetår upptagits med ett belopp av 30,356 kronor.

I fråga om flygvapnets reservpersonal har den härför upptagna anslagsposten ansetts böra ökas från 31,558 kronor till 34,026 kronor.

Då den under rubriken »Avlöning till reservofficerare vid armén och marinen under tjänstgöring vid flygvapnet» upptagna anslagsposten, som för innevarande budgetår beräknats till 14,208 kronor, visat sig otillräcklig, har departementschefen förordat, att densamma ökas till 28,416 kronor, motsvarande 96 tjänstgöringsmånader.

Departementschefen har låtit uppgöra nedanstående beräkning av utgifterna under anslaget till avlöning, rekrytering, resekostnader m. m. för budgetåret 1932/1933:

	Kronor.	Summa kronor.
A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater för:		
Officerare och underofficerare m. fl. vid flygvapnet . .	861 110	—
1. flygkåren	45 264	—
2. "	57 468	—
3. "	64 632	—
4. "	30 372	—
Flygskolkåren	50 280	—
		1 109 126
B. Arvoden för upprätthållande av läkarvården vid vissa trupp- förband	—	17 740
C. Felräkningspenningar, förslagsvis	—	1 200
D. Hyresbidrag åt visst underbefäl, förslagsvis	—	5 700
E. Anställningspenningar, förslagsvis	—	1 500
F. Avlöning till icke-ordinarie personal å kårexpeditionerna, förslagsvis	—	20 000
G. Ekiperingshjälp, förslagsvis	—	1 500
H. Vissa arvoden m. m., förslagsvis	—	30 356
I. Tillfälligt anställande av tjänstemän, oförutsedda utgifter m. m., förslagsvis	—	7 000
J. Rekryteringskostnader, förslagsvis	—	4 500
K. Flygvapnets reservpersonal, förslagsvis	—	34 026
L. Avlöning till reservofficerare vid armén och marinen under tjänstgöring vid flygvapnet, förslagsvis	—	28 416
M. Rese- och traktamentspenningar, förslagsvis	—	40 000
N. Flyttningssersättning, förslagsvis	—	20 000
O. Semester åt vid flygvapnet anställda arbetare, förslagsvis	—	20 000
P. Dagarvoden för officerare, tjänstgörande i för intendentur- personal avsedda befattningar, förslagsvis	—	700
Q. Inkvarteringsersättning åt manskap i Karlskrona, förslagsvis	—	900
Summa kronor	—	1 342 664

Från förenämnda belopp har ansetts kunna avgå 20,000 kronor, motsvarande beräknad ersättning för tjänstebostäder. Anslagssumman skulle följaktligen utgöra 1,322,664 kronor eller, i avrundat tal, 1,323,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Den av Kungl. Maj:t under förevarande punkt framlagda beräkningen av anslagsposten under flygvapnets avlöningsanslag har utskottet, som här vill erinra om vad utskottet anfört under punkt 2:o), lämnat utan erinran, varav följer att utskottet avstyrker det motionsvis gjorda yrkandet.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Möllers m. fl. och P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse flygvapnets avlöningsanslag,

a) godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 4 januari 1932 fogade förslag till stater för officerare och

underofficerare m. fl. vid flygvapnet samt för flygkårerna och flygskolkåren att gälla för budgetåret 1932/1933,

b) öka ordinarie förslagsanslaget till avlöning, rekrytering, resekostnader m. m., nu 1,254,000 kronor, med 69,000 kronor till 1,323,000 kronor.

118:o) På därom av Kungl. Maj:t framställt förslag (punkt 124) hemställer utskottet,

*Rese-
stipendier.*

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaga ordinarie reservationsanslaget till resestipendier utan angivet belopp.

[124.]

B. De värnpliktigas avlöning m. m.

119:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 125) öka ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning och färder m. m., nu 139,800 kronor, med 500 kronor till 140,300 kronor.

*De värn-
pliktigas av-
löning och
färder m. m.*

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 271—273 av åberopade statsrådsprotokollet.

[125.]

I förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. likalydande motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 105,300 kronor.

Motioner.

Den för nästkommande budgetår föreslagna anslagsökningen är beroende på en ökning av antalet tjänstgöringsdagar.

Kungl. Maj:t.

Den av Kungl. Maj:t framlagda anslagsberäkningen giver utskottet icke anledning till erinran. På grund härav och under hänvisning till vad utskottet anfört under punkt 10:o) får utskottet avstyrka det motionsvis väckta yrkandet.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse förevarande anslag, öka ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning och färder m. m., nu 139,800 kronor, med 500 kronor till 140,300 kronor.

C. Expenser m. m.

120:o) Under erinran om att jämning av huvudtitelns slutsumma plägas ske med anlitande av flygvapnets anslag till tryckningskostnader, får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 127) hemställa,

*Trycknings-
kostnader.*

[127.]

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till tryckningskostnader, nu 17,022 kronor, med 35 kronor till 17,057 kronor; dock att i anslaget må göras den jämkning, som kan erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

Befrämjande av den andliga vården vid flygvapnet. 121:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 128) att dels i riksstaten uppföra ett ordinarie anslag, benämnt »Befrämjande av den andliga vården vid flygvapnet, reservationsanslag», dels ock under detta anslag anvisa ett belopp av 2,900 kronor.

[128.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 274—276 av åberopade statsrådsprotokollet.

På förslag av första särskilda utskottet vid 1925 års riksdag beslöt riksdagen, att ett årligt belopp av 50,000 kronor skulle ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att efter vederbörande myndigheters hörande användas dels, där så befundes lämpligast, för bestridande av pastoralvård inom armén, dels för de värnpliktigas andliga vård i övrigt, utövad genom förbundet Soldaternas vänner eller eljest.

På förslag av Kungl. Maj:t anvisade 1926 års riksdag för budgetåret 1926/1927 ett extra reservationsanslag å 50,000 kronor till befrämjande av den andliga vården vid armén, och sedermera uppfördes för samma ändamål i riksstaten för budgetåret 1927/1928 ett ordinarie reservationsanslag, under vilket sedan dess årligen anvisats ett belopp av 50,000 kronor.

Däremot hava några medel hittills icke avsetts för tillgodoseende av den andliga vården vid flygvapnet.

I sin skrivelse rörande flygvapnets medelsbehov för budgetåret 1932/1933 har emellertid flygstyrelsen nu gjort framställning om anvisande av medel för ifrågavarande ändamål jämväl vid flygvapnet.

Vad beträffade storleken av de medel, som borde beräknas för flygtruppförbanden, ansåge flygstyrelsen, att årsbeloppet för varje förband borde beräknas till 500 kronor utom för 1. flygkåren, för vilken med hänsyn till förefintligheten av soldathem å orten 300 kronor torde förslå. Bidrag för soldathemsverksamhet erfordrades enligt flygstyrelsens mening endast beträffande soldathemmet vid 1. flygkåren. Detta bidrag borde lämpligen utgå med 600 kronor. Enligt nu angivna grunder skulle således för förevarande ändamål beräknas ett sammanlagt belopp av $(4 \times 500 + 300 + 600 =)$ 2,900 kronor. Dessa medel borde uppföras å ordinarie stat såsom reservationsanslag.

Departementschefen har funnit sig böra tillstyrka, att medel för ifrågavarande ändamål anvisas å riksstaten för nästkommande budgetår. Beträffande anslagsbeloppets storlek har departementschefen biträtt flygstyrelsens förslag. Anslaget syntes i likhet med lantförsvarets motsvarande anslag böra uppföras såsom ordinarie reservationsanslag.

I fråga om anslagsbeloppets fördelning har departementschefen i huvudsak biträtt flygstyrelsens förslag och ansett det böra ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles härom meddela närmare bestämmelser.

Under hänvisning till vad utskottet under punkt 23:o) här ovan anfört får utskottet hemställa,

Utskottets
yttrande.

att Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke må av riksdagen bifallas.

D. Förplägnad, intendenturmateriel och övningar.

122:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 129) att dels från och med budgetåret 1932/1933 i riksstaten uppföra ordinarie förslagsanslaget till mathållning och furagering under benämning »Mathållning, förslagsanslag», dels ock under detta anslag anvisa ett belopp av 238,800 kronor. Mathållning.
[129.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 276—280 av åberopade statsrådsprotokollet.

I förenämnda av Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. likalydande motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas till 196,300 kronor. Motioner.

I riksstaten är för närvarande uppfört ett ordinarie förslagsanslag, benämnt »Mathållning och furagering», vilket för innevarande budgetår upptagits med ett belopp av 230,500 kronor enligt följande fördelning: Kungl. Maj:t.

Titel I. Mathållning	kronor 225,700: —
Titel II. Furagering.....	» 4,839: 90
	Summa kronor 230,539: 90

eller, i avrundat tal, 230,500 kronor.

Med hänsyn till avvecklingen av hästbeståndet vid flygvapnet erfordras icke för nästkommande budgetår några medel för furagering. I enlighet med vad flygstyrelsen föreslagit, synes anslagets hittillsvarande rubrik därför nu böra ändras till »Mathållning».

Departementschefen har till en början berört ett av flygstyrelsen framlagt förslag om utbyte av militär handräckningspersonal mot civil personal vid vissa av flygvapnets matinrättningar. Ifrågavarande system, som under innevarande budgetår försöksvis tillämpats vid 1. flygkåren och flygskolkåren, skulle nu givas permanent karaktär samt även genomföras vid 3. och 4. flygkärerna. Enligt flygstyrelsens förslag skulle anställandet av civil personal i de här förut angivna matinrättningarna medföra, å ena sidan, en kostnad för avlöning m. m. av 26,080 kronor samt, å den andra, en besparing genom rationellare hushållning av 5,788 kronor. Nettokostnadsökningen uppginge alltså till i runt tal 20,300 kronor.

Med hänsyn till de gynnsamma resultat, som vunnits av de hittills vid 1. flygkåren och flygskolkåren bedrivna försöken med utbyte av militär

handräkningspersonal mot kvinnlig personal i matinrättningarna jämte s. k. individuell utspisning, har departementschefen funnit sig böra tillstyrka, att det nya utspisningssystemet gives en permanent karaktär vid de truppförband, där det hittills försöksvis tillämpats, ävensom genomföres vid 3. och 4. flygkårerna. Den av flygstyrelsen framlagda beräkningen av med systemets tillämpning förenade kostnader för arvoden, bostadsersättning och naturaförmåner åt den civila personalen har icke givit departementschefen anledning till någon erinran. På sätt styrelsen föreslagit, syntes medel under förevarande anslag böra tagas i anspråk för bestridande av ifrågavarande kostnader, vilka beräknades uppgå till omkring 26,000 kronor för år.

Departementschefen har i detta sammanhang ansett sig böra framhålla, att systemet med civil personal vid matinrättningarna kommer att medföra en minskning i behovet av att därstädes disponera militär handräkningspersonal. Med hänsyn till vad flygstyrelsen i sin skrivelse den 31 augusti 1931 anfört angående behovet av handräkningspersonal vid flygvapnet, har departementschefen dock icke funnit sig av denna anledning böra ifrågasätta någon minskning av det för flygvapnet avsedda antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga ur ersättningsreserven.

Vidkommande härefter medelsbehovet under förevarande anslag har departementschefen, med utgångspunkt från 251,000 tjänstgöringsdagar i land och 4,000 tjänstgöringsdagar ombord och en portionskostnad av respektive 85 öre och 1 krona 12 öre, beräknat sagda medelsbehov för nästkommande budgetår till $(251,000 \times 0,85 + 4,000 \times 1,12 =)$ 217,830 kronor. Till denna summa har ansetts böra läggas de av det nya utspisningssystemets införande föranledda kostnaderna för arvoden m. m. för den civila personalen, omkring 26,000 kronor, vilket belopp dock med hänsyn till den besparing, som det nya systemet beräknas medföra i fråga om kostnaderna för bespisningen, synts kunna minskas med cirka 5,000 kronor till 21,000 kronor.

I enlighet härmed har anslaget till mathållning för nästkommande budgetår upptagits med $(217,830 + 21,000 =)$ 238,830 kronor eller, i avrundat tal, 238,800 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Mot den av departementschefen framlagda anslagsberäkningen har utskottet icke funnit anledning till erinran. Av vad utskottet anfört under punkt 10:o framgår, att utskottet avstyrker det motionsvis gjorda yrkandet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) från och med budgetåret 1932/1933 i riksstaten uppföra ordinarie förslagsanslaget till mathållning och furagering under benämning »Mathållning, förslagsanslag»,

b) i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse anslaget till mathållning, under nämnda anslag anvisa ett belopp av 238,800 kronor.

123:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 130) att öka ordinarie reservationsanslaget till beklädnads- och munderingsutrustning samt kasern- och förplägnadsutredning, nu 210,000 kronor, med 3,600 kronor till 213,600 kronor.

Beklädnads- och munderingsutrustning samt kasern- och förplägnadsutredning.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 281 av återopade statsrådsprotokollet.

[130.]

I förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta likalydande motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 191,100 kronor.

Motioner.

Anslaget har för budgetåret 1932/1933 beräknats efter enahanda grunder som för innevarande budgetår. Den föreslagna ökningen är beroende på större personaltillgång.

Kungl. Maj:t.

Kungl. Maj:ts förslag har utskottet lämnat utan erinran. På grund härav och med hänvisning till vad utskottet under punkt 10:o) anför, får utskottet avstyra de väckta motionerna.

Utskottets yttrande.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till beklädnads- och munderingsutrustning samt kasern- och förplägnadsutredning, öka nämnda anslag, nu 210,000 kronor, med 3,600 kronor till 213,600 kronor.

124:o) På därom av Kungl. Maj:t framställt förslag (punkt 131) hemställer utskottet,

Anskaffning av beklädnads- och munderingsutrustning.

att riksdagen må för *anskaffning av beklädnads- och munderingsutrustning* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 30,000 kronor.

[131.]

125:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställning ifråga om ordinarie reservationsanslaget till flygövningar jämte de av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motionerna (I: 125 och II: 211), i vad de avse detta anslag, kommer utskottet framdeles att avgiva utlåtanden, vilket utskottet velat härmed för riksdagen

Flygövningar.

[132.]

anmäla.

126:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 133) att dels i riksstaten uppföra ett ordinarie anslag, benämnt »Anskaffning, underhåll och drift av motorfordon och motorbåtar, reservationsanslag», dels ock under detta anslag anvisa ett belopp av 140,000 kronor.

Anskaffning, underhåll och drift av motorfordon och motorbåtar.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 288—293 av återopade statsrådsprotokollet.

[133.]

Motioner. I förenämnda av herr Möller *m. fl.* och herr P. A. Hansson *m. fl.* väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 130,000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag. Departementschefen har inledningsvis erinrat, att riksdagen i skrivelse den 5 juni 1930 (nr 4, punkten 138) framhållit önskvärdheten av att framdeles en uppdelning av ordinarie reservationsanslaget till flygmateriel i två särskilda anslag skedde på sådant sätt, att kostnaden för den egentliga flygmaterielen samt för anskaffning och underhåll av motorfordon och motorbåtar upptoges var för sig. Möjligen borde i anslutning till de grunder, som vunnit tillämpning vid redovisningen av utgifterna för lantförsvarets motorfordon, även driftkostnaderna för motorfordon och motorbåtar beräknas under sistberörda anslag.

Sedan departementschefen redogjort för flygstyrelsens i förevarande fråga verkställda utredning har han för egen del i ärendet anfört följande:

»Emot flygstyrelsens förslag angående uppförande å riksstaten av ett nytt ordinarie anslag för bestridande av kostnaderna för anskaffning, underhåll och drift av motorfordon och motorbåtar har jag icke något att erinra. Anslaget i fråga synes böra erhålla reservationsanslags natur.

Från detta anslag torde böra bestridas samtliga kostnader för flygvapnets motorfordon och motorbåtar med undantag av dels kostnaderna för de bilar, som äro avsedda för de centrala flygverkstäderna, dels ock anskaffnings- och underhållskostnaderna för radio- och elektricitetsbilar. Kostnaderna för de centrala flygverkstädernas motorfordonsmateriel torde i fortsättningen liksom hittills i sin helhet böra bestridas av för verkstädernas drift avsedda medel. Vad radio- och elektricitetsbilarna angår, torde kostnaderna för anskaffning och underhåll liksom hittills böra utgå av anslaget till flygmateriel. Från förevarande anslag torde få utgå kostnaderna för underhåll och förnyelse av flygvapnets velocipedmateriel.

Emot flygstyrelsens förslag rörande beräkandet av kostnaderna för underhåll och drift av flygvapnets motorfordon och motorbåtar har jag icke något att erinra. För berörda ändamål torde alltså för nästkommande budgetår böra beräknas (73,000 + 67,000 =) 140,000 kronor. Däremot anser jag, med hänsyn till det vid flygvapnet för närvarande förefintliga motorfordonsbeståndet, några medel för nyanskaffning icke behöva beräknas för nämnda budgetår.

Medelsbehovet under anslaget skulle alltså uppgå till 140,000 kronor.»

Utskottets yttrande.

Mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet icke funnit anledning till erinran. Utskottet vill emellertid framhålla angelägenheten av att, liksom fallet är beträffande motsvarande anslag under lant- och sjöförsvaret, en specificerad förteckning över den motormateriel, som under kommande budgetår bör förnyas, uppgöres och underställes riksdagens prövning.

Beträffande det motionsvis väckta yrkandet har utskottet funnit sig böra avstyrka detsamma.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) i riksstaten uppföra ett ordinarie anslag, benämnt »Anskaffning, underhåll och drift av motorfordon och motorbåtar, reservationsanslag»;

b) i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse anslaget till anskaffning, underhåll och drift av motorfordon och motorbåtar, under detta anslag anvisa ett belopp av 140,000 kronor.

E. Sjukvård.

127:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 134) att dels från och med budgetåret 1932/1933 i riksstaten uppföra ordinarie förslagsanslaget till sjuk- och veterinärvård under benämning »Sjukvård, förslagsanslag», dels ock under detta anslag anvisa ett belopp av 23,000 kronor.

Sjukvård.
[134.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 293 och 294 av åberopade statsrådsprotokollet.

I förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 20,500 kronor.

Motioner.

Ordinarie förslagsanslaget till sjuk- och veterinärvård har i riksstaten för innevarande budgetår upptagits med 23,000 kronor. Anslaget har fördelats å två titlar sålunda:

*Kungl. Maj:ts
förslag.*

Titel I. Sjukvård	kronor 22,750:—
Titel II. Veterinärvård	» 300:—
	Summa kronor 23,050:—

eller, i avrundat tal, 23,000 kronor.

Med hänsyn till avvecklingen av hästbeståndet vid flygvapnet erfordrades icke för nästkommande budgetår några medel för veterinärvård. I enlighet härmed har förevarande anslag ansetts böra för framtiden erhålla benämningen »Sjukvård». Medelsbehovet under detsamma har med hänsyn till ökat antal manskapstjänstgöringsdagar beräknats till 23,000 kronor.

Under hänvisning till punkt 10:o) har utskottet ansett sig böra avstyrka det motionsvis väckta förslaget.

*Utskottets
yttrande.*

Då utskottet lämnat Kungl. Maj:ts förslag utan erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) från och med budgetåret 1932/1933 i riksstaten uppföra ordinarie förslagsanslaget till sjuk- och veterinärvård under benämning »Sjukvård, förslagsanslag»,

b) i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse sjukvårdsanslaget, under detta anslag anvisa ett belopp av 23,000 kronor.

F. Vapen och ammunition.

*Vapen och
ammunition.*

[135.]

128:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 135) att öka ordinarie reservationsanslaget till vapen och ammunition, nu 108,000 kronor, med 59,000 kronor till 167,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 294 och 295 av åberopade statsrådsprotokollet.

Motioner.

I förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211) har föreslagits, att anslaget skulle upptagas med 152,000 kronor.

*Kungl. Maj:ts
förslag.*

Med hänsyn till att tillverkningskostnaderna för vissa patroner under år 1931 sjunkit, har departementschefen ansett, att för bestridande av de från anslaget hittills gäldade kostnaderna under budgetåret 1932/1933 allenast erfordrades i runt tal 104,000 kronor.

Ökningen av anslaget är beroende på ett av flygstyrelsen framställt, av departementschefen biträtt förslag, enligt vilket en summa av 63,000 kronor skulle överföras till förevarande anslag från ordinarie reservationsanslaget till flygmateriel för bestridande av kostnader för nyanskaffning och underhåll av viss kulsprutemateriel m.m., vilken materiel ansetts böra överflyttas från flygmateriel till vapenmateriel.

Anslaget till vapen och ammunition skulle således för nästkommande budgetår uppgå till $(104,000 + 63,000 =) 167,000$ kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingar, har icke funnit anledning til erinran mot den av departementschefen framlagda beräkningen av vapenanslaget. Det motionsvis väckta yrkandet avstyrkes alltså av utskottet.

Utskottet hemställer, *

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till vapen och ammunition, öka nämnda anslag, nu 108,000 kronor, med 59,000 kronor till 167,000 kronor.

129:o) Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingar, får i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 136) hemställa, Flygbomber.
[136.]

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för anskaffning av *flygbomber* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 70,000 kronor.

G. Byggnader, flygmateriel m. m.

130:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 138) att för iständsättande av flygstationen vid Barkarby för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 11,500 kronor. Iständsättande av flygstationen vid Barkarby.
[138.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 296 och 297 av åberopade statsrådsprotokollet.

På Kungl. Maj:ts förslag hade 1930 års riksdag för budgetåret 1930/1931 anvisat ett belopp av 20,000 kronor för erforderlig planering av flygfältet vid Barkarby.

Flygstyrelsen har nu gjort framställning om anvisande av ytterligare medel för vissa vid Barkarby oundgängligen nödvändiga arbeten, som flygstyrelsen icke kunnat bekosta av ordinarie byggnadsanslaget. Enligt verkställda beräkningar hava de erforderliga medlen uppskattats till 11,500 kronor, vilket belopp av Kungl. Maj:t äskats för nästkommande budgetår.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för *iständsättande av flygstationen vid Barkarby* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 11,500 kronor. Utskottets yttrande.

131:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 139) att för uppförande av värmecentral vid flygskolkårens förläggning å Ljungbyhed för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 120,000 kronor. Värmecentral vid flygskolkårens förläggning å Ljungbyhed.
[139.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 297 och 298 av åberopade statsrådsprotokollet.

I sina skrivelser till Kungl. Maj:t rörande flygvapnets medelsbehov för budgetåren 1928/1931 har flygstyrelsen hemställt om anslag för uppförande av en värmecentral vid flygskolkåren å Ljungbyhed. Ifrågavarande förslag hava emellertid icke givit anledning till någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Flygstyrelsen har nu ånyo gjort framställning i ämnet och därvid begärt ett för ändamålet beräknat belopp av 179,000 kronor.

Departementschefen har med hänsyn till vad flygstyrelsen nu anfört funnit sig böra förorda, att en tidsenlig och driftsekonomisk uppvärmningsanläggning vid flygskolkåren nu komme till utförande. Enligt av departementschefen inhämtad uppgift kunde emellertid de härför erforderliga anslags-

medlen, beräknade till 179,000 kronor, fördelas å tvenne budgetår, och syntes för nästkommande budgetår allenast behöva anvisas 120,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må för uppförande av *värmecentral vid flygskolkårens förläggning å Ljunghed* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 120,000 kronor.

Uppmuddringsarbeten
m. m. vid
sjöflygstationen i
Karlskrona.
[140.]

132:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 140) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för fullbordande av vissa *uppmuddringsarbeten m. m. vid sjöflygstationen i Karlskrona* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 30,000 kronor.

Flygmateriel.
[141.]

133:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 141) att öka ordinarie reservationsanslaget till flygmateriel, nu 2,376,000 kronor, med 224,000 kronor till 2,600,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 299—301 av åberopade statsrådsprotokollet.

Efter att hava redogjort för tidigare gjorda anvisningar under detta anslag har departementschefen anført följande:

»Flygstyrelsen har nu av skäl, som anförts i särskild skrivelse den 31 augusti 1931, hemställt, att anslaget till flygmateriel måtte för budgetåret 1932/1933 upptagas med 3,328,000 kronor.

Innan jag övergår till behandling av frågan om medelsbehovet under förevarande anslag, tillåter jag mig erinra om, att jag redan i det föregående föreslagit, att kostnaderna för flygvapnets bilar, motorcyklar och motorbåtar skola för kommande budgetår bestridas av ett nyuppfört anslag för anskaffning, underhåll och drift av motorfordon och motorbåtar, ävensom att till anslaget till vapen och ammunition skola från förevarande anslag överföras medel, avsedda för underhåll och nyanskaffning av viss för närvarande såsom flygmateriel redovisad materiel, vilken efter anslagsöverföringen är avsedd att redovisas såsom vapenmateriel.

Vid beräklandet av medelsbehovet under den för ersättande av totalhavererad materiel avsedda anslagsposten har flygstyrelsen utgått från värdet av den under nästlidet budgetår på grund av totalhaverier kasserade materielen och i enlighet härmed föreslagit, att nämnda anslagspost måtte för nästkommande budgetår upptagas med ett belopp av 776,000 kronor. Häremot synes mig intet vara att erinra.

Beträffande medelsbehovet i övrigt under anslaget har flygstyrelsen beräknat detsamma till 2,552,000 kronor. Då motsvarande medelsbehov i anslagsberäkningen för det nu löpande budgetåret upptagits med ett belopp av allenast 1,492,000 kronor, i vilket belopp dessutom ingå vissa medel,

som enligt flygstyrelsens förslag avses att överföras till andra anslag, skulle ett godtagande av styrelsens ifrågavarande beräkning medföra en anslagsökning av betydligt mer än 1,000,000 kronor. Med hänsyn till det nuvarande statsfinansiella läget anser jag mig icke böra tillstyrka en så anse-
 senlig anslagsökning. Om sålunda flygstyrelsens förslag i ämnet icke kan i oförändrat skick godtagas, torde det emellertid bliva ofrånkomligt att för nästkommande budgetår vidtaga någon höjning av de för ifrågavarande ändamål avsedda anslagsmedlen. Med den nuvarande anslagstilldelningen synes det nämligen, enligt vad flygstyrelsens framställning i ämnet ger vid handen, möta betydande svårigheter att vidmakthålla och på ett ur flygsäkerhetssynpunkt tillfredsställande sätt underhålla det begränsade materielbestånd, som nu förefinnes. På grund härav har jag ansett det angeläget att, i den mån de ekonomiska förhållandena det medgiva, tillmötesgå flygstyrelsens krav på ökad medelstilldelning för flygmateriel. Efter övervägande av olika på frågan inverkan-
 de omständigheter har jag funnit mig böra föreslå, att förevarande anslagspost för nästkommande budgetår upptages med ett belopp av 1,824,000 kronor.

I enlighet härmed bör sålunda anslaget till flygmateriel i riksstaten för nästkommande budgetår upptagas med $(776,000 + 1,824,000 =) 2,600,000$ kronor.»

Utskottet, som ansett sig böra godkänna den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen, får hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till flygmateriel, nu 2,376,000 kronor, med 224,000 kronor till 2,600,000 kronor.

134:o) I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 143) hemställer utskottet,

Förlag av
materialier
för flygplan-
tillverkning.
[143.]

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för anskaffning av *förlag av materialier för flygplantillverkning* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 30,000 kronor.

135:o) Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingar, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 144) hemställa,

Markradio-
stationer.
[144.]

att riksdagen må till anskaffning av *markradiostationer* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 41,500 kronor.

136:o) På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 145) hemställer utskottet,

Verkstads-
utrustning
för flygverk-
staden i
Karlskrona.
[145.]

att riksdagen må för anskaffning av *verkstadsutrustning för flygverkstaden i Karlskrona* anvisa ett extra reservationsanslag av 31,000 kronor.

*Engångs-
kostnader för
anskaffning
av flyg-
materiel m. m.*

[146.]

137:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 146) får utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingar, hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av *engångskostnader för anskaffning av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 2,200,000 kronor.

*Flyg-
industriens
krigs-
organisation.*

[147.]

138:o) I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 147) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för *flygindustriens krigsorganisation* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

H. Diverse.

*Dyrtidstillägg
åt befattnings-
havare vid
flygvapnet.*

[148.]

139:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid flygvapnet (punkt 148) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

anmäla.

V. GEMENSAMMA ANSLAG.

*Försvars-
väsendets
lönenämnd.*

[150.]

140:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 150) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till *försvarsväsendets lönenämnd* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra anslag av 13,000 kronor.

*Befrämjande
av den andliga
vården vid
försvars-
väsendet.*

141:o) Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkt 23:o) får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) i riksstaten från och med budgetåret 1932/1933 upptaga ett nytt ordinarie anslag »Befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsendet, reservationsanslag»;

b) under detta anslag anvisa för budgetåret 1932/1933 ett belopp av 42,000 kronor;

c) medgiva, att reservationerna å det äldre anslaget må överföras till det nya anslaget.

142:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 151) att, i avvaktan på den proposition, som kunde komma att till riksdagen avlåtas angående tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, tillsvidare under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1932/1933 beräkna ett extra förslagsanslag av 8,000 kronor.

Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen.

[151.]

I fråga om denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härmed för riksdagen

anmäla.

143:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 152) att dels för beredande av provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra förslagsanslag av 250,000 kronor; dels ock medgiva, ej mindre att å hyresbidragen till de beställningshavare av manskapsgrad, till vilka lön utgår enligt i avlöningsreglementet den 11 maj 1928 (nr 128) för fast anställt manskap vid försvarsväsendet intagna löneplaner och som hava Stockholm såsom förläggningssort, må under budgetåret 1932/1933 utgå tillfällig förstärkning med ett efter 120 kronor för år beräknat belopp, än även att härav föranledda kostnader må bestridas från vederbörande under fjärde huvudtiteln uppförda anslag till personalens avlöning.

Provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst m. m.

[152.]

Beträffande ifrågavarande framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

anmäla.

144:o) I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 153) och under hänvisning till sid. 309 och 310 av åberopade statsrådsprotokollet hemställer utskottet,

Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap.

[153.]

att riksdagen må

a) godkänna vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 4 januari 1932 fogat förslag till stat för rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap att gälla under budgetåret 1932/1933,

b) i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra anslag av 78,000 kronor.

145:o) Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts under punkt 154 framlagda förslag, får hemställa,

Militärmeteorologisk informations-tjänst.

[154.]

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av kostnader för militär-

meteorologisk informationstjänst för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra förslagsanslag av 17,000 kronor.

VI. ÖVRIGA ORDINARIE ANSLAG.

Övriga
ordinarie
anslag.

146:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande budgetår äro uppförda under fjärde huvudtiteln, har någon ändring icke ifrågasatts.

Utskottet hemställer,

att samtliga de ordinarie anslag under fjärde huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, må i riksstaten för budgetåret 1932/1933 uppföras med oförändrade belopp.

Stockholm den 8 mars 1932.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Kvarnzelius, Widell, Bergqvist, Nilsson* i Malmö, *Johansson* i Fredrikslund, *Asplund, Walles, C. G. V. Hammarskjöld, Carlsson* i Gävle, *Pauli, Alex. Nilsson* och *Sandén*, samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Nilsson* i Bonarp, *Strindlund, Holmgren, Eriksson* i Stockholm, *Olofsson* i Digernäs, *Persson* i Fritorp, *Andersson* i Höör, *Jonsson* i Eskilstuna, *Järte, Ward* och *Jönsson* i Revinge,

med undantag därav att i behandlingen av punkterna 47—146 deltagit herr *Persson* i Falla i st. f. herr *Järte*.

Reservationer:

vid punkt 2:o) (försvarsdepartementet) av herrar *Nilsson* i Malmö, *Asplund, Walles, Pauli, Sandén, Anderson* i Råstock, *Eriksson* i Stockholm, *Andersson* i Höör, *Jonsson* i Eskilstuna och *Ward*, vilka ansett, att utskottets motivering bort hava följande lydelse:

»Utskottet har icke funnit anledning till annan erinran mot Kungl. Maj:ts förslag än att något utbyte av en kaptenbeställning vid flygvapnet mot en majorsbeställning enligt utskottets mening icke bör ifrågakomma. Någon ändring i förevarande anslag behöver icke vidtagas. Under punkt 117:o) återkommer utskottet till denna fråga.»

valtaren, må från förefintliga reservationer under extra anslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande under år 1932 utbetalas dyrtidstillägg enligt de grunder, som för samma år äro eller kunna varda bestämda i fråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.»

vid *punkt 25:o*) (skrivmaterielier och expenser).

Samma reservanter som de vid *punkt 2:o*) antecknade hava ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet är av den uppfattningen, att det statsfinansiella läget kräver att de besparingar i budgeten vidtagas, som kunna befinnas möjliga att genomföra utan större svårigheter. På grund härav har utskottet velat förordna en sänkning av detta anslag till 500,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i anledning av herrar Möllers m. fl. och P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse nu förevarande anslag, minska ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier och expenser, nu 555,000 kronor, med 55,000 kronor till 500,000 kronor.»

vid *punkt 28:o*) (verket »Sveriges krig 1611—1632»).

av herrar *Pauli, Eriksson* i Stockholm och *Jonsson* i Eskilstuna, vilka ansett, att utskottet bort hemställa om avslag å Kungl. Maj:ts förslag.

vid *punkt 37:o*) (truppförbandens övningar).

Samma reservanter som de vid *punkt 2:o*) antecknade hava ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet, som ansett sig böra föreslå en sänkning av anslaget med 100,000 kronor, hemställer,

att riksdagen må, i anledning av herrar Möllers m. fl. och P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till truppförbandens övningar, minska nämnda anslag, nu 1,730,000 kronor, med 450,500 kronor till 1,279,500 kronor.»

vid *punkt 44:o*) (vapen och ammunition m. m.).

Samma reservanter som de vid *punkt 2:o*) antecknade hava ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet har ansett sig kunna föreslå en sänkning av vapenanslaget med 125,000 kronor, därav ungefärligen beräknats å tit. I 25,000 kronor, å tit. II 25,000 kronor, å tit. V 50,000 kronor och å tit. VII 25,000 kronor. Anslaget i sin helhet torde följaktligen böra upptagas med 4,389,700 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av herrar Möllers m. fl. och P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till vapen och ammunition m. m., minska nämnda anslag, nu 4,514,800 kronor, med 125,100 kronor till 4,389,700 kronor.»

vid *punkt 45:o* (engångskostnader för anskaffning av artillerimateriel) av herrar *Kvarnzelius, Widell, Bergqvist, Johansson* i Fredrikslund, *Hammar-skjöld, Alex. Nilsson, Nilsson* i Bonarp, *Strindlund, Holmgren, Persson* i Fritorp, *Järte* och *Jönsson* i Revinge, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till bestridande av *engångskostnader för anskaffning av artillerimateriel* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 918,800 kronor.»

vid *punkt 47:o* (försök med viss artillerimateriel).

Samma reservanter som de vid *punkt 2:o*) antecknade hava ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet, som ansett att, då medel under en följd av år ställts till förfogande för försök med artillerimateriel, en sänkning av anslaget med 20,000 kronor under nu rådande finansiella förhållanden är motiverad, får hemställa,

att riksdagen måtte för *försök med viss artillerimateriel* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.»

vid *punkt 48:o*) (underhåll och drift av motorfordon vid artilleriet).

Samma reservanter som de vid *punkt 2:o*) antecknade hava ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Under hänvisning till vad utskottet anfört under *punkt 25:o*) har utskottet ansett sig böra föreslå en sänkning av detta anslag med 50,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) i riksstaten uppföra ett ordinarie anslag, benämnt »Underhåll och drift av motorfordon vid artilleriet, reservationsanslag»,

b) i anledning av herr Möllers m. fl. och herr P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse anslag till underhåll och drift av motorfordon vid artilleriet, under detta anslag anvisa ett belopp av 219,000 kronor.»

vid *punkt 49:o*) (anskaffning av granatkastarmateriel).

Samma reservanter som de vid *punkt 2:o*) antecknade hava ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingar, har icke funnit tillräckliga skäl vara anförda för att kunna nu tillstyrka anvisning av de äskade medlen för anskaffning av granatkastarmateriel.

Utskottet hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke må av riksdagen bifallas.»

vid *punkt 50:o* (byggnader, övningsfält och skjutbanor).

Samma reservanter som de vid *punkt 2:o* antecknade jämte herr *Olafsson* i Digernäs hava ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Enligt utskottets mening kan behållningen å de medel, vilka förut redovisats under arrende-, jordskylds- och tomtöresmedlen samt Järvafältets arrendemedel — numera titlarna V—VII under byggnadsanslaget: »Uthyrningsfastigheter» samt »Jordbruks- och skogsfastigheter» ävensom »Fortifikationsdepartementets hyres- och arrendemedel» — upptagas med ett omkring 25,000 kronor högre belopp än som föreslagits av Kungl. Maj:t. Härvid förutsätter utskottet, att vissa begränsningar i de beräknade utgifterna vidtagas samt att det till fortifikationsdepartementets förfogande avsedda beloppet minskas. På grund härav bör medelsanvisningen under anslaget kunna begränsas till 2,432,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av herr Möllers m. fl. och herr P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor, minska nämnda anslag, nu 2,694,300 kronor, med 262,300 kronor till 2,432,000 kronor.»

vid *punkt 51:o* (flyttning av vissa förrådsbyggnader).

av herrar *Anderson* i Råstock, *Andersson* i Höör och *Jönsson* i Revinge, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse

»I proposition den 15 mars 1929 (nr 220) framlade Kungl. Maj:t för riksdagen, bland annat, förslag angående omändring av förutvarande Jönköpings regementes kasernetablissemang i Jönköping till sinnessjukanstalt. I proposition samma dag (nr 221) föreslog vidare Kungl. Maj:t riksdagen att godkänna ett såsom bilaga vid propositionen fogat förslag till överenskommelse mellan kronan och Jönköpings stad i anledning av att förläggningen till staden av nyssnämnda regemente hade upphört.

Sedan riksdagen i skrivelse den 5 juni 1929 (nr 296) anmält sitt beslut i anledning av sistnämnda proposition, meddelade Kungl. Maj:t genom brev den 20 juni 1929 till arméförvaltningens fortifikationsdepartement närmare bestämmelser i ämnet. Härvid förklarade Kungl. Maj:t sig vilja framdeles, på förslag av fortifikationsdepartementet, fatta beslut i fråga om det framtida disponerandet för lantförsvarets behov av, bland annat, fyra förråds-

byggnader av korrugerad plåt, som vore belägna å det till förutvarande Jönköpings regementes kasernetablissemang hörande kasernområdet och icke avsåges att användas för den blivande sinnessjukanstaltens räkning; och skulle fortifikationsdepartementet vid avgivandet av dylikt förslag samråda med byggnadsstyrelsen i vad anginge tiden för bortflyttningen av förrådsbyggnaderna från det blivande anstaltsområdet.

Av ifrågavarande byggnader hava numera två — den ena ett förrådsskjul och den andra en halmbod — flyttats från området för disposition å annan plats.

I sin skrivelse angående lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1932/1933 har arméförvaltningen gjort framställning om anvisande av medel till flyttning av de tvenne återstående förrådsbyggnaderna, den ena betecknad såsom fordons- och persedelförråd och den andra såsom vinterfordonsförråd. Ämbetsverket har härvid anført, att en under år 1930 verkställd utredning givit vid handen, att dessa byggnader borde flyttas till Smålands arméartilleriregementes område i Jönköping för att användas såsom förrådsbyggnader för arméartilleriregementets behov. Vidare har ämbetsverket meddelat, att byggnadsstyrelsen i skrivelse till fortifikationsdepartementet den 18 juni 1931 hemställt, att även dessa förrådsbyggnader med det snaraste måtte bortflyttas. Kostnaderna för byggnadernas förflyttning hava av arméförvaltningen beräknats till 29,000 kronor.

Arméförvaltningens förevarande framställning har departementschefen funnit sig böra tillstyrka.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för *flyttning av vissa förrådsbyggnader* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 29,000 kronor.»

vid *punkt 53:o* (ingenjörmateriel).

Samma reservanter som de vid punkten 2:o) antecknade hava ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Då enligt utskottets mening de medel, som under anslaget avses att disponeras direkt av fortifikationsdepartementet, kunna icke obetydligt minskas under nu rådande finansiella förhållanden, har utskottet ansett, att anslaget kan begränsas till 162,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i anledning av herr Möllers m. fl. och herr P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till ingenjörmateriel, minska nämnda anslag, nu 172,000 kronor, med 10,000 kronor till 162,000 kronor.»

vid punkt 60:o) (extra utgifter).

Samma reservanter som de vid punkt 2:o) antecknade jämte herr *Olofsson* i Digernäs hava ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet, som icke haft annat att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag under punkt 65 än att den föreslagna sänkningen av anslaget bör kunna bestämmas till 75,000 kronor i stället för av departementschefen förordade 50,000 kronor, hemställer,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter, nu 400,000 kronor, med 75,000 kronor till 325,000 kronor.»

vid punkt 79:o) (flottans krigsberedskap och övningar).

Samma reservanter som de vid punkt 2:o) antecknade hava ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet, som under hand tagit del av den preliminärt uppgjorda planen för flottans övningar under budgetåret 1932/1933, är av den uppfattningen, att någon minskning av fartygsrustningarna bör kunna äga rum samt att ytterligare inskränkning av de planerade resorna till främmande hamnar kan vidtagas. På grund härav vill utskottet i anledning av de motionsvis gjorda yrkandena föreslå anslagets sänkning till 4,000,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av herr Möllers m. fl. och herr P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar, minska nämnda anslag, nu 4,510,000 kronor, med 510,000 kronor till 4,000,000 kronor.»

vid punkt 81:o) (kustartilleriets krigsberedskap och övningar).

Samma reservanter som de vid punkt 2:o) antecknade hava ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet har ansett sig böra, bland annat med hänsyn till rådande ekonomiska förhållanden, föreslå en nedsättning av detta anslag till 425,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i anledning av förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar, minska nämnda anslag, nu 506,500 kronor, med 81,500 kronor till 425,000 kronor.»

vid punkt 85:o) (flottans ersättningsbyggnad).

Samma reservanter som de vid punkt 2:o) antecknade jämte herr *Olofsson* i

Digernäs hava ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet har icke funnit anledning till annan erinran mot Kungl. Maj:ts förslag än att det belopp, som upptages i riksstaten för budgetåret 1932/1933, bör med hänsyn till förefintliga reservationer kunna avjämnas nedåt till 5,000,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för *flottans ersättningsbyggnad* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,000,000 kronor.»

vid *punkt 87:o*) (kustartilleriets materiel m. m.).

Samma reservanter som de vid *punkt 2:o*) antecknade hava ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet har icke funnit anledning föreligga att nu tillstyrka anvisande av högre anslag än 500,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i anledning av förenämnda av herr Möller m. fl. och herr P. A. Hansson m. fl. väckta motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets materiel m. m., minska nämnda anslag, nu 600,000 kronor, med 100,000 kronor till 500,000 kronor.»

vid *punkt 117:o*) (avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.).

Samma reservanter som de vid *punkt 2:o*) antecknade hava ansett, att utskottets yttrande och förslag bör hava följande lydelse:

»Av vad utskottet under *punkt 2:o*) anfört framgår, att å flygvapnets avlöningsstat en minskning bort kunna ske med skillnaden mellan avlöningen för major och för kapten. Dock har utskottet icke funnit sig böra i anledning härav föreslå någon sänkning i det äskade anslagsbeloppet. Ändring i den föreslagna staten för officerare och underofficerare m. fl. vid flygvapnet torde böra vidtagas av Kungl. Maj:t.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må med avslag å herrar Möllers m. fl. och P. A. Hanssons m. fl. motioner (I: 125 och II: 211), i vad de avse flygvapnets avlöningsanslag,

a) med ovan angiven ändring godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 4 januari 1932 fogade förslag till stater för officerare och underofficerare m. fl. vid flygvapnet samt för flygkåreerna och flygskolekåren att gälla för budgetåret 1932/1933,

b) — — — — —.»

vid *punkt 141:o*) (befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsendet).

Samma reservanter som de under *punkt 2:o*) antecknade hava ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Under hänvisning till vad utskottet anfört under *punkt 23:o*) får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) — — — —

b) under detta anslag anvisa för budgetåret 1932/1933 ett belopp av 22,900 kronor;

c) — — — —»

Verkliga utgifter.

IV. Fjärde huvudtiteln. Försvarsdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
	1. Departementet.		
1	Departementschefen	* 24,000	
2	Departementet, <i>förslagsanslag</i>	267,100	
3	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i departementet, <i>förslagsanslag</i>		* 35,000
	Säger för departementet	291,100	35,000
	2. Lantförsvaret.		
	A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.		
1	Arméförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>	* 532,668	
2	Arméförvaltningens verksamhet		* 32,900
3	Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl., <i>förslagsanslag</i>	25,500,000	
4	Avlöning till personal å övergångsstat vid armén, <i>förslagsanslag</i>	5,300,000	
5	Avskedsersättning åt övertalig personal vid armén, <i>förslagsanslag</i>		18,000
6	Inkvartereringens ordnande i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>	21,450	
7	Rekryteringskostnader, <i>reservationsanslag</i>	75,000	
8	Avskedspremier m. m., <i>förslagsanslag</i>	115,000	
9	Arméns reservstater, <i>förslagsanslag</i>	672,000	
10	Reservstat för furirer vid Gotlands trupper, <i>förslagsanslag</i>		25,000
11	Arméns personal över stat, <i>förslagsanslag</i>	900,000	
12	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	200,000	
13	Rese- och traktamentskostnader m. m. för hästuttagningsnämndernas ordförande, <i>förslagsanslag</i>	20,000	
14	Flyttningersättning, <i>förslagsanslag</i>	200,000	
15	Resestipendier, <i>reservationsanslag</i>	—	
	Säger för avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.	33,536,118	75,900

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.			
1	De värnpliktigas avlöning, <i>förslagsanslag</i>	2,761,000	
2	Understöd åt vissa värnpliktigas familjer, <i>förslagsanslag</i>	75,000	
3	Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., <i>förslagsanslag</i>	1,000,000	
Säger för de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning		3,836,000	
C. Undervisning, understöd, expenser m. m.			
1	Undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser, <i>reservationsanslag</i>	457,000	
2	Granatkastarkurs vid infanteriskjutskolan, <i>reservationsanslag</i>		13,000
3	Studiestipendier, <i>reservationsanslag</i>	—	
4	Understöd åt föreningar och till skrifers utgivande, <i>reservationsanslag</i>	19,000	
5	Frivilliga skytteväsendets befrämjande, <i>reservationsanslag</i>		280,875
6	Skrivmaterialier och expenser, <i>reservationsanslag</i>	550,000	
7	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	235,000	
8	Vissa arbeten å mobiliseringsverket, <i>reservationsanslag</i>	30,000	
9	Generalstabens översiktskarta över Sverige, <i>reservationsanslag</i>		7,200
10	Konservering av vissa samlingar i krigsarkivet, <i>reservationsanslag</i>		7,000
11	Verket »Sveriges krig åren 1611—1632», <i>reservationsanslag</i>		19,000
Säger för undervisning, understöd, expenser m. m.		1,291,000	327,075
D. Förplägnad, intendenturmateriel, remontering, övningar m. m.			
1	Mathållning, <i>förslagsanslag</i>	6,339,000	
2	Munderingsutrustning, <i>reservationsanslag</i>	4,069,000	
3	Kasernutredning, intendenturfordon m. m., <i>reservationsanslag</i>	1,216,000	
4	Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt, <i>förslagsanslag</i>	3,150,000	
5	Remontering, <i>reservationsanslag</i>	418,000	
6	Furagering, <i>förslagsanslag</i>	2,237,000	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
7	Anskaffning, underhåll och drift av motorfordon, <i>reservationsanslag</i>	449,500	
8	Engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel, <i>reservationsanslag</i>		34,000
9	Truppförbandens övningar, <i>reservationsanslag</i>	1,379,500	
10	Fält- och fälttjänstövningar, <i>reservationsanslag</i>	700,000	
Säger för förplägnad, intendenturmateriel, remontering, övningar m. m.		19,958,000	34,000
E. Sjukvård m. m.			
1	Sjuk- och veterinärvård m. m., <i>reservationsanslag</i>	551,000	
2	Arméns bakteriologiska laboratorium, <i>förslagsanslag</i>		2,000
3	Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig, <i>reservationsanslag</i>		20,000
4	Engångskostnader för anskaffning av sjuk- och veterinärvårdsmateriel, <i>reservationsanslag</i>		60,000
5	Vissa ändringsarbeten vid garnisonssjukhuset i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>		15,000
Säger för sjukvård m. m.		551,000	97,000
F. Vapen och ammunition.			
1	Vapen och ammunition m. m., <i>reservationsanslag</i>	4,514,700	
2	Engångskostnader för anskaffning av artillerimateriel, <i>reservationsanslag</i>		650,000
3	Underhåll av och försök med stridsvagnar, <i>reservationsanslag</i>		50,000
4	Försök med viss artillerimateriel, <i>reservationsanslag</i>		70,000
5	Underhåll och drift av motorfordon vid artilleriet, <i>reservationsanslag</i>	269,000	
6	Anskaffning av granatkastarmateriel, <i>reservationsanslag</i>		260,000
Säger för vapen och ammunition		4,783,700	1,030,000
G. Byggnader och ingenjörmateriel.			
1	Byggnader, övningsfält och skjutbanor, <i>reservationsanslag</i>	2,457,000	
2	Ny uppvärmningsanläggning inom Göta ingenjörkårs kasernbyggnad, <i>reservationsanslag</i>		40,000
3	Ingenjörmateriel, <i>reservationsanslag</i>	182,000	
4	Försök med ny ingenjörmateriel, <i>reservationsanslag</i>		20,000
5	Engångskostnader för anskaffning av ingenjörmateriel, <i>reservationsanslag</i>		122,000
6	Arméns brevdueväsende, <i>reservationsanslag</i>		5,000

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
7	Förvärv av mark för nytt ammunitionsförråd vid Ven- des artilleriregemente, <i>förslagsanslag</i>		40,000
8	Utvidgning av Skillingaryds skjutfält, <i>reservationsanslag</i>		* 20,000
	Säger för byggnader och ingenjörmateriel	2,639,000	247,000
	H. Diverse.		
1	Ersättning för rustning och rotering, <i>förslagsanslag</i>	275,000	
2	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	350,000	
3	Semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare, <i>för- slagsanslag</i>	160,000	
4	Viss ersättning till staden Lund		12,000
5	Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid lantförsvaret, <i>förslagsanslag</i>		* 3,400,000
	Säger för diverse	735,000	3,412,000
	Säger för lantförsvaret	67,379,818	5,222,975
	3. Sjöförsvaret.		
	A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.		
1	Marinförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>	228,800	
2	Avlöning till personal vid kårer och stater m. fl., <i>för- slagsanslag</i>	11,600,000	
3	Avlöning till personal å övergångsstat vid marinen, <i>förslagsanslag</i>	1,800,000	
4	Avskedsersättning åt övertaliga månadslönare m. fl. vid marinen, <i>förslagsanslag</i>		22,000
5	Rekryteringskostnader, <i>förslagsanslag</i>	90,000	
6	Marinens reservstat, <i>förslagsanslag</i>	58,000	
7	Marinens reservpersonal, <i>förslagsanslag</i>	100,000	
8	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	100,000	
9	Flyttningsersättning, <i>förslagsanslag</i>	50,000	
10	Resestipendier, <i>reservationsanslag</i>	—	
	Säger för avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.	14,026,800	22,000
	B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.		
1	De värnpliktigas avlöning, <i>förslagsanslag</i>	493,000	
2	Understöd åt vissa värnpliktigas familjer, <i>förslagsanslag</i>	15,000	
3	Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., <i>förslagsanslag</i>	140,000	
	Säger för de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning	648,000	

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
C. Undervisning, understöd, expenser m. m.			
1	Undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m., <i>reservationsanslag</i>	30,000	
2	Studiestipendier, <i>reservationsanslag</i>	—	
3	Understöd åt föreningar, <i>reservationsanslag</i>	18,000	
4	Skrivmaterialier och expenser m. m., <i>reservationsanslag</i>	340,000	
5	Tryckningskostnader, <i>förlagsanslag</i>	75,000	
6	Biblioteksverksamhet för underbefäl och manskap vid marinen, <i>reservationsanslag</i>	5,500	
Säger för undervisning, understöd, expenser m. m.		468,500	
D. Förplägnad, beklädnad m. m.			
1	Förplägnad, <i>förlagsanslag</i>	1,994,000	
2	Beklädnad, <i>reservationsanslag</i>	300,000	
3	Kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m., <i>reservationsanslag</i>	98,500	
4	Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m., <i>för- slagsanslag</i>	800,000	
Säger för förplägnad, beklädnad m. m.		3,192,500	
E. Övningar.			
1	Flottans krigsberedskap och övningar, <i>reservationsanslag</i>	4,300,000	
2	Ökade förmåner under sjökommendering åt personal, tjänstgörande å undervattensbåt, <i>reservationsanslag</i>		45,000
3	Kustartilleriets krigsberedskap och övningar, <i>reserva- tionsanslag</i>	506,500	
4	Krigsövningar vid kustfästningarna, <i>reservationsanslag</i>	20,000	
Säger för övningar		4,826,500	45,000
F. Sjukvård.			
1	Sjukvård för marinen, <i>reservationsanslag</i>	189,200	
G. Flytande materiel och byggnader.			
1	Underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m., <i>re- servationsanslag</i>	5,900,000	
2	Flottans ersättningsbyggnad, <i>reservationsanslag</i>		5,282,000
3	Befästningar, kustartilleriets kaserner m. m., <i>reserva- tionsanslag</i>	300,000	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
4	Kustartilleriets materiel m. m., <i>reservationsanslag</i>	600,000	
5	Anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon, <i>reservationsanslag</i>	42,000	
6	Förnyelse av kustfästningarnas båtmateriel, <i>reservationsanslag</i>		200,000
7	Utökning av elektriska verkstaden vid flottans varv i Karlskrona, <i>reservationsanslag</i>		53,150
8	Torpedinsjutningsstation i Stockholms skärgård, <i>reservationsanslag</i>		105,000
9	Säkerhetsanordningar å undervattensbåtar, <i>reservationsanslag</i>		64,600
10	Förbättringar i inredningen för underofficerare och manskap å flottans fartyg, <i>reservationsanslag</i>		34,250
11	Ångpanneanläggningar i manskapsköket vid Oscar-Fredriksborg, <i>reservationsanslag</i>		40,000
12	Förbättring av brandväsendet i Vaxholms fästning, <i>reservationsanslag</i>		18,500
13	Förlängning av Oscar II:s docka i Karlskrona m. m., <i>reservationsanslag</i>		63,000
14	Reparation och ombyggnad av orgelverket i Amiralitetsskyrkan i Karlskrona, <i>reservationsanslag</i>		16,000
	Säger för flytande materiel och byggnader	6,842,000	5,876,500
	H. Artilleri-, min-, torped-, radio- och annan teknisk materiel.		
1	Skjut- och materielförsök samt inskjutning av kanoner, <i>reservationsanslag</i>	50,000	
2	Luftvärnsmateriel m. m. för flottans fartyg, <i>reservationsanslag</i>		80,000
3	Luftvärnsmateriel m. m. för kustfästningarna, <i>reservationsanslag</i>		135,000
4	Nya kärnrör m. m. i marinens artilleripjäser, <i>reservationsanslag</i>		30,000
5	Modern artilleriammunition för kustfästningarna, <i>reservationsanslag</i>		60,000
6	Eldledningsmateriel för nya sjöfrontsbatterier, <i>reservationsanslag</i>		20,000
7	Minmateriel för marinen, <i>reservationsanslag</i>		75,000
8	Prövning och undersökning av brisanta sprängämnen m. m., <i>reservationsanslag</i>		25,000
9	Motmedel mot undervattensbåtar, <i>reservationsanslag</i>		75,000
10	Radiopejlstationer, <i>reservationsanslag</i>		19,000
11	Gasskyddsmateriel för kustfästningarna, <i>reservationsanslag</i>		60,000
12	Försök med teknisk materiel, <i>reservationsanslag</i>		75,000

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
13	Minkabel för kustfästningarna, <i>reservationsanslag</i>		35,000
14	Radiostationer för kustfästningarna, <i>reservationsanslag</i>		29,000
15	Kortvågsradiomateriel, <i>reservationsanslag</i>		55,500
16	Åtgärder för industriens krigsorganisation, <i>reservationsanslag</i>		25,000
	Säger för artilleri-, min-, torped-, radio- och annan teknisk materiel	50,000	798,500
	I. Sjökarteverket.		
1	Avlöning till sjökarteverkets personal, <i>förslagsanslag</i>	182,050	
2	Omkostnader för sjömåtningsväsendet, <i>reservationsanslag</i>	340,400	
3	Omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet, <i>reservationsanslag</i>	15,000	
4	Tidskriften »Underrättelser för sjöfarande», <i>reservationsanslag</i>		38,000
5	Internationella hydrografiska byrån, <i>förslagsanslag</i>		8,500
	Säger för sjökarteverket	537,450	46,500
	J. Diverse.		
1	Utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m., <i>reservationsanslag</i>	15,000	
2	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	70,000	
3	Semester åt vid sjöförsvaret anställda arbetare, <i>förslagsanslag</i>	150,000	
4	Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid sjöförsvaret, <i>förslagsanslag</i>		* 1,400,000
	Säger för diverse	235,000	1,400,000
	Säger för sjöförsvaret	31,015,950	8,188,500
	4. Flygvapnet.		
	A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.		
1	Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m., <i>förslagsanslag</i>	1,323,000	
2	Resestipendier, <i>reservationsanslag</i>	—	
	Säger för avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.	1,323,000	

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
B. De värnpliktigas avlöning m. m.			
1	De värnpliktigas avlöning och färder m. m., <i>förslags-</i> <i>anslag</i>	140,300	
C. Expenser m. m.			
1	Skrivmaterialier och expenser m. m., <i>reservationsanslag</i>	22,000	
2	Tryckningskostnader, <i>reservationsanslag</i>	17,057	
Säger för expenser m. m.		39,057	
D. Förplägnad, intendenturmateriel och övningar.			
1	Mathållning, <i>förslagsanslag</i>	238,800	
2	Beklädnads- och munderingsutrustning samt kasern- och förplägnadsutredning, <i>reservationsanslag</i>	213,600	
3	Anskaffning av beklädnads- och munderingsutrustning, <i>reservationsanslag</i>		30,000
4	Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m., <i>förslagsanslag</i>	180,000	
5	Flygövningar, <i>reservationsanslag</i>	* 1,000,000	
6	Anskaffning, underhåll och drift av motorfordon och motorbåtar, <i>reservationsanslag</i>	140,000	
Säger för förplägnad, intendenturmateriel och övningar		1,772,400	30,000
E. Sjukvård.			
1	Sjukvård, <i>förslagsanslag</i>	23,000	
F. Vapen och ammunition.			
1	Vapen och ammunition, <i>reservationsanslag</i>	167,000	
2	Flygbomber, <i>reservationsanslag</i>		70,000
Säger för vapen och ammunition		167,000	70,000
G. Byggnader, flygmateriel m. m.			
1	Byggnader, flyglält m. m., <i>reservationsanslag</i>	210,000	
2	Iståndsättande av flygstationen vid Barkarby, <i>reserva-</i> <i>tionsanslag</i>		11,500

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
3	Värmecentral vid flygskolkårens förläggning å Ljungby- hed, <i>reservationsanslag</i>		120,000
4	Vissa uppmuddringsarbeten m. m. vid sjöflygstationen i Karlskrona, <i>reservationsanslag</i>		30,000
5	Flygmateriel, <i>reservationsanslag</i>	2,600,000	
6	Materielprovning, <i>reservationsanslag</i>	30,000	
7	Förlag av materialier för flygplantillverkning, <i>reserva- tionsanslag</i>		30,000
8	Markradiostationer, <i>reservationsanslag</i>		41,500
9	Verkstadsutrustning för flygverkstaden i Karlskrona, <i>reservationsanslag</i>		31,000
10	Engångskostnader för anskaffning av flygmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>		2,200,000
11	Flygindustriens krigsorganisation, <i>reservationsanslag</i>		25,000
	Säger för byggnader, flygmateriel m. m.	2,840,000	2,489,000
	H. Diverse.		
1	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	31,000	
2	Dyrtdistillägg åt befattningshavare vid flygvapnet, <i>förslagsanslag</i>		* 110,000
	Säger för diverse	31,000	110,000
	Säger för flygvapnet	6,335,757	2,699,000
	5. Gemensamma anslag.		
1	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reser- vationsanslag</i>	140,000	
2	Försvarsväsendets lönenämnd		13,000
3	Befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsen- det, <i>reservationsanslag</i>	42,000	
4	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>		* 8,000
5	Provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i>		* 250,000
6	Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap		78,000
7	Militärmeteorologisk informationstjänst, <i>förslagsanslag</i> ..		17,000
8	Kommunalutskylder för försvarsväsendets till tjänste- hostäder upplåtna fastigheter, <i>förslagsanslag</i>	83,000	
	Säger för gemensamma anslag	265,000	366,000
	Summa	105,287,625	16,511,475

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.